

Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΟΘΩΝΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

ΚΑΙ ΔΥΟ ΚΩΜΩΔΙΑΙ

ΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΤΟΥ ΘΩΔΩΡΗ

ΚΑΙ

Η ΜΑΓΙΚΗ ΤΟΥ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗ

Η ΜΕΝ ΔΙΠΡΑΚΤΟΣ, Η ΔΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

ΥΠΟ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

πρώην Σχολάρχου

ἐκ Σκύρου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ

1888

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΔΡΑΜΑ ΤΡΙΠΡΑΚΤΟΝ

Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΟΘΩΝΟΣ

ΚΑΙ ΔΥΟ ΚΩΜΩΔΙΑΙ

ΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΤΟΥ ΘΩΔΩΡΗ
ΚΑΙ

Η ΜΑΓΙΚΗ ΤΟΥ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗ

Η ΜΕΝ ΔΙΠΡΑΚΤΟΣ, Η ΔΕ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

Ἀνεβιδάσαμεν ἐπὶ σκηνῆς σπουδαῖον ἐν Ἑλλάδι πολιτικὸν γεγονός «τὴν κατάργησιν τῆς Βασιλείας Ὁθωνος», ἵνα ἡ δραματικὴ τούτου ἀναπαράστασις ἀπεργασθῇ ζωηροτέραν καὶ τὴν ἱστορικὴν ἀπομνημόνευσιν τοῖς μεθ' ἡμᾶς.

Πάντα τὸν μετὰ περιεργίας διεξεληθόντα τὸ ἀναγγελόμενον δράμα, δὲν θέλουσι διαλάθει τὰ πραγματικὰ αἷτια τῆς ἐξώσεως τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ τῆς καταργήσεως τῆς βασιλείας αὐτοῦ, τὰ ὅποια καὶ ἐν τῇ τοῦ δράματος προτασσομένη προεισηγήσει συλλήβδην διελάβομεν.

Μετὰ τούτου συνεκδίδονται, καὶ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ βιβλίον συνάπτονται δύο κωμωδίαί, «οἱ ἀρραβῶνες τοῦ Θωδωρῆ» καὶ «ἡ Μαγικὴ τοῦ Κυρ Γιαννάκη», ἡ μὲν δίπρακτος, ἡ δὲ μονόπρακτος.

Τὸ κωμικοτραγικὸν τοῦτο σύμπλεγμα, ἂν μὴ ἐμποιή-

ση τοῦ οἴκτου τὸ αἶσθημα, πάντως ὅμως θέλει παραγά-
γει τὴν φαιδρότητα καὶ τὸ μειδιάμα τοῖς φίλοις ἀνα-
γνώσταις.

Ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἀπαντῶσιν ἀναμιξ οἱ θρῆνοι καὶ
οἱ γέλωτες, καὶ οὕτως ὁ βίος καθίσταται Δημοκριθιρά-
κληιτος. Οὐδόλως λοιπὸν παράδοξον, ἂν δύο ἐκ διαμέ-
τρου ἀντίθετα συνεζεύξαμεν εἰς ἓν.

Τὸ σύγγραμμα διατελεῖ ἤδη ὑπὸ τὰ πιεστήρια, τι-
μᾶται ἐν ὅλῳ τριῶν δραχμῶν τοῖς συνδρομηταῖς καὶ
ἀποσταλήσεται αὐτοῖς ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ τῶν ἀγγελιῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Μαΐου 1888.

Ὁ ἐκδότης

ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΟΘΩΝΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΤΡΙΠΡΑΚΤΟΝ

Προεισήγησις

Γεγονός σπουδαιότατον καὶ αξιομνημόνευτον, διαδραματισθὲν ἀναιμάρκτως τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1862, εἶναι ἄξιον οὐ μόνον ἀπλῆς μνείας καὶ ξηρᾶς ἀναγραφῆς εἰς τὰ χρονικὰ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ δραματοποιήσεως, ὅπως ζωηρότερον ἀπομνημονευθῇ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους· τοῦτο εἶναι, «ἡ ἔξωσις τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ ἡ κατάργησις τῆς βασιλείας αὐτοῦ».

Τῶν προηγηθέντων τῆς πολιτικῆς ταύτης μεταβολῆς περιστατικῶν τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὰς ἐν τῷ παρόντι δράματι λεπτομερείας, ἡρύσθημεν ἔκ τε τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δημοσιογραφίας, παρὰ τε προσώπων ἐμπείρων τῆς τότε δρώσης πολιτικῆς καὶ ἐπίσημον κατεχόντων θέσιν, πρὸς δὲ καὶ ἐξ ὅσων ἡμεῖς ἰδίαις ἀντιλήψεσιν ἐτηρήσαμεν ἀναμνήσεων.

Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ἡγαπήθη τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μέχρις ἐνθουσιασμοῦ· ὦν δ' ἄλλως τε καὶ τὰ ἦθη σώφρων καὶ ἀνεπίληπτος, ἐξῆρε τὸ γόητρον τῆς βασιλείας εἰς τὸ Ζενίθ. Ἀλλὰ βαθμηδόν, ἡ υπερβάλλουσα φιλοδοξία καὶ αἱ ἀπολυταρχικαὶ αὐτοῦ ιδέαι μετὰ χαρακτῆρος ἀκάρπτου ἰσχυρογνωμοσύνης, ἡ αὐλικὴ ῥαδιουργία καὶ διαφθορά, ἡ ἠθικὴ πίεσις, δι' ἧς ἐδηλητηρίαζε καὶ κατεδυνάστευε τῶν φρονημάτων τῶν κυβερνώντων, καὶ ἐν γένει τῶν πολιτευομένων, αἱ ξενικαὶ ἐπεμβάσεις, ἐκμεταλλευόμεναι τὴν εἰς αὐτὰς ἰδιαζόντως ἐπιδαψιλευομένην βασιλικὴν εὐνοίαν, καὶ ἐπεκτει-

νόμεναι καὶ εἰς προσώπων συστάσεις πρὸς παροχὴν δημοσίων
θέσεων καὶ ὠφελημάτων εἰς ἀνθρώπους ἀναξίους, παραγκωνι-
ζομένων τῶν ἀξίων καὶ τῶν ἐχόντων δικαιώματα κεκτημένα
ἐπὶ προηγουμέναις ἐκδουλεύσει καὶ προσόντα ἐπὶ ἀτομικῇ
ικανότητι, τὸ οἶονεὶ μυκτηρισμὸς ἐλεγχθὲν ἐκεῖνο εἰρωνικὸν
μειδίᾳ πρὸς πάντας τοὺς Ἕλληνας, οὓς ὑπελάμβανε γενι-
κῶς ἀσθενεῖς χαρρακτῆρας, διότι παρετήρει τινὰς αὐτῶν προσ-
έρποντας δουλοπρεπῶς περὶ τὸν θρόνον, οὓς καὶ ἐνησμένιζε νὰ
ἀκροᾶται, παριστῶντας ἢ ἐπολιτεύετο ὁδὸν ὀμαλὴν καὶ
λείαν καὶ διὰ ῥόδων ἐστρωμένην, ἢ προσπεποιημένη εἰς τὰ
ἐλληνικὰ ἔθιμα ἀφοσίωσις αὐτοῦ, φανακίζοντος οὕτω τὴν φι-
λαυτίαν τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνδυμασίας, ἢ ἔφε-
ρεν ἀγυρτικῶς ἐπιδεικνύμενος, ἢ ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία
πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφεώρα εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀρθόδοξον ἐκ-
κλησίαν, καὶ ὁ φανατισμὸς αὐτοῦ ἀπ' ἐναντίας ὑπὲρ τῆς
καθολικῆς καὶ τῶν ἐν τῷ Κράτει καθολικῶν, ἔτι δὲ καὶ ἡ
ἦν ἐνεστερνίσθη ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς πασιγνώστου ἐπὶ
τῇ κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν δυσμενεῖ διαγωγῇ Αὐ-
στριακῆς διπλωματίας, δι' ἧς ἐκ πλάνης ἐπεδίωκε καὶ προ-
σεδόκα τῆς Ἑλλάδος τὸ μεγαλεῖον, ταῦτα πάντα φωραθέν-
τα ἐμείωσαν τὴν ἐγκάρδιον τῶν Ἑλλήνων ἀγάπην καὶ ἐγέν-
νησαν ὀφιαίτερον τὴν δυσπιστίαν εἰς τὴν Μοναρχίαν, ἥτις ἐ-
κοῦσα ἄκουσα ὑπεχρεώθη νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ
τῆς 3ης Σεπτεμβρίου 1843 πολιτικοῦ Συντάγματος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τοὺς ἐπιβληθέντας αὐτῷ συνταγματικούς
θεσμούς ἐπεβούλευε, καὶ ἐπειρᾶτο νὰ καταστήσῃ παντοιο-
τρόπως νεκρὸν γράμμα, ἀξίων ὑπερφιάλως νὰ ἀπορρέῃ πᾶσα
ἐξουσία ἀμέσως ἐξ αὐτοῦ, πάντας δὲ τοὺς ἄλλους θεωρῶν
ὑπηκόους καὶ ἔρμαια τῆς θελήσεως αὐτοῦ, καὶ διακρίνων ἀ-
φωσιωμένους καὶ μὴ, μετέβαλε τὸ ἑαυτοῦ ἀνέυθυνον εἰς ὑ-
πεύθυνον, ἐδημιούργησεν ἀντιζηλίᾳς, ἃς ἐπηκολούθησαν ἀλ-
ληλοδιαδόχως ἀνταρσίαι, ἐκδηλώσασαι τὴν δυσἀρέσκειαν
τῶν πολιτευομένων καὶ τῶν ἐπὶ πολιτικῇ ἐπιρροῇ ἰσχυόντων
ὀπλαρχηγῶν, παρ' ὧν μετωχετεύθη αὕτη καὶ εἰς τὸν λαόν,
εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁποίου, ἐκλιπούσης μάλιστα τέλεον καὶ

τῆς ἐλπίδος τῆς βασιλικῆς ἐξ αὐτοῦ διαδοχῆς, ἐνεπνεύσθη παντελῆς ἀπογοήτευσις.

Τελευταῖον δὲ εἰς ἐπίμετρον πάντων τούτων καὶ ἡ εἰς τὰς ἐκλογὰς δι' ἐκνόμων μέσων ἔμμεσος αὐτοῦ ἐπέμβασις ὑπὲρ τῶν ἀφωσιωμένων καὶ εὐνοουμένων, ἐκορύφωσε τὴν ἀγανάκτησιν, ἣτις ἐξερράγη ἐν Ναυπλίῳ δι' ἐπαναστάσεως τῆς ἐκεῖ φρουρᾶς καὶ τῶν πολιτῶν, καὶ ἣτις διὰ τὰ ἐπισυμβάντα περιστατικὰ καὶ τὸν ἀπηνῆ ἐν Κύθνῳ φόνον τριῶν κρατίστων τοῦ στρατοῦ νέων, ὑπέσκαψε τὰς βάσεις τοῦ θρόνου, καὶ ἀπέληξεν εἰς τὴν ἔξωσιν καὶ τὴν κατάργησιν τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς συνετέλεσε πρωτίστως εἰς τοῦτο, ἡ μᾶλλον ὑπῆρξεν ὁ πρωτουργὸς τοῦ δράμματος· ἀποδείξας, ὅτι οὐ μόνον ἔρεισμα τοῦ θρόνου, φρουρὸς τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Κράτους καὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ προσδοκία τοῦ Μεγαλείου τῆς πατρίδος εἶναι, ἀλλὰ καὶ θερμὸς ὑπέρμαχος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους, ἐκ τῶν σπλάγχχνων τοῦ ὁποίου βλαστάνει, μὴ ἀνεχόμενος νὰ προσβληθῇ παρ' οὐδενὸς ἢ πατρὶς εἰς τὰ καίρια.

Ὁ δ' ἑλληνικὸς λαὸς, εἰς τὰς φλέβας τοῦ ὁποίου κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα ἐκείνων, οἵτινες πρῶτοι ἐνομοθέτησαν καὶ ἵδρυσαν ἐλεύθερα πολιτεύματα, ἐπομένως φυλὴ φιλελευθέρων τάσεων καὶ ἀρχῶν, σύσσωμος συναντελάβετο τοῦ ἔργου, καὶ διὰ πανδῆμου ἐπιδοκιμασίας ἐπανηγύρισε τὴν ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ.

Τὸ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Ἑλλάδος παρασταθὲν τοῦτο δρᾶμα ὁ θεώμενος κόσμος ἀπεθαύμασεν, ὅτι ἀναιμωτί συνετελέσθη· ἔψεξεν ὅμως τὸν Ἕλληνα, ὅτι ἀνεπιγνώστως καὶ ἀσυνειδήτως τῆς ἑαυτοῦ δράσεως, καὶ οἶονεὶ ἐκ παραφορᾶς στιγμιαίας διὰ τὸ φύσει ἀψίκορον αὐτοῦ καὶ φιλόκαιρον, καὶ ἐκ συναρπαγῆς αἰφνηδίας παρασυρθεὶς ἐξεδίωξεν ἀγαθὸν ἡγεμόνα.

Καὶ ὄντως εἰσὶν οἱ ἀναγνωρίσαντες καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐκ τῶν ξένων ἐν τῷ χαρακτῆρι ἐκείνου πλεονεκτήματα

χρηστοῦ ἡγεμόνος, — εἰ καὶ ἀληθεύει ὅτι σφαλερὰν ἐποιήσατο ἐκτίμησιν τῶν ἐφ' ὧν ἐβασίλευεν, — ἐπομένως κρίναντες ἄκριτον καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὸ ἔθνος τὴν ἔξωσιν αὐτοῦ. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ προβάντες εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι, ἂν ἐξωσθεῖς τῶν Ἀθηνῶν παρέμενεν ἓν τι τῶν ἐπαρχιῶν, ἤθελε συγκεντρώσει παρ' ἑαυτῷ πολλοὺς φιλοβασιλεῖς ὑπερασπιστάς, καὶ ἤθελεν ἐξωθήσει τὸ ἔθνος εἰς ἐμφύλιον ρῆξιν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς δεινὰ.

Ἄλλ' ἡμεῖς, καίπερ μὴ διαμφισβητοῦντες τὰ ἀτομικὰ προτερήματα τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἐκέκτητο φύσει ἰσχυρὰν τὴν μνήμην ὡς καὶ τὴν δυσηκοίαν, φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι τὰ μὲν ἄτομα καθ' ἕκαστα σφάλλονται εἰς τὰς ἰδίαις αὐτῶν σκέψεις, πολλάκις· αἱ δ' ἐκ πολλῶν βουλευόμεναι ὁμάδες, ἐνίοτε· τὸ δ' ὅλον ἔθνος, ὅταν ἐξενέγκῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ περί τινος, ἀποφασίζει ὑπὸ θείαν ἔμπνευσιν καὶ κῦρος, καὶ ἐκτελεῖ ὑπὸ τὴν συνέργειαν τῆς κραταιᾶς τοῦ Ὑψίστου χειρός.

Πρὸς δὲ τοὺς δευτέρους ἀποκρινόμεθα ἐν πεποιθήσει ὅτι, δὲν δυνάμεθα νὰ καταγνῶμεν τῶν Ἑλλήνων τοσαύτην ἀβελτηρίαν καὶ ἀσυνεσίαν μέχρις ἐμφυλίων σπαραγμῶν, καὶ ὅτι τὸν πεπτωκότα καὶ συντετριμμένον τέως θρόνον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἡδύνατο νὰ συμπήξῃ καὶ ἀνορθώσῃ, ἀλλὰ βαρυαλγῆς, καὶ σύντριμμα αὐτὸς πρὸ τῶν συντριμμάτων, τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, ὡς ὁ Μάριος πρὸ τῆς Καρχηδόνος, μάτην ἤθελε στρέψει βλέμμα, καὶ τοῦτο ἄπελπι, πρὸς τὸν ἐξ οὗ ἐξεδιώχθη παράδεισον.

Τελευτῶντες ἐπιλέγομεν ὅτι, ἡ λήθη τῶν παρελθόντων ἐξήγνισεν ἤδη τὴν μνήμην αὐτοῦ, ὡς καὶ παντὸς ἀπελθόντος τοῦ βίου θνητοῦ· «ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται».

Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Η ΣΚΗΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΩΙ

Πρόσωπα τοῦ δράματος

ΟΘΩΝ, Βασιλεύς.

ΑΜΑΛΙΑ, Βασίλισσα.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ, Γραμματεὺς τοῦ Βασιλέως.

ΝΟΤΑΡΑΣ, Αὐτάρχης.

ΣΙΜΟΣ, Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

ΠΟΤΛΗΣ, » τῆς Δικαιοσύνης

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, » τῶν Ἑσωτερικῶν.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ, » τῶν Στρατιωτικῶν.

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ, ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ.

ΑΡΤΕΜΗΣ, Φρούραρχος Ναυπλίας.

Δ. ΓΡΙΒΑΣ, ἀξιωματικὸς.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ, Κυρία ἐκ Ναυπλίου.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ, Πρωθυπουργός.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ, Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ, Γερουσιαστῆς.

ΛΥΤΡΟΣ, Γραμματεὺς τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ὑπηρέτης τοῦ Βέντλανδ.

Πλῆθος, Ἑλλήνες καὶ ἀξιωματικοί.

Σημείωσις

Εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος ὑπάρχουσι δύο Ὑπουργοὶ τοῦ αὐτοῦ κλάδου, διότι ἀπὸ τῆς ἀνταρσίας τοῦ Ναυπλίου μέχρι τῆς ἐκθρο-
νίσεως τοῦ Ὄθωνος, ἐπῆλθε μεταβολὴ Ὑπουργείου, ἢ μᾶλλον μεταβολὴ
προσώπων, οὐχὶ δὲ καὶ ἀρχῶν.

Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

ΟΘΩΝΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΤΡΙΠΡΑΚΤΟΝ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Ἐν Ἀθήναις)

(Ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν).

(Αἰθουσα μὲ τράπεζαν, μελανοδοχεῖον καὶ μὲ καθήκλας).

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΟΤΛΗΣ καὶ ΣΙΜΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (ἐγχειρόμενος).

Ναί, κύριοι συνάδελφοι, ζωηρῶς ἀνησυχῶ ὁ δημοσιογραφικὸς τύπος ἀπετέλεσε συναυλίαν καθ' ἡμῶν, μᾶς ἀποκαλεῖ ἐφιάλτας, προδότας τῆς πατρίδος, καὶ δι' ὑπαινιγμῶν καταφέρεται καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ θρόνου· ὁ δὲ λαὸς ὁμοιάζει λάβαν Ἡφαιστείου βράζουσαν καὶ ἐτοιμὴν νὰ ἐκχειλίσῃ, ὅπως μᾶς κατακλύσῃ· πανταχόθεν βομβοῦσι ψίθυροι ἀγανακτήσεως, καὶ κρύφιος ἐνίοτε ἐκπηδᾷ λόγος «ἔξωσις τοῦ κωφοῦ», καὶ ἐννοοῦσι τὸν Βασιλέα. Βεβαιωθῆτε, κύριοι, ἀπωλέσαμεν πᾶσαν τὴν δημοτικότητά μας· κατέστημεν μισητοὶ παρὰ πᾶσι, καὶ μέγας κρατὴρ ἐπαπειλεῖ νὰ ἐκραγῇ· πρέπει νὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ πρακτέου.

ΠΟΤΛΗΣ

Τοῦτο τὸ παρετήρησα καὶ ἐγώ, κύριοι συνάδελφοι· ὅθεν καὶ ἂν διέρχωμαι, ἀπὸ τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πόλεως, ἢ μόνος, ἢ μετ' ἄλλων συναδέλφων, καὶ ὑπάρχουσιν ὅμιλοι ἀνθρώπων, πλησιάζουν ἀλλήλους, συνδιαλέγονται μυστικά, καὶ

μας ὑποβλέπουν μετ' ἀποστροφῆς· μετὸ τελευταῖόν των δὲ βλέμμα μας παραπέμπουν μετὰ περιφρονήσεως· εἰς τί ἄρα γε πταίομεν ; ἡμεῖς ἐνεργοῦμεν ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ βασιλέως μας· ἀλλ' αὐτὸ κάμνει ἡ ἄκρατος ἐλευθερία· ὥς τὸ κάμουν καὶ εἰς τὴν Αὐστροίαν. Μολονότι καὶ ἡμεῖς προΐσταμεθα πάσης ἐξουσίας εἰς τὸ Κράτος καὶ τῆς δικαστικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς, πρέπει νὰ σκεφθῶμεν.

ΣΙΜΟΣ

Τί νὰ σκεφθῶμεν, κύριοι ; πρέπει νὰ λάβωμεν μέτρα αὐστηρά· νὰ περιορίσωμεν τὸν τύπον, νὰ ἐμποδίσωμεν τὰς συναθροίσεις τῶν πολιτῶν, νὰ αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατασκόπων καὶ νὰ προσέξωμεν καὶ ὀλίγον εἰς τὸν στρατόν. "Α ! ὁ στρατὸς δὲν προσφέρει πολλὰ ἐχέγγυα· πρέπει διὰ τοῦτο νὰ μηνύσωμεν τὸν κύριον Βότσαρην καὶ τὸν ἀστυνόμον, νὰ σκεφθῶμεν σπουδαίως περὶ τοῦ πρακτέου. Τί λέγετε καὶ ὑμεῖς, κύριε Ποτλῆ ;

ΠΟΤΛΗΣ

Βεβαίως οὕτω πρέπει νὰ πράξωμεν· τὰ μέτρα ταῦτα μετεχειρίσθη καὶ μεταχειρίζεται ἡ ἔμφρων Κυβέρνησις τῆς Αὐστρίας, καὶ διὰ τοῦτο διατηρεῖται ἐν πλήρει ἀκμαιότητι καὶ ζωτικότητι εἰς Βιέννην.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Βεβαίως, κύριε Ποτλῆ, γνωρίζω τί θὰ εἰπῆτε, καὶ παρακαλῶ μὴ ἐξακολουθήσητε· διότι εἴμπορεῖ νὰ μας ἀκούσῃ κανεὶς, καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ, ὅτι ὁ κόσμος λέγει περὶ ἡμῶν, ὅτι εἴμεθα δηλαδὴ . . .

ΣΙΜΟΣ

Ὅπαδοὶ τῆς Αὐστριακῆς πολιτικῆς.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θαυμάσια ! λοιπὸν οἱ πολιτικοὶ ἄνθρωποι πρέπει νὰ κάμνουν χωρὶς νὰ φαίνωνται. καὶ νὰ ρίπτουν εἰς βάρος ἄλλων τὰ σφάλματά των· (κωδωνίζει).

(Εἷς κλητὴρ τοῦ Ὑπουργείου παρουσιάζεται).

Ὁ κύριος Βότσαρης νὰ κοπιᾷ ἐδῶ, διότι εἶναι ἀνάγκη· στεῖλε καὶ τὸν ἄλλον κλητῆρα εἰς τὸν κύριον Λύτρον.

ΠΟΤΑΝΣ

Καὶ διατί νὰ μὴν ἔλθῃ ὁ ἴδιος διευθυντής ;

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Π vaux mieux celui-ci que celui-là Λοιπὸν ἔτσι· (ἀπευ-
θυνόμενος πρὸς τὸν κλητῆρα ἀπερχόμενον). "Εχω, κύριε Ποτλῆ,
περισσότεραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Λύτρον· εἶναι καταχθο-
νιώτερος εἰς τὰ ἔργα τῆς Ἀστυνομίας· ὁ ἄλλος εἶναι χάχας.

ΠΟΤΑΝΣ

"Οπως νομίζεται καλλίτερον.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ο ΛΥΤΡΟΣ (καὶ οἱ εἰρημένοι)

(Ὁ ΛΥΤΡΟΣ εἰσερχόμενος ἐκβάλλει τὸν πλὸν του μὲ βαθύτατον σέβας).

Προσκυνῶ τὴν εὐγενεῖάν σας, κύριε Ὑπουργέ, ἔχω καὶ νὰ
σᾶς εἰπῶ. (Πρὸς τὸν Χριστόπουλον).

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

"Ἰσα ἴσα ποῦ σᾶς ἐμήνυσα, φίλτατε Λύτρε· λέγετε τί ἀγα-
πᾶτε· ὁμίλησον ἐλευθέρως, δὲν εἶναι κανεὶς ξένος ἐδῶ.

ΛΥΤΡΟΣ

Χθὲς εἰς τὰς δέκα τὸ ἐσπέρας εἰσῆλθον τρεῖς ἀξιωματικοὶ
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βούλγαρη, ἔμειναν δύο ὥρας, καὶ ἐξῆλθον
εἰπόντες· «βέβαια ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ· πρέπει νὰ τελειώσῃ
τὸ παστόφαρον»· καὶ ὁ ἓνας ἐτράβιξε πρὸς τὸ Γεράνι, οἱ ἄλ-
λοι δύο ἐπῆγαν εἰς τὸ καφφενεῖον τοῦ Τεμερζῆ καὶ ἔπιαν
δύο ρόμια εἰπόντες· «ὁ Θεὸς νὰ τὰ φέρῃ δεξιά!»

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Διὰ ποῖον παστόφαρον νὰ ὁμιλοῦσαν ἄρά γε ; (πρὸς τοὺς
ὑπουργούς).

ΠΟΤΑΝΣ

Ἐννόησα, ἐννόησα· (πρὸς τὸν Λύτρον) καὶ ἔπειτα ἐπῆγαν
εἰς τὸ καφφενεῖον ;

ΛΥΤΡΟΣ

Μάλιστα.

ΠΟΤΛΗΣ

Καὶ ἔπιαν δύο ρόμια ;

ΛΥΤΡΟΣ

Ναί.

ΠΟΤΛΗΣ

Λοιπὸν φυσικώτατον. Γνωρίζετε ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ μας ἀγαποῦν κομματάκι τὸ κρασί· θὰ εἶχαν ἀγοράσει κανένα παστόψαρον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχαν οἰκονομήσει ὅλον, θὰ ἔμεινε ῥιγάκι, «πρέπει νὰ τελειώσῃ τὸ παστόψαρον», εἶπαν· ἦτον καὶ τετράδῃ χθές, ἔπιαν τὰ ρόμια καὶ ὑπῆγαν νὰ φάγουν· (πρὸς τὸν Λύτρον) καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ καφφενεῖον ποῦ ἐπῆγαν ;

ΛΥΤΡΟΣ

Ἐβγῆκαν· καὶ ὁ ἓνας ἐτράβιξε κατὰ τὸν ναὸν τοῦ Αἰόλου, καὶ ὁ ἄλλος κατὰ τοῦ Ψυρῆ.

ΣΙΜΟΣ

Λοιπὸν αὐτὰ εἶπαν μόνα ;

ΛΥΤΟΣ

Αὐτά.

(Ὁ ΣΙΜΟΣ κινεῖ τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ὡς ἐκ συνεννοήσεως κάμνει τὸ αὐτό).

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (σύντρους)

Δὲν μοῦ ἀρέσει, κύριε Ποτλῆ, αὐτό.

ΠΟΤΛΗΣ

Καὶ εἰς ἐμέ δὲν ἀρέσει τόσον· ἀλλ' ἐνίοτε τὸ τρώγω ὡς σαλάτα εἰς τὸ τραπέζι.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ τρώγετε ὡς σαλάτα ;

ΠΟΤΛΗΣ

Τὸ παστόψαρον.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ο ΒΟΤΣΑΡΗΣ (καὶ οἱ εἰρημένοι)

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Καλημέρα σας, κύριοι· ἡτοιμαζόμην νὰ ὑπάγω εἰς τὸ πα-

λάτι, καὶ μ' ἐκάμετε νὰ ἔλθω ἐδῶ δρομαῖος· τρέχει τίποτε ;

ΣΙΜΟΣ

Τὰ πραγματὰ μας δὲν εἶναι εὐχάριστα· ἔχω κακὴν προ-
αίσθησιν.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Ἀλλὰ τί ἐμάθετε ;

ΣΙΜΟΣ

Ἐμάθομεν ὅτι κυοφορεῖται εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας καὶ τί.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τί ιδέαν ἔχετε περὶ τοῦ στρατοῦ ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Εἶναι ἀφωσιωμένος. Ἀλλὰ τί ἐμάθετε, παρακαλῶ ;

ΠΟΤΛΗΣ

Ὅτι τρεῖς ἀξιωματικοὶ ἦσαν εἰς τοῦ Βούλγαρη τὴν νύκτα,
καὶ ἐξερχόμενοι εἶπαν, ὅτι πρέπει νὰ τελειώσῃ τὸ παστόψα-
ρον, καὶ ἐκ τῶν τριῶν, ὁ εἷς ἐχωρίσθῃ ἀπὸ αὐτούς, οἱ δὲ ἄλ-
λοι δύο ἐπῆγαν εἰς τὸ καφενεῖον καὶ ἔπιαν δύο ρόμια, καὶ
ἔπειτα ἐχωρίσθησαν, αὐτὸ τὸ ἐχωρίσθησαν μοῦ ζαλίζει τὸ
μυαλό· διότι, πῶς δὲν ἐπῆγαν μαζὶ νὰ φάγουν τὸ παστόψα-
ρον; (ὁ Σίμος καὶ ὁ Χριστόπουλος μειδιῶσιν· ὁ Βότσαρης
φαίνεται σύννους· μετὰ τινὰ δὲ σιωπὴν ἀπευθύνονται πρὸς
τὸν Λύτρεν). Καὶ ποῖοι εἶναι οἱ ἀξιωματικοί, κύριε Λύτρε ;

ΛΥΤΡΟΣ

Δὲν τοὺς εἶδα ἐγώ· ἦτον ἓνας νέος, ὅστις ἦτον χθὲς τὸ ἐ-
σπέρας ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ Βούλγαρη καὶ μὲ τὸ εἶ-
πεν· ἓνα καλὸ παιδί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τὸ ὅποῖον θὰ ἐπιδώσῃ
πολὺ εἰς τὴν ἀστυνομικὴν τέχνην· ἀλλ' εἶναι ξένο, καὶ δὲν
γνωρίζει ἀκόμη τὰ πρόσωπα.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (δυσσαρεστούμενος)

Ἀλλ' εἰς τοιαύτας θέσεις πρέπει νὰ πέμπετε ἀνθρώπους
παλαιούς, κύριε Λύτρε.

ΛΥΤΡΟΣ (περιδεῆς)

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ὑπουργέ, ἄλλοτε θὰ πηγαίνω μό-
νος μου.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Βεβαίως, ἔχει δίκαιον ὁ κύριος Βότσαρης· εἰς τοιαύτας περιστάσεις πρέπει νὰ στίλλετε ἀνθρώπους ἐντοπίους, δεδοκιμασμένους, παλαιούς, διότι εἶναι θέσεις ἐμπιστευτικάι· καὶ πόσοι εἶναι ἤδη οἱ κατὰσκοποι τῆς πόλεως;

ΛΥΤΡΟΣ

Ἐκατὸν δεκαεπτὰ.

ΠΟΤΛΗΣ

Ἄλλ' εἰς τὴν Βιέννην εἶναι εἰκοσάκις τόσοι.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Καὶ τί ὠφελοῦν οἱ κατὰσκοποι, κύριε Λύτρε, ἀφοῦ ἡ ὑπηρεσία χωλαίνει τόσον;

ΛΥΤΡΟΣ (πειραγμένος)

Διατὶ χωλαίνει, γενναιότατε; ἔχομεν τρεῖς εἰς τὸ Γυμνάσιον τοῦ Χορτάκη, καὶ τρεῖς εἰς τοῦ Ψαρχᾶ, γίνονται ἔξ· εἶναι ἀληθὲς ὅτι φαίνονται ὡς παραπληρωματικοὶ ἐπιστάται, ἀλλὰ πληρώνονται ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν· εἰκοσιτέσσαρες εἰς τὰ δύο σχολεῖα τὰ ἑλληνικά, εἰς τὸ Διδασκαλεῖον ὡς ἀκροαταί, γίνονται τριάντα· τέσσαρες εἰς τὸ καφφενεῖον τὴν Ὠραίας Ἑλλάδος, ἑννέα εἰς τὰ καφφενεῖα τοῦ Ἀναβρυτηρίου· πέντε παρακολουθοῦσι τὴν μουσικὴν διὰ νὰ ἀκροάζωνται τοὺς μαθητάς, ὅταν περιπατῶσιν ἠνωμένοι· δύο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Χρηστίδου, τέσσαρες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κανάρη· τρεῖς εἰς τοῦ...

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (διακόπτων αὐτὸν)

Δὲν σοῦ εἶπαμεν νὰ μᾶς ἀριθμήσης ὅλους τοὺς ἐκτάκτους ὑπαλλήλους τῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ διορίζωνται κατὰλληλοι· αὐτὸ ἦτον τὸ νόημα τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ καὶ ἐν τούτοις...

ΛΥΤΡΟΣ (ὀργισθεὶς)

Ἐννοῶ, κύριε Ὑπουργέ, δὲν ἔχω τὴν ἐμπιστοσύνην σας· δὲν πειράζει· λοιπὸν δίδω τὴν παραίτησίν μου, καὶ εὑρετε ἄλλον καλλίτερον, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν ἱκανῶν ὑπαλλήλων· ἀφοῦ ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔτη κατέγινα εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐμόρφωσα ἀστυνομίαν εὐρωπαϊκὴν

σχεδόν, κατώρθωσα νὰ μᾶς ὑπηρετοῦν καὶ κουρεῖς καὶ ξενο-
δόχοι καὶ ὑπηρεταὶ οἰκιῶν, καὶ ὁδοκαθαρισταί, καὶ νερο-
κουβαλιτᾶδες, καὶ καφφεπῶλαι, καὶ τινες τῶν ἀμαξηλατῶν..

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Καὶ μολαταῦτα δὲν ἔμαθες τίνες ἦσαν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκεῖ-
νοι, τοῦλάχιστον εἰς ποῖον σῶμα ἀνῆκον ; πῶς ;

ΛΥΤΡΟΣ

"Ἦσαν μὲ κίτρινα γαλόνια.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (μὲ χαρὰν)

Μὲ κίτρινα γαλόνια λοιπόν ; πολὺ καλὰ· νὰ ἀντικατα-
στήσω ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ πυροβολικοῦ δι' ἄλλων
τῶν ἐπαρχιῶν· σᾶς προσκυνῶ· (ἐτοιμάζεται νὰ ἐξέλθῃ).

ΣΙΜΟΣ

Καὶ τόσον γρήγορα ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ ἀνάκτορα· ἐγὼ κάμνω τὰ χρέη μου τώρα.
(ἀναχωρεῖ).

ΛΥΤΡΟΣ

'Αγαπᾶτε τίποτε ; (πρὸς τὸν Χριστόπουλον).

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Νὰ μεταχειρισθῇς μερικοὺς φουστανελάδες νὰ σχίζουν τὴν
νύκτα τὰς ἐφημερίδας ἀπὸ τῶν διανομέων τὰ χέρια, καὶ νὰ
τοὺς ξυλοφορτώνουν καὶ κᾶπου κᾶπου.

ΛΥΤΡΟΣ

Πολὺ καλὰ.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

"Αν τύχῃ καὶ κανένας δημοσιογράφος νύκτα, παράμερα,
καὶ δὲν βλέπει κανεὶς, μερικαῖς μπαστουνιαῖς τυχαίως πως,
καταλαμβάνεις . . .

ΛΥΤΡΟΣ

Πολὺ καλὰ.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

"Αν περιπατοῦν δύο, ἢ τρεῖς μαθηταὶ μαζί, ἢ κάθωνται
εἰς τὸ καφφενεῖον τοῦ Χάφτα . . .

ΛΥΤΡΟΣ

Εἰς τὸ καφφενεῖον τοῦ Χάφτα καὶ τὸ ἀντικρυνὸν ἔχομεν ὀκτώ.

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ καὶ ΣΙΜΟΣ

Πολὺ καλὰ· ξεύρεις, οἱ καιροὶ εἶναι κακοί.

(Ὁ ΛΥΤΡΟΣ ἀναχωρεῖ, μετὰ τοῦτον δὲ ὁ ΣΙΜΟΣ καὶ ὁ ΠΟΤΛΗΣ).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (μόνος)

Εἶναι δυσάρεστον! ἠθελήσαμεν νὰ παίζωμεν τὸν λαόν, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦμεν πλέον νὰ τὸν ἀπατήσωμεν. Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς εὐγενής, εὐάγωγος, πειθήνιος, καὶ χάριν τῶν πλεονεκτημάτων του τούτων δύναται νὰ ἐξαπατηθῇ ἐπὶ τινα καιρόν· βαστάζει φόρους, ὑπομένει ἐνίοτε καταθλίψεις καὶ καταπίσεις τῶν κυβερνώντων, ἀνέχεται καὶ παρανομίας καὶ αὐθαιρεσίας τῆς ἐξουσίας χάριν τοῦ φιλονόμου καὶ φιλησύχου χαρακτῆρος αὐτοῦ, καὶ τῆς προσδοκίας τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβολῆς· καὶ δυσφορεῖ μὲν καὶ δυσανασχετεῖ, ἀλλὰ προσκαρτερεῖ. Ὅταν ὅμως τὸ σφυγμόμετρον τῆς πυρεσσοῦσης αὐτοῦ καρδίας δείξει βαθμοὺς παλμῶν πέραν ὠρισμένου τινος μέτρου, ὅταν ἐπιχειρήσωσι τὴν βεβήλωσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ βωμοῦ τοῦ εἰς τὴν θεάν του ἐλευθερίαν ἀφιερωμένου, τότε ἐξεγείρεται ἀκάθεκτος, κατακρημνίζει καὶ αὐτὰ τὰ εἰδῶλα τῆς λατρείας του εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ μεταβάλλει τὸ πᾶν εἰς χάος, ὅπως ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀναδημιουργήσῃ αὐθις καὶ ὑπαρξιν, καὶ καλύβην καὶ πολιτείαν· ἤδη μᾶς ἔμαθεν· ὑποσχόμεθα ἐλευθέρως τὰς ἐκλογάς, καὶ οὐδέποτε τὰς ἀφίνομεν ἐλευθέρως· πιστὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Συντάγματος, καὶ ποῦ ἤμποροῦμεν νὰ τὸ κάμωμεν; καὶ τὴν διάθεσιν νὰ ἔχωμεν μᾶς ἀφίνει ὁ βασιλεὺς, ἡ βασίλισσα, ὁ Βέντλανδ, ὁ Ἄρνετ; Ἀ! πρέπει νὰ γράψω μίαν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους, διὰ νὰ μάθω περὶ τῆς δημοσίου ἀσφαλείας· (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Γραφεῖον τῶν Ἀρακτόρων).

Τρεῖς ΕΛΛΗΝΕΣ, ΑΝΤΩΝΙΟΣ καὶ ἔπειτα ὁ ΒΕΝΤΛΑΝΔ. Ὁ πρῶτος
τῶν τριῶν εἰσέρχεται ἀποκαλυπτόμενος

Ο ΠΡΩΤΟΣ (πρὸς τὸν Ἀντώνιον)

Προσκυνῶ τὴν εὐγενεῖάν σας· ποῦ εἶναι ὁ κύριος Βέντλανδ ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Εἶνε εἰς τὸν Βασιλέα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Θὰ ἀργήσῃ νὰ καταβῇ ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Ποιὸς τὸν ξεύρει ; ἔπειτα καὶ ἂν γυρίσῃ, δὲν θὰ ἔχῃ και-
ρόν, ἔχει ἐργασίας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ

(Παρατηρῶν ἐνασχολούμενον τὸν Ἀντώνιον εἰσέρχεται
εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ γραφείου, ὅπου ἦτορ ὁ Βέντλανδ).

Σᾶς προσκυνῶ, ἐκλαμπρότατε.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν).

Τί διάβολο θέλει αὐτός ; ("Ἐπειτα σιταφείς πρὸς αὐτὸν
εἰσελθόντα). Καλῶς ὀρίσατε, Καπετὰν-Γεώργη ! (τὸν δεξιού-
ται) τί μοῦ κάμνεις, Καπετὰν-Γεώργη ; (τὸν θεωρεῖ περιπα-
θῶς) ἐξεπληρώθη ἡ ἐπιθυμία μου· ποῦ ἦσο τόσον καιρόν ;

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Ἐδῶ ἤμουν, εὐγενέστατε.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Σ' ἔβλεπα, κακομοίρη, ποῦ νὰ μοῦ χαθῇς. (Πρὸς τὸν κα-
πετάνιον). Ἐδῶ ; αὐτὸ δὲν σοῦ τὸ συγχωρῶ· νὰ ᾔσαι ἐδῶ,
γίνεται αὐτὸ τὸ κακὸ ; ἄ ! Καπετὰν-Γεώργη, δὲν ἤλπιζα ;..

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Ἦλθα δεκαπέντε φοραῖς, ἀλλὰ πάντοτε ὁ ὑπηρέτης σας
μοῦ λέγει πῶς δὲν ἔχετε καιρόν.

BENTΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Καὶ τώρα πῶς διάβολο σ' ἀφῆκε καὶ ῥυθῆκες; (πρὸς τὸν καπετάνιον·) διὰ τὸν καπετὰν Γεώργη πάντοτε ἔχω καιρόν, χά, χά, χά! τὸν καπετὰν Γεώργη! (τοῦ κινεῖ φιλικῶτατα τὴν χεῖρα).

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Ἔχω μίαν ἀναφορὰν ἐδῶ.

BENTΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Νάτα! (Πρὸς αὐτὸν) Τὴν ἔχει ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ τραπέζι του, καὶ σκέπτεται ἀκόμη ἐπ' αὐτῆς.

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Λοιπὸν, εὐγενέστατε, σᾶς παρκαλῶ νὰ τὴν συστήσετε στενά.

BENTΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Παληάνθρωπε! (πρὸς τὸν καπετάνιον) Καὶ ἔχει λόγον; δὲν θὰ φάγω, δὲν θὰ πιῶ, δὲν θὰ κοιμηθῶ, ἂν δὲν τελειώσω τὴν ὑπόθεσίν σου. Ἄν δὲν κάμωμεν διὰ τὸν Καπετὰν Γεώργη, διὰ ποῖον θὰ κάμωμεν; χά, χά, χά! τὸν καπετὰν Γεώργη! (τὸν περιπτύσσει φιλικῶτατα).

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Λοιπὸν θὰ σταλῇ συστημένη εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ μοῦ δοθῇ ὁ βαθμὸς τοῦ λοχαγοῦ;

BENTΛΑΝΔ

Ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ θὰ βάλω καὶ τὸν βασιλέα νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ προφορικῶς, καὶ σοῦ δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου.

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Σᾶς εἶμαι ὑπόχρεως, εὐγενέστατε.

BENTΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Τώρα πρέπει νὰ τὸν ἐνθουσιάσω. (Πρὸς τὸν καπετάνιον) Καὶ νὰ λάβῃς καὶ πεντακόσια στρέμματα ἐθνικῆς γῆας προικοδότησιν· φθάνουν πεντακόσια στρέμματα, Καπετὰν Γεώργη;

Ο ΠΡΩΤΟΣ (μέ χαρὰν)

Φθάνουν, εὐγενέστατε (καθ' ἑαυτὸν) τί λαμπρὸς ἄνθρωπος!

BENTΛΑΝΔ

Διότι πρέπει νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν· Ἡ Ἑλλὰς χρεωστεῖ μέγα μέρος τῆς ἀνεξαρτησίας της πρὸς σέ, Καπετὰν Γεώργη.

Ο ΠΡΩΤΟΣ (καθ' ἑαυτὸν)

Καὶ ποῦ εἶδα ποτέ μου τουφέκι, ποῦ εἶδα πόλεμον; (Πρὸς τὸν Βεντλὰνδ) Τὸ χρέος μου ἔκαμα, εὐγενέστατε, ὡς καλὸς Ἕλλην καὶ καλὸς πατριώτης.

BENTΛΑΝΔ (καθ' ἑαυτὸν)

Καλὰ τὸν ἔχω ἔως ἐδῶ. (Πρὸς τὸν Καπετάνιον) Εἶσαι κόσκινο ἀπὸ ταῖς βολιαῖς· μὲ τὰ εἶπαν, Καπετὰν Γεώργη· βλέπεις πῶς ἐξετάζω καὶ μανθάνω διὰ σέ χωρὶς νὰ ἔχῃς εἰ-
δησιν;

Ο ΠΡΩΤΟΣ

(καταταυρόμενος καὶ ζητῶν νὰ τοῦ φιλήσῃ τὴν χεῖρα)

Σᾶς εὐχαριστῶ, εὐγενέστατε, ὁ θεὸς νὰ σᾶς τὰ πληρώσῃ.

BENTΛΑΝΔ (ἀποσύρων τὴν χεῖρα)

Τί ταιριεῖάζει, Καπετὰν Γεώργη! μοῦ κοκοφαίνεται, ἀν-
θρωπος ἀγωνιστής, ἥρωας! Νὰ ἔρχεσαι συχνὰ εἰς τὴν καμερή
μου νὰ τὰ λέμε.

Ο ΠΡΩΤΟΣ

Δέν με ἀφίνει ὁ ὑπηρέτης σας.

BENTΛΑΝΔ

Εἰπέ του τὸ ὄνομά σου.

Ο ΠΡΩΓΟΣ

Πολὺ καλὰ· σᾶς προσκυνῶ. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ὁ BENTΛΑΝΔ, ἔπειτα ὁ ΑΝΤΩΝΙΟΣ καὶ οἱ δύο ΕΛΛΗΝΕΣ).

BENTΛΑΝΔ (φωτάζει εἰς τὸ ἔξω δωμάτιον)

Βρὲ Ἀντώνη!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ (εἰσερχόμενος)

Ὅριστε, ἀφέντη.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ (ὀργίλως)

Δὲν σὲ εἶπα ἑκατὸ φοραῖς, ὅταν ἔρχεται αὐτὸς ὁ καρabo-
τσακισμένος, αὐτὸς ὁ Καπετὰν Γεώργης, νὰ τοῦ λέγῃς ὅτι
δὲν εἶμαι ἐδῶ ;

ΑΑΤΩΝΙΟΣ (τρέμων)

Τοῦ τὸ εἶπα, ἀφέντη, ἀλλ' αὐτὸς ἐμβῆκε μὲ τὴν βίαν.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Πῶς μὲ τὴν βίαν ; ἀχρεῖτε, μ' ἐβαρέθηκες, φαίνεται, ἑκατά-
λαβα· σὲ εἶπα, ὅτι ὅταν μὲ ζητῇ αὐτὸς καὶ οἱ ὅμοιοί του, νὰ
λέγῃς ὅτι δὲν εἶμαι ἐδῶ· ποτὲ νὰ μὴν τοὺς ἀφίνῃς νὰ ἔρχων-
ται εἰς ἐμένα· ἑκατάλαβες, ἄλθιε ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Νὰ μὲ συγχωρῇς· ἄλλοτε δὲν θὰ ἀφίνω κανένα.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Ποῖτοι εἶναι ἔξω ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Εἶναι δύο φουστανελάδες.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Καὶ τί θέλουν ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

"Ἐχουν ρίξει ἀναφορὰ εἰς τὸν Βασιλέα· ὁ ἓνας μάλιστα ἔχει
ἓνα γραμματάκι εἰς τὴν εὐγενεῖάν σας.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

"Αφησέ τον νὰ ἔλθῃ.

(Ὁ ΥΠΗΡΕΤΗΣ ἐξέρχεται, καὶ μετ'ὀλίγον εἰσέρχεται εἰς κρατῶν
ἐπιστολὴν, ἣν ἐγχειρίζει τῷ ΒΕΝΤΛΑΝΔ).

ΒΕΝΤΛΑΝΔ (ἀνολίξας αὐτὴν)

"Α ! ἀπὸ τὸν κύριον Ράους ; (τὴν ἀναγινώσκει καὶ τὴν
ἀφίνει ἐπὶ τῆς τραπέζης· πρὸς τὸν κομιστὴν) Καὶ εἶσαι πολὺν
καιρὸν ὑπηρέτης τοῦ κυρίου Ράους ;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

"Ἐνα ἔτος, εὐγενέστατε.

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Καὶ θέλεις νὰ γίνῃς δασάρχης Εὐβοίας ;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

“Οπως αγαπᾶτε.

BENTAANA

Πηγαίνετε τὴν δευτέραν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ λάβετε τὸν διορισμόν σας.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ἄλλὰ δὲν μὲ γνωρίζει ὁ ὑπουργός.

BENTAANA

Εἶνε περιττόν.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Καὶ πῶς πρέπει νὰ τοῦ εἰπῶ ;

BENTAANA

Εἶμαι ὁ Ἀναστάσιος Κωνσταντίνου, καὶ τίποτε ἄλλο· καὶ ἀμέσως θὰ λάβῃς τὸν διορισμόν.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Σᾶς εὐχαριστῶ, εὐγενέστατε· (ἐξέρχεται).

BENTAANA (πρὸς τὸν ἐξερχόμενον)

Χαιρετίσματα εἰς τὸν κύριον Ράους· (καὶ συγχρότως γω-
νάζει) Ἀντώνη !

(Ὁ Ἀντώνιος εἰσέρχεται)

BENTAANA

Ὁ ἄλλος τί θέλει ἔξω ;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Εἶναι ἓνας ἀπόμαχος μὲ ἓνα ποδάρι, γέρος, καὶ κρατεῖ
διπλώματα καὶ ἀποδεικτικά, καὶ θέλει νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ.

BENTAANA

Δὲν ἔχω καιρόν.

(Ὁ Ἀντώνιος ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

(Βασιλικὸς θάλαμος πολυτελέστατος).

Ὁ Βασιλεὺς ΟΘΩΝ, ἔπειτα ΑΜΑΛΙΑ καὶ ἔπειτα ὁ ΒΕΝΤ ΛΑΝΔ.

ΟΘΩΝ (μόνος)

ὦ ! εἶμαι δυστυχής, δυστυχέστατος ! οὐδὲ ἐγὼ ἐννόησα τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ οἱ Ἕλληνες ἐμέ· μήπως δὲν χαρίζω ἡδέα βλέμματα δεξιὰ καὶ ἀριστερά ; μήπως δὲν ὑπόσχομαι εἰς ὅλους νὰ φέρω διάδοχον τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος ; δὲν ὑπόσχομαι ἐθνοφυλακὴν ; ἀλλὰ διότι δὲν τὰ ἐκτελῶ, δυσχερὲσθ' ἄστεϊοι ἄνθρωποι ! δὲν ἀρκεῖσθε εἰς τὰς ὑποσχέσεις μου ; τί σᾶς χρησιμεύει ἡ ἐκτέλεσις ; ἄ ! ὄχι, Ἕλληνες ! ποτὲ μὴ φαντασθῆτε, ὅτι θὰ ἰδῆτε, ἐνόςφ' ζῶ, καὶ εἶμαι βασιλεὺς σας, ἐθνοφυλακὴν· ποτὲ διάδοχον ὀρθόδοξον· τοῦτο ἀντίκειται εἰς τοὺς σκοπούς μου, εἰς τὴν πολιτικὴν μου, εἰς τὰς ἐντολάς μου· ἄλλως τε δὲν εἶμαι νέος ; δὲν εἶμαι ὑγιής ; δὲν ἔχω γυναῖκα ; δὲν ἤμπορῶ νὰ ἔχω τέκνα ; τίς οἶδεν ἂν μετὰ τινος καιρὸν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐν Χριστῷ ὑπεραγαπήτου ἡμῶν πατρὸς Πίου τοῦ Θ', διὰ τῶν μέσων τοῦ τάγματος τοῦ Ἰησοῦ, ἐξαπλωθῇ τὸ καθολικὸν δόγμα πανταχοῦ, καὶ ἐκλείψῃ τὸ σχίσμα ; τίς οἶδε ; διατί λοιπὸν νὰ ἐπισπεύδω τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ 4οῦ Ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος ; — Ἄς ἴδωμεν τί διατάγματα εἶναι αὐτά. (Ἀναδιψᾷ χαρτίαν τινα). Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν. Μετάθεσις τοῦ διοικητοῦ τοῦ τάγματος Λακωνίας εἰς τὸ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ἔστω. (Ὑπογράφει). Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν. Κατάταξις εἰς ἀποστρατεῖαν τοῦ Συνταγματάρχου Ροδίτου. Ἄ ! κύριε ὑπουργέ ! αὐτὸ δὲν γίνεται· εἶναι ἀφωσιωμένος. Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης. Ἀπόλυσις ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ εἰσαγγελέως Τριπόλεως λόγφ' ἀπειθείας· οὔτε αὐτὸ δὲν γίνεται, κύριε Ποτλῆ, εἶναι ἀφωσιωμένος· ἑνδεκα ἐντάλματα συλλήψεως ἐξέδωκε μὲ ἐν γράμμα τοῦ Βέντλανδ, διὰ νὰ ὑποστηριχθῇ ὁ . . .

ΑΜΑΛΙΑ (εἰσερχομένη)

Ἐργάζεσαι, Ὁθων ;

ΟΘΩΝ

Ναί, φιλτάτη, ἐργάζομαι· τί διάβολο νὰ κάμης μὲ τούτους τοὺς ὑπουργούς; τολμοῦν οἱ μωροὶ νὰ προτείνωσι διατάγματα εἰς τὰ προσωπικά, χωρὶς νὰ μ' ἐρωτῶσι πρὶν.

ΑΜΑΛΙΑ (γελῶσα)

Ἄλλὰ, Ὅθων, εἶναι Σύνταγμα· ἐκεῖνοι εἶναι ὑπεύθυνοι εἰς τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως.

ΟΘΩΝ

Εἶσθε εὐδιάθετος καὶ θέλετε νὰ μὲ πειράξετε· καὶ τί ἐστὶ Σύνταγμα, φιλτάτη σύζυγε; πιστεύεις τέτοια πράγματα; Τὸ Σύνταγμα δὲν εἶναι ἓνα παιγνίδι διὰ νὰ ἀπατᾶται ὁ λαός;

ΑΜΑΛΙΑ

Διατί παιγνίδι;

ΟΘΩΝ

Βέβαια εἶναι παιγνίδι· ἄκουσον τί λέγει· ὁ Βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ· ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπουργούς· ὁ βασιλεὺς εἶναι ἀρχηγὸς τῶν κατὰ γῆρα καὶ θάλασσαν δυνάμεων· καὶ ἔπειτα λέγει· οἱ ὑπουργοὶ ἐνεργοῦσιν ὑπ' εὐθύνην των· λοιπὸν ἐγὼ διορίζω τοὺς ὑπουργούς· δὲν μοῦ ἀρέσουν, τοὺς παύω· τοὺς συμφέρει νὰ χάνωσι τὰς χιλίας δραχμὰς τὸν μῆνα;

ΑΜΑΛΙΑ

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ διαγωγή σας παροργίζει τὸν λαόν, Ὅθων.

ΟΘΩΝ

Τὸν λαόν; καὶ τί μὲ μέλει;

ΑΜΑΛΙΑ

Τότε ἀλλάζει, ἀφοῦ δὲν σᾶς μέλη.

ΟΘΩΝ

Καὶ τί θὰ μὲ μέλη; μήπως δὲν ἔχω ἀστυνομίαν, φυλακὰς, λαιμητόμον; τὸν λαόν! χμ! εἶσαι γυνή, φιλτάτη μου· ὁ λαὸς εἶναι βῶδι, καὶ ἓνα παιδάκι τὸ πάγει εἰς τὸ χωράφι.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Ο ΒΑΛΤΙΝΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες

(Εἰσέρχεται ὁ ΒΑΛΤΙΝΟΣ καὶ κάμνει ὑπόκλισιν, μετὰ τρία βήματα καὶ δευτέραν ὑπόκλισιν, καὶ μετ' ἄλλα τρία βήματα εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους.

ΒΑΛΤΙΝΟΣ

Μεγαλειότατε, ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν περιμένει τὰς διαταγὰς σας.

ΟΘΩΝ

Ἄς εἰσέλθῃ.

(Ὁ ΓΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ ἐξέρχεται).

ΑΜΑΛΙΑ

Ὅθων, πρέπει νὰ σκεφθῇς σπουδαίως· μερικὰ ὄνειρα μὲ φοβίζουν, καθε ἑσπέρας, πότε βλέπω ὅτι εἵμεθα μαζί εἰς τὴν ἁμαξάν, καὶ τσακίζεται ἡ ἁμαξα, καὶ μᾶς φέρουν τέσσαρες ἄνθρωποι εἰς τοὺς ὤμους των ἕως ἐδῶ· πότε βλέπω, ὅτι γίνεται πυρκαϊὰ μέσα εἰς τὸ παλάτι, καὶ δὲν σβύνεται, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔρχονται αἱ φλόγες νὰ μᾶς καύσουν, ἐξυπνῶ ἔντρομος. Ἄ! εἶναι κακὰ ὄνειρα αὐτά, βασιλεῦ!

ΟΘΩΝ (σύγνων)

Ἄ! δὲν εἶναι τίποτε· ὄνειρα, ἀποπλάνησις τῆς φαντασίας· τίποτε, τίποτε.

ΑΜΑΛΙΑ

Ἐν τοσούτῳ τρέμω.

ΟΘΩΝ (σχεπτόμενος)

Καλὲ ἡσύχασον, ἀγαπητὴ μου σύζυγε! Ἄλλ' ἀποχώρησον, διότι τώρα ἔρχεται ὁ Βότσαρης· πρέπει νὰ ἦμαι μόνος.

ΑΜΑΛΙΑ

Διατί νὰ ἀποχωρήσω; μήπως καὶ ἐγὼ δὲν βασιλεύω, ὡς σύ; θέλω νὰ εἰξεύρω τί θὰ σοῦ εἰπῇ, καὶ τί θὰ τοῦ εἰπῇς.

ΟΘΩΝ (μειδιῶν)

Πολὺ καλὰ, μεῖνε· βλέπω πῶς πειράζεσαι, ἀγαπητὴ μου.

λοιπὸν ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ φιλαρχία καὶ ἐντὸς τῶν συζυγικῶν δεσμῶν ἔχουσι τὴν ἀντιζηλίαν.

ΣΚΗΝΗ ENNATH

Ο ΒΟΤΣΑΡΗΣ (καὶ οἱ ρηθέντες)

(Ὁ ΒΟΤΣΑΡΗΣ εἰσερχόμενος κάμνει τὰς συνήθεις ὑποκλίσεις,
οὔας καὶ ὁ ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΣ).

ΟΘΩΝ

Καλημέρα, Βότσαρη.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (πρὸς τὸν Βασιλέα)

Τὰ σεβάσματά μου, Μεγαλειότατε.

ΑΜΑΛΙΑ

Κύριε ὑπουργέ, εἴσθε κάπως ἀνήσυχος.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Ἐγώ! ἀπ' ἐναντίας· σκέπτομαι, Μεγαλειότατε, ὅτι πρέπει νὰ κάμω μερικὰς μεταθέσεις εἰς τοὺς στρατιωτικούς, διότι βλέπω τινὰς ἐξ αὐτῶν, ὅτι πλησιάζουν εἰς οἰκίας τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως· διέταξα καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τινῶν εἰς τὰς νήσους, ὡς τοῦ Κονταράτου καὶ Στράτου εἰς Σκυρον, καὶ ἄλλων ἀλλαχοῦ.

ΟΘΩΝ (διακόπτων)

Θέλετε νὰ εἰπῇτε διὰ τοὺς δύο ἀξιωματικούς τοῦ πυροβολικοῦ, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Βούλγαρη χθὲς τὴν νύκτα;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (μὲ ἀπορίαν)

Λοιπὸν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἔμαθεν. . .

ΟΘΩΝ

Βέβαια, φίλτατε Βότσαρη, ἔμαθα τὰ πάντα ἀπὸ ἑνα βουλευτὴν ἀφωσιωμένον, ὅστις ἦτον εἰς τοῦ Βούλγαρη.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Λοιπὸν προτείνω τὴν εἰς ἀργίαν κατὰτάξιν αὐτῶν· (καθ' ἐ-
αυτόν)· ἀνάθεμα κι' ἂν γνωρίζω ποῖοι εἶναι.

ΟΘΩΝ

Ἀλλά, ποῖοι εἶνε ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (τεταραγμένος)

Ἀλλά, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης . . . γνωρίζει . . . ἐγὼ τὰ ὀνόματα . . .

ΟΘΩΝ

Δὲν τὰ γνωρίζετε· δὲν ἔχει οὕτως ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Ὁ κατὰσκοπος τῆς Ἀστυνομίας . . .

ΟΘΩΝ (μεθ' ὀργῆς)

Κατὰσκοπος Ἀστυνομίας ! μεταχειρίζεσθε λέξεις τοῦ ὅ-
χλου, Βότσαρη, ἀστυνομικὸς ἔκτακτος ὑπάλληλος εἰπέ· ἢ
ὕπὸ δοκιμασίαν ὑπάλληλος τῆς Ἀστυνομίας· ἢ τέλος πάν-
των, ἄνθρωπος προσφέρων τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν Ἀστυ-
νομίαν· κατὰσκοπος Ἀστυνομίας ! (καὶ ἔκαμε βήματα ἄνω
καὶ κάτω μὲ θυμὸν) νὰ βάλλετε εἰς κυκλοφορίαν ιδέας μὴ μο-
ναρχικάς. (ὁ Βότσαρης τρέμων ἀτενίζει παρακλητικῶς τὸν
Βασιλέα χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφράσῃ λέξιν). "Α ! κύριε Βό-
τσαρη ! καὶ λοιπόν, ὁ κατὰσκοπος τῆς Ἀστυνομίας !

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

"Ελεος ! Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ (φαιδρυνθεὶς ὁπωσοῦν)

Νὰ μάθετε νὰ ὁμιλῇτε· διότι εἰς τὰ πολιτικὰ ὁ εὐφημι-
σμός ἔχει περισσοτέραν χώραν, παρὰ εἰς κάθε ἄλλην περίστα-
σιν. Ἐν τούτοις, ἃς ἀκούσωμεν· εἴπετε, μοὶ φαίνεται, ὅτι
δὲν γνωρίζετε τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

"Οχι, Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ

Διότι δὲν τοὺς ἐγνώριζεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος· πῶς ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ

Πηγαίνετε, κύριε Ὑπουργέ, δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σᾶς ἀκούσω
περισσότερον.

(Ὁ ΒΟΤΣΑΡΗΣ ἐξῆλθε περίλυπος).

ΟΘΩΝ

Ἀλλά, ποῖτοι εἶνε ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ (τεταραγμένος)

Ἀλλά, ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης . . . γνωρίζει . . . ἐγὼ τὰ ὀνόματα . . .

ΟΘΩΝ

Δὲν τὰ γνωρίζετε· δὲν ἔχει οὕτως ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Ὁ κατάσκοπος τῆς Ἀστυνομίας . . .

ΟΘΩΝ (μεθ' ὀργῆς)

Κατάσκοπος Ἀστυνομίας ! μεταχειρίζεσθε λέξεις τοῦ ὅ-
χλου, Βότσαρη, ἀστυνομικὸς ἔκτακτος ὑπάλληλος εἶπέ· ἡ
ὕπὸ δοκιμασίαν ὑπάλληλος τῆς Ἀστυνομίας· ἡ τέλος πάν-
των, ἄνθρωπος προσφέρων τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν Ἀсту-
νομίαν· κατὰσκοπος Ἀστυνομίας ! (καὶ ἔκαμε βήματα ἄνω
καὶ κάτω με θυμὸν) νὰ βάλλετε εἰς κυκλοφορίαν ιδέας μὴ μο-
ναρχικάς. (ὁ Βότσαρης τρέμων ἀτενίζει παρακλητικῶς τὸν
Βασιλέα χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐκφράσῃ λέξιν). "Α ! κύριε Βό-
τσαρη ! καὶ λοιπόν, ὁ κατὰσκοπος τῆς Ἀστυνομίας !

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

"Ελεος ! Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ (φαιδρυνθεὶς ὀπωσοῦν)

Νὰ μάθετε νὰ ὁμιλῇτε· διότι εἰς τὰ πολιτικὰ ὁ εὐφημι-
σμός ἔχει περισσοτέρην χώραν, παρὰ εἰς κάθε ἄλλην περίστα-
σιν. Ἐν τούτοις, ἃς ἀκούσωμεν· εἴπετε, μοὶ φαίνεται, ὅτι
δὲν γνωρίζετε τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

"Οχι, Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ

Διότι δὲν τοὺς ἐγνώριζεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος· πῶς ;

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

ΟΘΩΝ

Πηγαίνετε, κύριε Ὑπουργέ, δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σᾶς ἀκούσω
περισσότερον.

(Ὁ ΒΟΤΣΑΡΗΣ ἐξῆλθε περίλυπος).

ΑΡΤΕΜΗΣ

Ἔστω τὸ σύνθημα, «σκοτάδι καὶ σπαθί».

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Τοιουτοτρόπως ἔνας, ἕνας δυνάμεθα νὰ διερχώμεθα ἐνώπιον τῶν σκοπῶν, χωρὶς νὰ ἐνοχληθῶμεν.

ΤΡΙΒΑΣ

Ὁ Θεὸς βοηθός! ὑμεῖς, κύριε φρούραρχε, προκαλέσατε μίαν ἐφesperίδα (soirée) εἰς τῆς κυρίας Παππαλεξοπούλου, ὅπου νὰ ᾔναι ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ λοιποί.

ΑΡΤΕΜΗΣ

Καλά, κάλλιστα· ἡ ὥρα εἶναι δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον· ἐπιστρέψατε εἰς τὰς φυλακὰς.

(Οἱ ἄνω ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ἀναχωροῦσι).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΤΕΜΗΣ (μόνος)

Ὁ κύβος ἐρρίφθη· ἐμπρὸς Ἕλληνες! ἄς φανῶμεν ὅτι δὲν εἴμεθα ἀνάξιοι τῶν προγόνων μας, ὅτι ὁ ζυγὸς δὲν δύναται νὰ κυρτώσῃ ἐντελῶς τὸν τράχηλόν μας· ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Σπυρομήλιου, ἥτις μᾶς βεβαιοῖ περὶ τῆς ἐπιτυχίας. Εἰς Ἀθήνας εἶναι ἔτοιμα τὰ πάντα· εἰς τὴν Τρίπολιν ἐπίσης· ἐν βῆμα εἰς τὰ πρόσω, καὶ τὰ πράγματα μόνον προβαίνουνσι. (βηματίζει ἄνω καὶ κάτω). Ναί, ἐν βῆμα, ἀλλὰ βῆμα τολμηρόν. Θεέ μου! βασιλεῖα τριακονταετῆς, δὲν ἔχει ἄρα ρίζας βαθείας; εἶναι ἄρα εὐκόλον νὰ τὰς κόψῃ τις! ὁ Θεὸς γνωρίζει τὰς καρδίας μας, ὅτι δὲν κινούμεθα ἀπὸ ἰδιωτικὰ συμφέροντα, ὅτι θυσιάζομεν αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ. (σταματᾷ ὡς κεραυνόπληκτος). Ἀλλά, Θεέ μου! ἀποδίωξον ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὀλέθριον τοῦτον λογισμόν! δὲν ἔπρεπε νὰ δεχθῶ τὴν προσφορὰν του· τέσσαρες χιλιάδες δραχμαὶ! ὦ! πενία! θεὰ σκληρά! ἥς τὴν δύναμιν ἀδαχάντινος μόνον ψυχὴ δύναται νὰ περιφρονήσῃ!... ἀλλ' ὅχι! τὸ γενικὸν καλὸν προηγεῖται πάσης ἄλλης ἠθικῆς ὑποχρεώσεως! ἄς φανῶ ἀχάριστος διὰ μίαν

στιγμὴν ἐνώπιον τοῦ οὐτιδανοῦ κυριάρχου μου· ἡ ἀνάκτησις τῶν ἐλευθεριῶν μας, ἡ ὑπερήφανος ὕψωσις τοῦ μετώπου μας, ὅπερ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, κατηφὲς καὶ ῥικνὸν ἐκυρτοῦτο ἀπέναντι καὶ ἐνὸς βρυαροῦ μαγεῖρου ! ... δὲν εἶναι ἀντάλλαγμα ἱκανὸν ἀπέναντι τῆς τρὸς ἐκεῖνον ἀχαριστίας μου ; θυσία ἐγώ, ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς μου, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ θεοῦ ἐλληνικὸς λαός !

(Ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς, βηματίζει βραδύ καὶ περισκευμμένον).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(θάλαμος εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας **Καλλιόπης** πενθίμως ἐστρωμένος μὲ ἐπιπλα λαμπρά, ἀλλὰ μὲ μελαίνας κεκαλυμμένα ὀθόνας).

(Ἡ **ΚΑΛΛΙΟΠΗ** πενθείμων, ἔπειτα πλῆθος **ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ** καὶ **ΠΟΛΙΤΩΝ**. — Ὁ **ΓΡΙΒΑΣ**, ὁ **ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ** καὶ τέλος ὁ **ΑΡΤΕΜΗΣ**).

ΚΑΛΛΙΟΠΗ (πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς)

Φίλοι μου, ἤλθομεν ἐδῶ νὰ περάσωμεν τὴν βραδεῖά μας, νὰ παίξωμεν χαρτιά· δὲν γνωρίζω δέ, ἂν ἔχετε εὐχαρίστησιν νὰ στείλω νὰ φέρω καὶ μουσικὰ ὄργανα. Ἀλλὰ, ὡς βλέπετε, ἡ ἐνδυμασία μου, καὶ τῆς αἰθούσης μου ἡ περιβολὴ δὲν συμβιβάζονται μὲ μουσικάς.

(Οἱ **ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ** ἐγέλασαν εἰρωνικῶς).

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

ὦ ! Ἴδου καὶ ὁ κύριος Κορωνάτος καὶ ὁ κύριος Γρίβας.

(Εἰσέρχονται οἱ δύο οὔτοι).

Πῶς, κύριοι, ἡδυνήθητε νὰ λανθάσετε τοὺς φρουροὺς σας, καὶ νὰ μὲ τιμήσετε ἀπόψε ; τοῦτο σημαίνει ἢ πολὺ σκοιάδι ἔκχμνεν εἰς τὸν δρόμον, ἢ . . .

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Ἡ ἀφήσαμεν τὸ σπαθί εἰς τὸ δωμάτιον καὶ δὲν μᾶς διέκριναν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Θαυμάσια !

ΤΡΙΒΑΣ

(μὲ σοφειννοήσεως βλέμμα πρὸς τὴν Καλλιόπην)
Δὲν ἦλθεν ἀκόμη, κυρία ;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τὸν περιμένω ἀνυπομόνως.

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Εἶναι ἡ δεκάτη ὥρα (εἶπεν ἰδὼν τὸ ὥρολόγιόν του).
(Εἰς τῶν ΠΟΛΙΤΩΝ εἰσῆλθε κατεσπευσμένως καὶ ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὴν
ΚΑΛΛΙΟΠΗΝ).

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Ἴδου τέλος πάντων ἦλθεν.

(Ὁ ΑΡΤΕΜΗΣ ἐμβαίνει ἔχων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του ἀτάκτους,
τὸ πρόσωπον ὠχρόν, καὶ ἐνδεδυμένος πένθιμα· ἐστάθη ἐνώπιον γρα-
φείου, ὅπερ ἦτον ὠρισμένον δι' αὐτόν, καὶ ἀφοῦ συνεστάλη ἐπὶ δύο
λεπτὰ, ἀπήγγειλε τὸν ἐξῆς λόγον).

Ἕλληνες ! παρῆλθεν ἔτος, ἀφοῦ τὰ πράγματά μας περιῆλ-
θον εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε δὲν ἔμεινεν ἐλπίς σωτη-
ρίας διὰ τὴν Ἑλλάδα· ἡ ὑπερήφανος Αὐλή, ἡ ἐξουσιάζουσα
ἡμᾶς, ἐζήτησε, παραδεχθεῖσα τοὺς υἱοὺς τῶν δύο μεγάλων
ἡρώων τῆς ξηραῖς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ συμμαχήσασα μετ'
αὐτῶν, νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ὑποδούλωσιν, τὸν ἐξανδραποδισμόν
μᾶλλον τῆς πατρίδος. Ἡμεῖς ὑπεσχέθημεν δι' ἐπιστολῶν μας
πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν
Ἑλλάδα ἅπασαν ἐκ τοῦ καταπιέζοντος τοῦ στήθος αὐτῆς ἐ-
φιάλτου, τοῦ καταθλίβοντος αὐτὴν τυράννου.

Ἡ στιγμή τοῦ νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ὑπόσχεσίν μας ταύτην
ἦλθε· τίς πολίτης, ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν μένη εἰς τὴν καρδίαν
του ἐλεύθερον αἶμα τῶν πατέρων του, δὲν ἀποστρέφεται τὴν
δουλικὴν κατάστασιν, τὴν ἄτιμον, τὴν ἐπονείδιστον, εἰς ἣν
κατήντησεν ἡ πολιτεία μας ; τί ἔγεινεν ἡ ἀνεξαρτησία τῶν
νομοθετικῶν σωμάτων ; τί ἔγινε τὸ ἀπαραβίαστον καὶ ἡ ἐ-
λευθερία τῶν ἐκλογῶν ; καὶ ἡ ἱερὰ ἐκεῖνη ἰσότης, ἣν καθιέ-
ρωσε τὸ Σύνταγμα, καὶ ὠδήγει τοὺς γενναίους πατέρας μας
ἄλλοτε ἐκ τῶν πενιχρῶν καλυβῶν των εἰς τὸ πεδίου τῆς μά-
χης, εἰς τῆς νίκης τὸν ναόν ; τὰς ἐγγυήσεις τῶν ἱερῶν αὐτῶν

δικαιωμάτων μας, ἡμεῖς, διεφθαρμένα τέκνα τῶν πατέρων μας, διὰ τῆς ὀλιγωρίας καὶ τῆς ἀξιοκατακρίτου ἀμελείας μας ἀφήκαμεν νὰ καταστραφῶσιν.

Ἡ ἀνδρία, ἡ φρόνησις, ἡ παιδεία, ἡ ἱκανότης, δὲν εἶναι σήμερον τὰ προσόντα, τὰ ἀπαιτούμενα διὰ νὰ εἰσαχθῇ καὶ νὰ προαχθῇ ὁ πολίτης εἰς τὰ ὑπουργήματα τῆς πατρίδος· ἀλλ' ἡ ἀμάθεια, ἡ χαμέρπεια, ἡ προδοσία· δὲν ὑπάρχουσι πλέον, εἰμὴ δύο τάξεις· ἡ τῶν κοτσαμπασίδων καὶ ἡ τῶν ἄλλων· καὶ οὗτοι μὲν εἶναι ἐξηυτελισμένοι καὶ ἄθλιοι δοῦλοι, ἐκεῖνοι ὑπερήφανοι καὶ σκληροὶ τύραννοι. Ὁ Γρίβας, ὁ λεοντόκαρδος τῆς Ἀκαρνανίας ἥρωος, τοῦ ὁποίου βλέπω ἐν μέσῳ ἡμῶν τὸν υἱόν, ἄξιον κληρονόμον τῆς ἀνδρίας καὶ τοῦ ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρός του, καὶ τόσοι ἄλλοι γενναῖοι πρόμαχοι τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, ἐδημιούργησαν τὸν θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θεᾶται οὐχὶ στέμμα ἀπαστράπτων τὴν αἴγλην βασιλικῆς δόξης, δικαιοσύνης καὶ μεγαλοφροσύνης, ἀλλὰ διὰ δῆμα ἀμαυρωθὲν ὑπὸ τῆς ὑπεροψίας καὶ τῆς ἐπιχαιρεκάρτου διαθέσεως πρὸς ταπείνωσιν καὶ ἐξευτελισμὸν τῶν ἀξίων καὶ ἱκανῶν, καὶ πρὸς ἀνύψωσιν τῶν ἀνικάνων, τῶν διεφθαρμένων καὶ τῶν αὐλοκολάκων. Ναί, ἐνεκαρδιώθη ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ ξενικὴ τοῦ Βαυαροῦ δυναστεία, ἥτις μισοῦσα πάντας τοὺς ἐνδεεῖς πολίτας, ὑπερήφανος καὶ φιλόδοξος, φρυάττει καὶ καταδιώκει καὶ αὐτοὺς ἐκείνους, οἵτινες ἔχυσαν τὸ αἷμα αὐτῶν, διὰ νὰ καταστήσωσιν ἀνεξάρτητον τὴν πατρίδα καὶ νὰ καθιδρύσωσι τὴν Βασιλείαν· ὁ υἱὸς τῆς ἡρώιδος Μπουμπουλίνας λιμοκτονεῖ, καὶ ὡς Παρίας ἀενάως καταδιώκεται· ὁ γηραιὸς Κανάρης, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ εἰσέτι δὲν ἀπεψύγη ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ πυρὸς τῶν πυρπολικῶν του καὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων του, κεῖται ἐν σκότῳ καὶ παραθύστῳ· καὶ πόσους ἄλλους νὰ ἀριθμῇσω! ἀλλ' ἀντὶ τούτων πάντων, ἄλλα ἀνδράρια, ἀνάξια τέκνα τῆς πατρίδος, νέμονται ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τὰς ἀναπαύσεις, καὶ ἐντρυφῶσιν εἰς τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια χορηγοῦσιν εἰς αὐτοὺς οἱ ἰδρωτὲς τοῦ πτωχοῦ Ἑλλήνου. Αὐτοὶ ληστεύουσι καὶ λαφυραγωγοῦσι τὰ ταμεῖα καὶ τοὺς γεωργούς, ἡμεῖς δὲ εἴμεθα τὰ ἔρμαια αὐτῶν, ζῶντες εἰς τὴν πτω-

χίαν, τὴν λήθην, τὰς ἀτιμώσεις, τὰς προγραφάς, τὰς φυλακίσεις καὶ τὰς ἐξορίας· ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ τέκνα τῶν ἀγωνιστῶν γυμνὰ καὶ ἄνευ ἄρτου εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας των, αὐτοὶ δὲ ὡς ἄλλοι Ἑβραῖοι, φέροντες χρυσοκέντητα διέρχονται, ἀπαξιοῦντες νὰ τὰ παρατηρήσωσιν.

Ἐν τούτοις, ὦ παντοδύναμε Θεέ! τί θέλει γίνεαι ἡ δρᾶξ αὐτῆ τῶν μεμωραμένων αὐτῶν δειλῶν τοῦ τυράννου ὀπαδῶν, ἐὰν ὁ λαός, τὸν ὁποῖον καταθλίβουσιν, ἐπαναστατήσῃ κατ' αὐτῶν; τί θέλει γίνεαι ὁ ἄθλιος οὗτος Βαυαρός; τὸ χρυσίον τοῦ δύναιτο νὰ ὑπερασπισθῇ ποτε αὐτόν, τοὺς αὐλικοὺς καὶ τοὺς ὀπαδούς τοῦ ἀπέναντι τοῦ σιδήρου τοῦ ξίφους ἡμῶν;

Ἡ καταχθόνιος πολιτικὴ των θέλει τολμήσῃ ποτὲ νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τῆς ὀργῆς μας ἡλίου μεσουρανοῦντος; ὄχι· καὶ ὁμῶς ἀκόμη ζῶσιν, ἀκόμη ἀναπνέουσιν, ἀκόμη ποτίζονται μὲ τὸ αἶμα καὶ τὰ δάκρυα ἡμῶν· ὦ Ἑλλὰς! ὦ φιλότατη πατρίς μου, δὲν ἔχεις πλεόν τέκνα νὰ σὲ σώσωσι καὶ νὰ σὲ ἐλευθερώσωσι, νὰ σὲ ἐκδικηθῶσι; δὲν ἔχεις πλεόν ἀνδρείους ἥρωας, οἵτινες γνωρίζουσι γενναίως νὰ ἀποθάνωσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας σου; κροῦσον τὸν πόδα σου κατὰ γῆς, ὦ μήτηρ τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἡρώων, κροῦσον τὸν πόδα σου, ὦ ἔνδοξε διδάσκαλε τῆς οἰκουμένης, καὶ ἡ γῆ θέλει γεννήσῃ ἀνδρείους ἥρωας· ὕψωσον τὸν σταυρόν σου καὶ τὰ τέκνα σου θέλουσιν ἀμέσως τρέξει προθύμως νὰ ταχθῶσι πέριξ αὐτοῦ.

(Ἐνταῦθα ὁ ΑΡΤΕΜΗΣ διέκοψε τὸν λόγον, ὃν κατ' ἀρχὰς ἡσύχως ἤρχισε καὶ βαθμηδὸν ὕψωνεν, ὥστε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀντήχησεν ὁ θόλος τῆς αἰθούσης, ἔπειτα ἐξηκολούθησεν).

Τιμὴ καὶ δόξα καὶ κλέος, ὦ φιλότατη πατρίς, εἰς τοὺς συμμάχους καὶ ὑπερασπιστάς σου, οἵτινες προθύμως θέλουσι δράμει εἰς τὴν φωνήν σου διὰ νὰ σὲ ἀπελευθερώσωσι! Τιμὴν καὶ δόξαν καὶ κλέος αἰώνιον εἰς τοὺς ἀνδρείους αὐτοὺς ἥρωας ἀπασαί αἱ ἐπελευσόμεναι γενεαὶ θέλουσι προσφέρει καὶ μετὰ σεβασμοῦ διηγηθῇ τὰς ἀνδραγαθίας αὐτῶν — ὦ φίλοι μου, ὅταν ἡ ἐλευθερία προσκαλέσῃ ὑμᾶς, θέλετε ἀκούσει τὴν φωνήν της;

ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Ναί, ναί !

ΑΡΤΕΜΗΣ

Θέλετε συνεργήσει νὰ πλύνωμεν μὲ τὸ αἷμα, ἐὰν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ, τὰ δεσμά, ἅτινα δεσμεύουσι τὴν φιლτάτην ἡμῶν πατρίδα, καὶ νὰ ἐλευθερώσωμεν ἀπὸ τὴν ἄτιμον καὶ ἐξευτελιστικὴν δυναστείαν διὰ τοῦ ξίφους τὰ τέκνα, τὰς οἰκογενείας καὶ τοὺς ἀδελφούς μας ; νὰ ἐξιλεώσωμεν τὰς σκιὰς τῶν πατέρων μας ;

(Τὸ ΠΛΗΘΟΣ τῶν ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ καὶ τῶν ΠΟΛΙΤΩΝ
μετ' ἐνθουσιασμοῦ).

Ἐξῶσις τοῦ τυράννου !

ΑΡΤΕΜΗΣ

(ἐξαγαγὼν χρυσοῦν σταυρὸν ἐκ τοῦ κόλπου)

Ἄς ὀρκισθῶμεν λοιπόν ! ἅς ὀρκισθῶμεν ἅπαντες ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σταυροῦ, ἅς ὀρκισθῶμεν ἢ νὰ νικήσωμεν, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος.

Ὁ ΓΡΙΒΑΣ, ὁ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ καὶ πάντες οἱ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ καὶ ΠΟΛΙΤΑΙ περιεκύκλωσαν τὸν ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΝ, καὶ ἐξέτειναν τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὸν σταυρόν).

ΑΠΑΝΤΕΣ

Ὁρκιζόμεθα !

ΑΡΤΕΜΗΣ

Τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τῆς στάσεως θέλει δοθῇ ἐκ τοῦ Φρουραρχείου· ἅμα δὲ ὑμεῖς, φίλοι μου, ἀκούσετε αὐτό, ἀμέσως δράξατε τὰ ὅπλα· τὸ πυροβόλον τοῦ φρουραρχείου θέλει ἐκπυρσοκροτήσῃ, καὶ ἰδοὺ ἡμέτεραι αὐταὶ αἱ ὀχυρώτεραι τῆς Ἑλλάδος θέσεις.

ΓΡΙΒΑΣ

Καὶ βεβαίως τίς δύναται ἔξωθεν νὰ καταβάλῃ τὸ ἀπόρθητον φρούριον τοῦ Παλαμηδίου ; τίς τὴν ἐνδοξὸν τῆς Ναυπλίας πόλιν ;

ΑΡΤΕΜΗΣ

Γενναῖοι ἀξιωματικοὶ καὶ φιλελεύθεροὶ πολῖται, ἀκούσατε τὸ σχέδιον ἡμῶν περὶ τῆς ἀπελευθερώσεώς μας· τὸ ἐμελετήσαμεν ἄρκετὸν καιρὸν· προητοιμάσαμεν σταθερῶς τὰ μέσα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐπιτυχίαν του· ἔάν τὸ ἀποτέλεσμα ᾖ ἡναι ὑπὲρ ἡμῶν, τότε τὸ ἐπάρατον σύστημα τῆς ἐξανδραποδίσσεως τῶν Ἑλλήνων, τὸ διαφθεῖρον τὰς καρδίας καὶ συνειδήσεις, θέλει συντριφθῇ πρὸ τῶν ποδῶν μας ὡς ὕελος. Ἄλλ' ἔάν δὲν νικήσωμεν, τότε δι' ἡμᾶς θέλουσιν εἶσθαι ἡ κατάκρισις, αἱ καταδίκαι, αἱ θλίψεις τῆς ἐξορίας, τὰ βάσανα τῶν εἰρκτῶν καὶ τὸ ὄνειδος. Ἄς ἐκτελέσωμεν λοιπὸν τὰ σχέδια ταῦτα μετ' αὐταπαρνήσεως, ἀφοσιώσεως καὶ ζήλου, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνὸς τὸν φόβον τῶν τιμωριῶν, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ἐλπίδα τῶν μεγάλων ἀγαθῶν, τὰ ὅποια θέλομεν ἀπολαύσει, καὶ τὴν χαρὰν, ὅτι ἀποσκορακίσαντες τὸ φαῦλον παρελθόν, τὸ δουλοπρεπές, τὴν φαυλοκρατίαν, ἔδημιουργήσαμεν νέον καθεστὸς, ἄξιον τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν ἰσότητα, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀξίας ἐκάστου ἐκ μέρους συνετῆς, δικαίας καὶ φιλονόμου Κυβερνήσεως, παραδειγματισθησομένης ἐκ τούτου· λάβετε ὑπ' ὄψιν, ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς, δὲν εἶναι μόνοι οἱ πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν· ἀλλ' εἶναι προσέτι καὶ οἱ ἰστάμενοι εἰς τὰς γωνίας τῶν τριόδων, εἰς τὰ καπηλεῖα, εἰς τὰ καφφενεῖα καὶ οἱ εἰς τὰ ὄρη ἐνδιαιτώμενοι· ἐκεῖ εὕρισκει τις βραχίονας, οἵτινες ἐπίστανται νὰ κρατῶσι τὸ πυροβόλον, καὶ μέτωπα, τὰ ὅποια δὲν ὠχρίῳσιν ἀπέναντι τοῦ θανάτου. Ἄλλ' οἱ στρατιῶται ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς ἀρχηγούς των δὲν πρέπει νὰ ἐμβατεύωσιν εἰς τὴν διάνοιάν των. Ἄς ὁμοιάσωμεν ὕδραν περιτελιγμένην ἐπὶ κορμοῦ, τῆς ὁποίας φαίνονται μὲν τὰ ἐξωτερικὰ μέλη πλην τῆς κεφαλῆς. Ἄς ἔχωμεν ὀπαδούς, ἀλλὰ μόνοι ἡμεῖς ἃς μείνωμεν συνωμότες. Ἄς ἀφήσωμεν ἐδῶ τὸ μυστικόν μας· ἃς προσέξωμεν νὰ μὴν ἀποκαλύψωμεν τὸ μυστήριον εἰς τὰς γυναιχάς μας, εἰς τοὺς συγγενεῖς μας. Φίλοι μου, ἃς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ συνωμότης ἓνα καὶ μόνον

σκοπὸν ἔχει, τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς του· πᾶσα δὲ ἄλλη μέριμνα καὶ φροντίς πρέπει νὰ ἐκλείψῃ· καὶ μέχρι τῆς ἐπιτυχίας, οὔτε περιουσίαν πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του, οὔτε οἰκογένειαν, οὔτε φίλους· ὁ θεὸς θέλει συνεργήσῃ εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ σκοποῦ μας, εἰς τὸ τελεσφόρον τῆς ἐπιχειρήσεώς μας· διότι ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιχειρήσις μας εἶναι ἱερὰ καὶ ἅγια· δὲν γινόμεθα Κατιλίνας, ἀλλὰ Κικέρωνες καταδιώκοντες τοὺς Κατιλίνας, γινόμεθα σκαπανεῖς, οὐχὶ τῆς καταστροφῆς ἀλλὰ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος.

ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ

Κάλλιστα !

ΟΙ ΠΟΛΙΤΑΙ

Εἴμεθα σύμφωνοι κατὰ πάντα μεθ' ὑμῶν, κύριε φρούραρχε.

ΚΑΛΔΙΟΠΗ

Ἐγὼ δὲ θέλω κατακερματίσει τὴν νυμφικὴν μου ἐσθῆτα, τὴν πρὸ ἐτῶν φυλαττομένην ἐντὸς τοῦ κιβωτίου μου, διὰ νὰ κατασκευάσω τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας. Εἶναι ἐρυθρὰ ἡ ἐσθῆς μου, καὶ μόνον τὴν ἡμέραν τῶν γάμων μου τὴν ἔφερον· καλλιτέραν χρῆσιν δὲν δύναμαι νὰ κάμω αὐτῆς· ὁ γάμος μου ὑπῆρξεν ἀτυχής, καθότι ἔμεινα χήρα τόσῳ ταχέως, καὶ ἡ ἐσθῆς μου ἀνεπόλει ὡς ὄνειρον τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο τῆς τύχης μειδίαμα. Σήμερον ὅμως θέλει ἐπανακάμψῃ ἡ νεότης μου, ἡ εὐτυχία μου· θεωροῦσα τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν κυματίζουσαν ἐντὸς τῆς πατρίδος μου, θέλω νομίζει, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς αἰωνίαν χαράν, ὅτι ἐορτάζω καὶ πανηγυρίζω διηνεκῶς τοὺς γάμους μου.

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Εὐγε, κυρία !

(Τὸ πλῆθος χειροκροτεῖ)

ΑΡΤΕΜΗΣ

Ἴδού, ὅτι τὸ αἶσθημα τὸ ἐλληνικόν, ὅπερ καὶ ἄλλοτε ἐθέρμαινε τῶν γυναικῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ Ἀλαχοῦ, ἰδού, ὅτι ἀναφαίνεται σήμερον· καὶ ἔπειτα ὁ πατριώτης τοῦ καλοῦ μας Ἠγεμόνος, ὁ κύριος Φαλμεράϋερ, ἐτόλ-

μησε νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν ἐλληνικὴν καταγωγὴν μας· καὶ εἶχε δίκαιον ὁ ἐπάρατος νὰ ἀμφιβάλλῃ, διότι ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἀπεμωράνθημεν, καὶ εἶχομεν τοὺς τραχήλους ἡμῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ πατριώτου του.

ΓΡΙΒΑΣ

Κύριε Φρούραρχε, δυνάμεθα νὰ ἀπέλθωμεν οἴκαδε, διότι παρῆλθεν ἡ ὥρα.

ΑΡΤΕΜΗΣ

Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ πρέπει νὰ μὴν ἐξέλθωμεν ἡνωμένοι.

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Ἄνὰ τρεῖς ἀξιώματικοί, καὶ ἀκολουθῶς οἱ κύριοι.

(Τὸ ΠΛΗΘΟΣ δίδει καὶ λαμβάνει τὸν ἀσπασμὸν ἐναγκαλιζόμενοι ἀλλήλους, καὶ ἀπέρχονται ἀποχαιρετῶντες μὲ τὸ «Ζήτω ἡ Ἐλευθερία! Ζήτω τὸ Ἕθνος!»)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ὁ ΑΡΤΕΜΗΣ, ὁ ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ, ὁ ΓΡΙΒΑΣ καὶ ἡ ΚΑΛΛΙΟΠΗ

ΑΡΤΕΜΗΣ

Λοιπὸν, κύριοι καὶ κυρία μου, αὔριον τὸ ἐσπέρας περὶ τὴν ἐνδεκάτην τῆς νυκτός, εἰς κρότος πυροβόλου θέλει δώσῃ τὸ σύνθημα, καὶ ἡ ἐπανάστασις ἄρχεται. Κύριε Γρίβα καὶ κύριε Κορωνάε, λάβετε καὶ τοὺς ἄλλους καὶ καταλάβετε τὰς θέσεις· πόσοι εἶναι εἰς τὸν κατάλογον;

ΓΡΙΒΑΣ

Ὁ κύριος Στέλβαχ, εἰς· ὁ Σμόλενς, δύο· Κατσικογιάννης, τρεῖς· Τσόκρης, τέσσαρες· Πραΐδης, πέντε· καὶ οἱ ἕτεροι πέντε, οὓς γνωρίζετε, δέκα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Πῶς οὗτοι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐνεργῶσι μετὰ μεγάλης προφυλάξεως!

ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Λοιπὸν τὰ πάντα ἔτοιμα.

ΓΡΙΒΑΣ

Ἐτοιμα.

ΑΡΤΕΜΗΣ

Ζήτω ἡ πατρίς !

ΓΡΙΒΑΣ, ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ

Ζήτω !

(Φωνάζουσιν ἐνθουσιωδῶς, ἐναγκαλίζονται ἀλλήλους, καὶ ἀποχωρίζονται)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Ἐν Ἀθήναις)

(Βασιλικὸν Αὐλαρχεῖον μὲ διάφορα ἔπιπλα· κλίνη ἐστρωμένη κτλ.)

ΝΟΤΑΡΑΣ (μὲ τὸν κοιτώνιτην του), ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ,
ΒΟΤΣΑΡΗΣ καὶ ΣΙΜΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄρά γε πῶς θέλει φανῇ τοῦ Βασιλέως ἡ εἰδησις αὕτη; ὁ νοῦς μου σκοτίζεται.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Ἀφήσετε νὰ τὸ εἰπῶ ἐγώ.

ΣΙΜΟΣ

Ὅχι, δὲν πρέπει· πρέπει ὑμεῖς, κύριε Χριστόπουλε, νὰ τὸ εἰπῇτε, διότι εἴσθε ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Ἀλλὰ, πῶς συνέβη, πιστεύετε ὅτι δὲν γνωρίζω καλῶς τὰ πράγματα;

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τηλεγράφημα ἐκ Ναυπλίου ἀναγγέλλει, ὅτι ἐπανεστῆ ἡ φρουρὰ τοῦ Ναυπλίου, τὸ Παλαμήδιον κατελήφθη καὶ ὅλη ἡ πόλις. Συνέλαβον τὸν Νομάρχην, τὸν Δήμαρχον καὶ τὸν Ταμίαν. Τέλος εἶναι τὸ πρᾶγμα σπουδαιότατον.

ΣΙΜΟΣ

Βεβαίως εἶναι σπουδαῖον, ὥστε πρέπει νὰ λάβωμεν μέτρα.

ΝΟΤΑΡΑΣ

(Καθ' ἑαυτόν), ἀντίο ἀνάπανσις ! (πρὸς τὸν Σίμον). Θεωρεῖτε τὸ πρᾶγμα ἀδιόρθωτον ; δὲν ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας ;

ΣΙΜΟΣ

"Α, μπᾶ ! Θὰ τὴν καταβάλωμεν, ἀλλὰ μὲ ὀλίγον κόπον.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Κάμετε, κύριοι ὑπουργοί, πρὸς θεοῦ ! κάμετε νὰ πέσῃ, διότι πρὸ πάντων ἐγώ . . .

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

Πηγαίνομεν συγχρόνως, κύριε Χριστόπουλε, εἰς τὸν Βασιλέα. "Αμα μᾶς ἰδῇ μαζὶ, θέλει ὑποπτεύσει, καὶ οὕτω τὸν προδιαθέτομεν, καὶ ἀκούει μὲ ὑπομονὴν τὴν ἐπανάστασιν.

ΝΟΤΑΡΑΣ

"Α ! δὲν τὸν μέλει ἀπὸ αὐτά, εἶναι συνειθισμένος· μήπως εἶναι ἡ πρώτη φορά ; ἄλλο τίποτε ἀπὸ ἐπαναστάσεις ! ἐνθυμεῖται τοῦ Θεοδώρου Γρίβα, τοῦ Κριεζώτου, τοῦ Παππακώστα, τοῦ Βελέντζα, κ.τ.λ. Ἐλεύθερα, κύριοι ὑπουργοί, ἐμβῆτε μέσα, εἰπέτε του· Μεγαλειότατε, ἐπανάστασις εἰς Ναύπλιον· καὶ θὰ ἰδῆτε τί θὰ σᾶς ἀποκριθῇ.

ΒΟΤΣΑΡΗΣ

"Ελα λοιπόν, θάρρος κύριε συνάδελφε ! (πρὸς τὸν Χριστόπουλον).

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

"Εμπρός ! ἄς ὑπάγωμεν.

(Ὁ ΒΟΤΣΑΡΗΣ καὶ ὁ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ἐξέρχονται).

ΣΙΜΟΣ

"Ο Ἀρτέμης ἔκαμεν αὐτά.

ΝΟΤΑΡΑΣ

"Οποῖος καὶ ἂν τὰ ἔκαμεν, ἀδιάφορον· προσπαθήσετε σεῖς νὰ τὰ διορθώσετε.

ΣΙΜΟΣ

Βεβαιώσατε τὴν Μεγαλειότητά του περὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μου, καὶ ἐλπίζομεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ τὴν καταστείλωμεν. Ἀλλὰ πρέπει τὸ διάταγμα τοῦ Γερουσιαστοῦ νὰ τὸ βάλω

εἰς τὴν τσέπη· τὸ ὑπεσχέθη, ὡς γνωρίζετε· σᾶς προσκυνῶ.
(*Ἀναχωρεῖ*).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ο ΝΟΤΑΡΑΣ (*μόνος*)

Κανείς, ὡς παρετήρησα, δὲν ὑπηρετεῖ εἰλικρινῶς τὴν πα-
τρίδα· ἕκαστος ἀποβλέπει εἰς τὸ συμφέρον του· πῶς νὰ ὑπάγῃ
ἐμπρὸς τὸ δύστηνον αὐτὸ ἔθνος; ἐν τούτοις πολὺ ἐπιθυμῶ
νὰ διαλυθῇ ἡ σκηνὴ αὐτὴ τοῦ Ναυπλίου, διότι πρόκειται νὰ
βλαφθῶ καὶ ἐγὼ περισσότερον ἀπὸ τὸν καθένα· ἄς κοιμηθῶ.
(*Ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ρογχάζει*).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Ὁ ΒΕΝΤΛΑΝΔ καὶ ὁ ΝΟΤΑΡΑΣ

(Ὁ ΒΕΝΤΛΑΝΔ εἰσέρχεται εἰς τὸ Αὐλαρχεῖον, παρατηρεῖ μὲ
τὰ δίοπτρα κοιμώμενον τὸν Αὔλαρχην).

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Κοιμάται· ὦ! εὐτυχὴς ἄνθρωπος! ἴσως ἀγνοεῖ τὰ Ναυ-
πλιακά· (κάνει κρότον μὲ τὸν πόδα του) αὐτὸς ρογχαλίζει,
ὡς νὰ εἶχεν ὀκτὼ ἡμέρας νὰ κοιμηθῇ.

ΝΟΤΑΡΑΣ (*ὄνειρευόμενος*)

Ἐπανάστασις! ἐπανάστασις! Τὸ Παλαμῆδι!

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Ἐκοιμάσθε, κύριε αὐλάρχα; μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς ἐξύ-
πνησα.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Ἄ, ὅχι· δὲν μὲ ἐξυπνήσατε ἢ εὐγενεῖα σας· τί ὥρα εἶναι,
σᾶς παρακαλῶ;

ΒΕΝΤΛΑΝΔ

Μησημέρι.

NOTAPAS (καθ' ἑαυτὸν)

ὦρα τοῦ γεύματος! (πρὸς τὸν Βέντλαντ) καὶ ἡ Μεγαλειότης του;

BENTLANA

Ἐργάζεται με τὸν κύριον Βότσαρην, καὶ μοῦ φαίνεται σήμερον θὰ σᾶς κάμῃ νὰ πεινάσετε πολὺ, διότι διέταξε νὰ ἀναβληθῇ τὸ γεῦμα εἰς τὰς τρεῖς.

NOTAPAS (καθ' ἑαυτὸν)

Ἀνάθεμα καὶ τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὸ καλὸ της.

BENTLANA

Καὶ δὲν εἶναι μικρὸν πρᾶγμα ἡ ἐπανάστασις αὕτῃ τοῦ Ναυπλίου· οἱ ἀντάρται κατέλαβον τὴν Ἀρειαν καὶ τὸν Προφητηλίαν· ἤδη δὲ ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ ὁ κύριος Χάν, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας, διὰ νὰ καταστείλῃ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ προτίθεται καὶ ὁ Βασιλεὺς νὰ μεταβῇ μέχρι τῆς Κορίνθου, ὅπως συνοδεύσῃ ἐν ἀπόσπασμα.

NOTAPAS (κωδωνίζει)

(Εἰς ΤΥΠΗΡΕΤΗΣ εἰσέρχεται).

Ὀλίγο τυρί, χοιρομέρι καὶ μερικὰ αὐγά· (ὁ ὑπηρέτης ἐξέρχεται· πρὸς τὸν Βέντλαντ). Νομίζετε λοιπόν, ὅτι ἐργάζεται ὁ Βασιλεὺς ἕως εἰς τὰς τρεῖς;

BENTLANA

Βέβαια, κύριε ἀντάρχα, βέβαια. — Ἄς ὑπάγω τώρα εἰς τὸ δωμάτιόν μου νὰ ἡσυχάσω· σᾶς προσκυνῶ (ἀναχωρεῖ).

NOTAPAS

Δουλὸς σας· καὶ ἐγὼ ἄς φάγω τώρα· (εἰσέρχεται εἰς τὸ παραπεμπόμενον δωμάτιον).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

(Οἶκία τοῦ Σπυρομήλτου)

Ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ καὶ ὁ ΓΕΝΝΑΙΟΣ.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Τὰ πράγματά μας εἶναι λαμπρὰ ἕως ἐδῶ· ἡ ἐπανάστασις ἐφούντωσε, καὶ ἐλπίζω νὰ τὸν μπαρκαρώμεν με τὸ καρβουνιάρικο.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ἄμποτε! Ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως δὲν τὸ κατορθώσωμεν· διότι παρατήρησε τί μοῦ γράφουν· (ἐξάγει μίαν ἐπιστολήν).

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Τί εἶναι αὐτό;

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Γράμμα ἀπὸ τὸ Ναύπλιον· (ἀναγινώσκει).

«Στρατηγέ, οἱ ἀντάρται ἤρχισαν νὰ ἀπελπίζωνται· διότι ἐπερίμεναν καὶ τὰ λοιπὰς ἐπαρχίας τὰ ἀναστατωθῶσιν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἐγένετο, μολονότι διαδηλώσεις ἐγένοντο πανταχοῦ, ἀλλὰ ξηραὶ διαδηλώσεις δὲν ὠφελοῦν τίποτε· ἡ Σύρος, ὡς γνωρίζετε, καὶ ἐκκεῖ συνεπεῖχε τοῦ Λεωτσάκου, τοῦ Μωραϊτίνου καὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ μικρὰ πράγματα. Ἐὰν ἡ ἀπερισκεψία τινῶν ὑπῆρξεν αἰτία καὶ ἐγνώσθη ἁπλῶς τὸ πρᾶγμα, καὶ, κατὰ συνέπειαν, φρονεῖτε ὅτι θέλει ἀποτύχει, παρακαλῶ νὰ μοῦ γράψετε, ὅπως παρακινήσω τοὺς ἀντάρτας νὰ σκεφθῶσι τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐγκαίρως ἀποχωρήσωσι. Προσφέρετε τὰ σεβάσματά μου εἰς τὸν κύριον Σπυρομήλιον ἐπιδεικνύοντες τὴν παροῦσάν μου, ὅπως σᾶς εἶπῃ καὶ τὴν γνώμην του, ἣν ἐπίσης περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 26 Μαρτίου 1862.

Ὁ φίλος σας

Μ.»

Λοιπὸν τί λέγεις ἐπάγω σ' αὐτό;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

ὦ! βέβαια, τὸ πρᾶγμα θ' ἀποτύχῃ· πρέπει λοιπὸν νὰ ἐναγκαλισθῶμεν τὸν Βασιλέα, καὶ νὰ τοῦ κτυπήσωμεν τὸ Ὑπουργεῖον.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ (μὲ χαρὰν)

Ἀλλὰ, πῶς;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Μὴ σὲ μέλη.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ (ἀστεεινόμενος)

Λοιπὸν κάμε ὅ,τι θὰ κάμῃς, διαβόλου Σμπίρε.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Πηγαίνομεν τώρα εἰς τὰ Ἀνάκτορα· θὰ ζητήσω νὰ παρουσιασθῶ· θὰ μὲ δεχθῇ, καὶ μὴ σέ μέλῃ· (ἐξέρχονται ἀμφοτέροι).

ΣΚΗΝΗ ENNATH

(Ἀνάκτορα· θάλαμος τοῦ Βασιλέως).

Ὁ ΟΘΩΝ, ὁ ΒΑΛΤΙΝΟΣ καὶ ἔπειτα ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ.

ΟΘΩΝ (μόνος)

ὦ! καὶ αὐτὸ τὸ κακὸν θὰ παρέλθῃ· σήμερον ἔχω εὐχαρίστους εἰδήσεις ἀπὸ τὸν Χάν· καὶ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς ἡ ἀναφορὰ μοὶ ἀναγγέλλει ἄκραν ἡσυχίαν καθ' ὅλον τὸ Κράτος· (ἀναγινώσκει ἔγγραφα τινα).

ΒΑΛΤΙΝΟΣ (εἰσέρχεται κατὰ τὴν ἰθιμοταξίαν)

Μεγαλειότατε, ὁ στρατηγὸς Σπυρομήλιος ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

ΟΘΩΝ

Εἶναι λοιπὸν κατεπεῖγον. Θέλει νὰ μοῦ εἴπῃ τι σπουδαῖον· εἰπέτε του νὰ εἰσέλθῃ· (ὁ Βαλτινὸς ἀναχωρεῖ) εἶμαι ἀνυπόμονος· τί ἄρα θὰ μοῦ εἴπῃ;

(Ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ εἰσέρχεται μετ' ἰθιμοταξίας).

ΟΘΩΝ

Τί τρέχει, κύριε Μήλιε;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ (ἀσθμαίνων)

Μεγαλειότατε, ὁ Θεός, ὅστις ἐφείσθη τῆς Ἑλλάδος εἰς δεινὰς περιστάσεις, ἔδειξε τὴν εὐσπλαγχνίαν του καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ναυπλίου ὁσονούπω καταστέλλεται.

ΟΘΩΝ

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ναυπλίου ὁσονούπω καταστέλλεται; καὶ πῶς τὸ γνωρίζετε, κύριε ὑποστράτηγε;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Ἦλθαν σήμερον εὐχάριστοι εἰδήσεις. Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι, Μεγαλειότατε, νὰ ἐκφράσω μίαν γνώμην· ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης γνωρίζει τὴν πρὸς τὸν θρόνον ἄκραν ἀφοσίωσίν μου.

(Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ κλίνει τὴν κεφαλὴν. ὡς ἐπιβεβαιῶν
τὸν λόγον τοῦ ΜΗΛΙΟΥ)

Λοιπόν, Μεγαλειότατε, θεωρῶ καλὸν νὰ ζητήσητε ἐν, ἡ δύο πλοῖα φίλης τινὸς δυνάμεως, ὅπως μεταφέρωσι τοὺς ἀντάρτας ἐκτὸς τοῦ Κράτους καὶ χορηγήσητε ἀμνηστείαν εἰς αὐτούς.

ΟΘΩΝ

Θέλω σκεφθῆ περὶ τούτου.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Καὶ μετὰ ταῦτα νὰ κάμετε ἀλλαγὴν Ὑπουργείου.

ΟΘΩΝ

Καὶ περὶ τούτου θέλω σκεφθῆ.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Πληροφοροῦμαι ὅτι τὰ Βασιλικὰ στρατεύματα ἔκαμαν μεγάλης νίκας κατὰ τῶν ἀνταρτῶν.

ΟΘΩΝ

Ἡ ἀφοσίωσις τοῦ στρατοῦ μου εἶναι ἀπαράδειγμάτιστος.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Ἀκολουθῶς δὲ μὲ τὴν ἡσυχίαν σας εἰσάγετε τὸν περὶ Ἐθνοφυλακῆς Νόμον, ὀρίζετε καὶ διάδοχον, καὶ οὕτω τελειοῦν τὰ πάντα.

ΟΘΩΝ (ἀπαρεσκόμενος)

Ἐχετε ἄλλο τίποτε νὰ μὲ εἰπῆτε ;

(Ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ ἀποσύρεται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΟΘΩΝ μόνος καὶ ἔπειτα ὁ ΒΑΛΤΙΝΟΣ

ΟΘΩΝ

Ἀκοῦς ἐκεῖ αὐθάδειαν ὁ κύριος Σπυρομήλιος ! ἔθνοφυλακὴν ! διάδοχον ! κύριε Βαλτινέ ! (φωνάζει).

Ο ΒΑΛΤΙΝΟΣ (εἰσέρχεται)

Εἰς τὰς προσταγὰς σας.

ΟΘΩΝ

Τί νεώτερον ἔχετε ;

ΒΑΛΤΙΝΟΣ

Ἐν τηλεγράφημα Μεγαλειότατε· (τῷ δίδει ἕν γράμμα).

ΟΘΩΝ (ἀνοίγει τὸ γράμμα)

Δόξα τῷ θεῷ ! ἐξελείωσεν. Οἱ ἀντάρται διαμαρτύρονται καὶ ἀναχωροῦν· δόξα τῷ θεῷ ! (πρὸς τὸν Βαλτινόρ)· εἶδετε, κύριε ὑπασπιστά, ὅτι ὁ στρατὸς εἶναι λίαν ἀφωσιωμένος ;

ΒΑΛΤΙΝΟΣ

Καὶ ἀμφιβάλλετε περὶ τούτου, Μεγαλειότατε ;

ΟΘΩΝ (καθ' ἑαυτὸν)

Πρέπει νὰ ἀλλάξω Ὑπουργεῖον. Ἄς γράψω λοιπὸν πρὸς τὸν Κανάρην· (λαμβάνει χαρτίον καὶ κορδύλιον). Ἄλλ' αὐτὸς δὲν εἶναι ἀφωσιωμένος· πρέπει νὰ τοῦ παίζω κανένα παιγνίδι· (γράφει). Κύριε Κανάρη, ὄχι κύριε Κανάρη, ἄς τοῦ γράψω, Κύριε Ναύαρχε· (γράφει) «Κύριε Ναύαρχε, ἐπιθυμῶ νὰ γίνετε πρόεδρος τοῦ Ὑπουργείου καὶ νὰ ἐκλέξετε τὰ λοιπὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια νὰ ὑποβάλετε, ὅπως τὰ ἐγκρίνω. Πέποιθα εἰς τὴν φιλοπατρίαν σας, καὶ εὐελπίζομαι, ὅτι θέλετε σταθμίσει καὶ τὰς παρούσας περιστάσεις, καὶ θέλετε ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, καὶ δικαιώσει καὶ τὴν ἰδικήν μου ἐμπιστοσύνην.

Ἀνάτορα, τῇ 8 Ἀπριλίου 1862.

Ὅλος ὑμῶν εὖρους

ΟΘΩΝ

(Πρὸς τὸν ΒΑΛΤΙΝΟΝ)

Σφραγίσατέ το, ἐπιγράψατέ το καὶ πέμψατέ το εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

(Ὁ ΒΑΛΤΙΝΟΣ ἐξέρχεται)

ΟΘΩΝ (μόνος)

Ἄς ἴδωμεν ὁ χρονόληρος καὶ ξεμωραμένος γέρων τί θὰ κάμῃ· ἂ ! ἰδοὺ ἡ παμφιλτάτη βασιλικὴ ἡμῶν σύμβιος.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

ΑΜΑΛΙΑ καὶ ΟΘΩΝ

ΑΜΑΛΙΑ

Ἐσώθημεν ἐκ τοῦ κινδύνου, Ὅθων, ἀλλ' ἐσώθημεν προσω-
ρινῶς. Αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ πολῖται, οἱ ὁποῖοι ἀνεχώρη-
σαν εἰς Σμύρνην καὶ εἰς ἄλλα μέρη θέλουσιν ἀνάψει πυρκαϊᾶν
εἰς τὸν κόσμον ἐναντίον μας.

ΟΘΩΝ

Δὲν εἶναι κανεὶς φόβος, φιλτάτη μου· ἔπειτα τί θὰ εἰποῦν
ἄνθρωποι κκταδιωκόμενοι; κανεὶς δὲν τοὺς ἀκροάζεται· ὁ
Κορωναῖος ἐπληγώθη καὶ συνελήφθη· τὸ γνωρίζετε βέβαια.

ΑΜΑΛΙΑ

Ἄδιάφορον· διόλου δὲν μᾶς ὠφελεῖ.

ΟΘΩΝ

Ἐφρονεύθησαν ὁ Λεωτσάκος, ὁ Μωραϊτίνης καὶ ὁ Σκαρβέλης
εἰς Κύθνον, τὸ γνωρίζετε καὶ τοῦτο.

ΑΜΑΛΙΑ (ἐντρομος)

ὦ! τοῦτο δὲν τὸ ἐγνώριζον· νὰ σοῦ εἰπῶ ἕνα λόγον, Ὅθων;
ἐτελείωσε καὶ ἡ Βασιλεία μας. Τὸ αἷμα τῶν τριῶν ἀγαθῶν
τούτων τέκνων τῆς Ἑλλάδος! . . Ὅθων, ἐφρονεύθησαν οἱ τρεῖς
οὗτοι;

ΟΘΩΝ (περίφοβος)

Ναί. Ἀλλὰ διατί ὠχρίξς, ἀγαπητή μου Ἀμαλία; θεέ
μου! δὲν εἶσαι καλὰ!

ΑΜΑΛΙΑ (λιποθυμοῦσα)

ὦ! ἰδού, ἐχάσαμεν τὸν θρόνον . . . ἐτελείωσε . . . (πίπτει
χαμαί· ὁ Ὅθων τὴν λαμβάνει ἐκ τοῦ βραχίονος).

~~~~~

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Κατάστημα τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν)

ΛΥΤΡΟΣ καὶ ΚΛΗΤΗΡΕΣ

ΛΥΤΡΟΣ

Ἀκούσατε, κλητῆρες, καὶ προσέξατε· νὰ διαμοιρασθῇτε εἰς ὅλην τὴν πόλιν· νὰ ἀλλάξετε τὰ ἐνδύματά σας, καὶ νὰ περιέρχεσθε ἡμέραν καὶ νύκτα. "Ο,τι ἀκούετε διὰ τὸν Βασιλέα, νὰ μοῦ τὸ λέγετε εὐθύς· ἐφημερίδας σχίζετε ὅπου καὶ ἂν εὔρετε· δέρνετε τοὺς ἐφημεριδογράφους· φυλακίζετε ὅποιον θεωρεῖτε ὑποπτον· θέλω τὴν ἡσυχίαν τῆς πόλεως ἀπὸ σᾶς· τοὺς ὑπαστυνόμους τοὺς εἰδοποίησα τὸ πρῶτ', καὶ ὅσοι κάμνουν τὰ χρέη τους καλῶς, ποτὲ δὲν θὰ παύσουν, καὶ θὰ δώσω καὶ μίαν ἀμοιβὴν ἑκατὸν δραχμῶν εἰς τὸν καθένα. Ἀλλ' ὅποιος φανῇ ἀμελής, ἀλλοίμονον!

(Οἱ ΚΛΗΤΗΡΕΣ ὑποκλίνουσιν καὶ ἀπέρχονται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ ΛΥΤΡΟΣ μόνος, ἔπειτα ὁ ΠΟΤΑΗΣ.

ΛΥΤΡΟΣ

"Ω! τὰ πράγματα πολὺ ἐβάρυναν· δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὰ διορθώσῃ εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκονται, κανεῖς. Ἀς ἴδωμεν τί γράφουν αἱ ἀναφοραὶ τῆς ἐσπέρας· (ἀνοίγει καὶ ἀναγινώσκει μερικὰ ἔγγραφα). Τμῆμα δεύτερον. «Τρεῖς ἄνθρωποι εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Ροδίτη εἶπαν εἰς τὰς δέκα τὸ ἐσπέρας, ὅτι

πρέπει νὰ φύγη ὁ Βαυαρέζος, δὲν ὑποφέρεται· καὶ διατί ; τὸν ἐρωτᾷ ἓνας ἄλλος· ἀκοῦς ἐκεῖ, διατί ; ἀπαντᾷ· πιστεύεις, βρὲ ἀδελφέ, ὅτι κατηντήσαμεν νὰ μὴν ἔχωμεν νερὸν νὰ πιοῦμεν ; ὅλο τὸ νερὸ τὸ ἔχει μέσα τὸ περιβόλι, καὶ ἔξω κοντεύομεν νὰ φοφήσωμεν τῆς δίψας· ἔπειτα ἐσηκώθησαν καὶ ἐπῆγαν εἰς τοῦ Ψυρῆ τῇ βρύσι· ἠθέλαμεν νὰ τοὺς συλλάβωμεν, ἀλλ' ἐπεριμέναμεν τὰς διαταγὰς σας». Τί διάβολο νὰ τοὺς κάμη κανεῖς ; (ἀναγινώσκει ἄλλο ἔγγραφο). Τμῆμα τέταρτον. «Τρεῖς ἀξιωματικοὶ μὲ πολιτικὰ ἔλεγαν μετὰξὺ των, ὅτι ὕστερον ἀπὸ 'λίγας ἡμέρας ἡσυχάζουν τὰ πράγματα». Τί κουτὴ ἀναφορά ! τί ἐβγήκε μὲ αὐτό ; ἡσυχάζουν τὰ πράγματα, μωρὲ κουθέντα ! μᾶς ἔδωκε καὶ ἐκαταλάβαμε ! (ἀναγινώσκει ἄλλο ἔγγραφο). Τμῆμα Νεαπόλεως. «'Οκτῶ μαθηταὶ ὠμίλουν κρυφίως εἰς τὸ καφφενεῖον τοῦ 'Ασκληπιάδου καὶ ὕβριζαν τὸν Ποτλῆ . . . "Ω ! παράδοξος σύμπτωσις ! ἰδοὺ ὁ κύριος Ποτλῆς· εἰς τὰς προσταγὰς σας, κύριε ὑπουργέ.

ΠΟΤΛΗΣ (εἰσερχόμενος)

Καλημέρα, κύριε Λύτρε, ποῦ εἶναι ὁ κύριος Διευθυντής ;

ΛΥΤΡΟΣ

Εἶναι ὀλίγον ἀδιάθετος σήμερον· προσταίξετε τίποτε ;

ΠΟΤΛΗΣ

Τὸ Ὑπουργεῖόν μας πίπτει· καὶ παρακαλῶ νὰ λάβετε πρόνοιαν, ὅπως μὴ μᾶς κακομεταχειρισθῇ ὁ λαός· γνωρίζετε τὴν καταφορὰν τοῦ καθ' ἡμῶν.

ΛΥΤΡΟΣ (τεθορυβημένος)

Τὸ Ὑπουργεῖόν μας πίπτει ; . . δυστυχία ! καὶ ποῖος θὰ τὸ διαδεχθῇ ;

ΠΟΤΛΗΣ

'Ακόμη τίποτε δὲν εἶναι θετικόν. 'Αλλ' αὐτὸ ὅποῦ σᾶς παρακαλῶ.

ΛΥΤΡΟΣ

"Ω ! δι' αὐτὸ μείνετε ἡσυχος· ἔπειτα τίς θὰ τολμήσῃ νὰ σᾶς ἐνοχλήσῃ ;

ΠΟΤΛΗΣ

Καλὲ τί λέγετε ; δὲν βλέπετε πόσα μᾶς ψάλλουν καθ' ἡμέ-

ραν εἰς τὰς ἐφημερίδας ; ἐπαράτους ὑπουργούς, αἰμοδόρους, προδότας, κλπ.

ΛΥΤΡΟΣ

ὦ ! μείνατε ἥσυχος δι' αὐτό.

(Ὁ ΠΟΤΑΝΗΣ ἐξέρχεται καὶ ὁ ΛΥΤΡΟΣ ὁμοίως μετ' αὐτὸν)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(Ἀνάκτορα, Βασιλικὰ δώματα)

ΟΘΩΝ καὶ ἔπειτα ὁ ΓΕΝΝΑΙΟΣ

ΟΘΩΝ

Ὁ λαὸς δὲν θέλει μὲ κατακρίνει· ἐπρότεινα εἰς τὸν Κανάρην τὸν σχηματισμὸν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ αὐτὸς μοῦ ἔχωσε πρόσωπα καὶ ὄντως γελοῖα. Λοιπὸν ἄς τὸν ἀπαλλάξω τοῦ βάρους τούτου, καὶ ἄς δειχθῶ ὅτι εἶχα τὴν διάθεσιν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἄξιος νὰ λάβῃ τὸ βᾶρος τοῦτο.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Μεγαλειότατε,

ΟΘΩΝ

Κύριε Σταυλάρχα, καλημέρα, ἦλθετε ἐγκαίρως· ἐξεύρετε τί ἐσκέφθην, νὰ σᾶς κάμω πρωθυπουργόν.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ (μὲ ταραχὴν)

Ἐμὲ πρωθυπουργόν ! . . Μεγαλειότατε, . . . ὦ ! δὲν εἶμαι ἄξιος· (καθ' ἑαυτὸν) τί θὰ εἰποῦν οἱ ἀντάρται ;

ΟΘΩΝ

Τὸ ἀπαιτῶ, κύριε Σταυλάρχα, τοῦλάχιστον δι' ὀλίγον καιρόν, ἕως ὅτου τὰ πράγματα διορθωθῶσι.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Μεγαλειότατε, . . .

ΟΘΩΝ

Ἀπεφάσισα.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ (ὡς ἀνωτέρω)

Ἀλλά, . . .

ΟΘΩΝ

Λοιπὸν σὺ πρωθυπουργὸς καὶ τῶν Ἑσωτερικῶν· Σπυρομήλιος τῶν Στρατιωτικῶν, Ἡλιόπουλος τῆς Δικαιοσύνης, Μέξης τῶν Ναυτικῶν, Λεβίδης τῶν Οἰκονομικῶν, Χατζίσκος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν· διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν σκεπτόμεθα ἀργότερα.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Θυσιάζομαι, Μεγαλειότατε, εἶμαι ἀνίκανος.

ΟΘΩΝ

Ἐτελείωσεν· ὑπάγστε νὰ κοινοποιήσητε τὰ διατάγματα ταῦτα, ἀφοῦ τὰ προσυπογράψετε, καὶ ἔλθετε τὸ ἑσπέρας νὰ λάβετε τὸν ὄρκον.

(Ὁ ΓΕΝΝΑΙΟΣ ἐξέρχεται σύννους)

ΟΘΩΝ

Τί δι᾿ ἄβολο νὰ κάμῃ τις ; ἃς ὑπάγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἢ δουλειά, καὶ βλέπομεν· (παρατηρεῖ τὸ ὥρολόγιον τοῦ θωματίου) δώδεκα· εἶναι ὥρα τοῦ γεύματος· (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Οἰκία τοῦ Γερουσιαστοῦ Δ. Βούλγαρη, αἰθουσα μεγάλη)

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ καὶ ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ὅσάκις ἔρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν σας, ἀδύνατον νὰ μὴν ἀπαντήσω τρεῖς τέσσαρας ἀνθρώπους νὰ περιφέρωνται ἔξωθεν τῆς θύρας, οἱ ὅποιοι στοιχηματίζω ὅτι εἶναι κατὰσκοποι.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Κατὰσκοποι εἶναι· τὸ γνωρίζω πρὸ πολλοῦ· οἱ ἄθλιοι νομίζουν ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ σώσωσι τὸν σεσηπότα θρόνον.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Δὲν παρατηρεῖτε, ὅτι τὸ νέον ὑπουργεῖον εἶναι συνέχεια τοῦ παρελθόντος ; ποῦ εἶναι ἡ γενικὴ ἀμνηστεία, ἣν ἐπηγγέλθη εἰς τὸ πρόγραμμά του ; ἔκαμε τὸν περὶ Ἐθνοφυλακῆς Νόμον, ἀλλὰ φρονῶ, ὅτι οὐδέποτε θὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Καὶ ἐγὼ τὸ εἶπα προχθὲς εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅταν ἐψηφίσαμεν τὸ Νομοσχέδιον· καὶ βεβαίως συμφέρει εἰς τὸν Ὅθωνα νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν Ἐθνοφυλακὴν, ἐνῷ γνωρίζει, ὅτι δὲν θα ἤμπορέσῃ νὰ μείνῃ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἔπειτα ἀπὸ τὴν πραγματοποιήσιν της ;

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐγὼ λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν Ἐθνοφυλακὴν· εἶναι περιττὴ διὰ τὸν γενικὸν σκοπὸν· αἱ ἀδελφοποιαὶ ἐξηπλώθησαν πανταχοῦ· οἱ ἀξιώματικοὶ εἶναι εὐδιάθετοι. Ἄν θέλετε, κάμετε ἓν δεῖπνον τὴν Κυριακὴν τὸ ἐσπέρας, καὶ ἐρχόμεθα μερικοὶ φίλοι.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Ἐννοῶ. Ἄλλ' οἱ κατάσκοποι ;

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θέλουσιν ἀναφέρει ὅτι ὁ κύριος Βούλγαρης εἶχε δίκαιον. Διαδίδομεν ὅτι ἦτον ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλίων σας.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Πολὺ καλὰ· ἀλλὰ προσέξατε καλῶς· δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεσθε τόσον εὐκόλως.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εἶναι περιτταὶ αἱ πολλαὶ συστάσεις. Σᾶς προσκυνῶ (ἐξέρχεται, ὁ δὲ Βούλγαρης εἰσέρχεται εἰς ἄλλο δωμάτιον).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Υπουργεῖον Στρατιωτικῶν)

Ὁ ΓΕΝΝΑΙΟΣ καὶ ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Μὴ συλλογίζεσθε τόσον πολὺ, κύριε συνάδελφε, καὶ ἡ ἐθνοφυλακὴ ἂν τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, ὅπερ δὲν πιστεύω, δὲν ἡμπορεῖ τίποτε νὰ κάμῃ, διότι ἐσκέφθην νὰ αὐξήσω τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ νὰ βάλω Χειμαριώτας, ἀνθρώπους ἰδικούς μου, δημιουργήματά μου.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ (μὲ χαρὰν)

Εἶσαι ἀμίμητος, ἀδελφε Μήλιε· βρὲ τὸν κατεργάρεν !

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Ἄμ πῶς; Αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ παίζουν μὲ ἡμᾶς τὴν τυφλομυῖγα· μὴ μᾶς βλέπετε, νὰ σᾶς πετάζωμεν ἔξω, νὰ ρίψωμεν τὸν βασιλέα, νὰ κάμωμεν ἄνω κάτω τὰ πράγματα, τὰ καυμένα τὰ παιδάκια δίκιο ἔχουν. Χά, χά, χά ! (γελά). Ἐμὲ μὲ λένε Σμπίρο ! γίνονται ἀδελφοποιεῖται εἰς τὸ Μεσολόγγι, ἐνεργεῖ ἀνακρίσεις ἡ Κυβέρνησις, γράφουν τὰ παιδάκια εἰς ταῖς γαζέταις τους, ὀνειριάζονται ὑπουργεῖα. Τί ἀνακρίσεις ; πλάσματα τῆς φαντασίας των. Τίποτε δὲν ἔγινεν εἰς τὸ Μεσολόγγι· βαπτίσα εἶχαν εἰς ἓνα σπῆτι, καὶ θάρρεψαν ὅτι γίνονται ἀδελφοποιητοί.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Δίκιο ἔχεις, Κηφουσπύρο ! ἔτσι μᾶς τὰ φτειάνουν· καὶ σοῦ παρουσιάζονται μὲ κᾶτι Ἑλληνικούραις, . . . «Τὸ ἔθνος πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν πρωτοβολία, Σπυράκη ; ἐσὺ θὰ ξέρῃς· εἶσαι πιὸ ἔξυπνος ἀπὸ ἡμένα.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Τὰ ἑλληνικά μου εἶναι σὰν τὰ δικά σου· ἀπὸ τὸ ἴδιο πανεπιστήμιο ἐβγήκαμε· τί μ' ἐρωτᾷς π' αὐτά ; δὲν τὸ λένε πρωτοβολία, ἀλλὰ πρωτοβουλία.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

"Επειτα, Γενική ἀμνηστεία, ἐκλογή διαδόχου, σύστασις ἐθνοφυλακῆς, διαμονὴ τῆς ἐθνικῆς γῆς, τὸ ἔθνος ἀπαιτεῖ ...

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Αὐτὰ τὰ παιδιὰ ἐδῶ εἶναι εἰκοσιδύο· (τοῦ παρουσιάζει ἓνα κατάλογον) νά, αὐτοὶ κι' αὐτοί· καὶ οἱ δικοί μου οἱ Χειμαριῶται τοὺς ξεύρουν σὰν κάλπικο παρᾶ· στὸν ἀέρα τοὺς σηκώνουν, ἅμα τοὺς σφυρίζω· μὴν τοὺς φοβῆσαι.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ξεύρεις ὅμως ὅτι ἡ ἐφημερίδαις των ὅ,που πᾶν, χαλνοῦν τὰ μυαλὰ τοῦ κόσμου ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

"Εχεις δίκιο σ' αὐτό, καὶ νὰ σοῦ 'πῶ, ὁ Βασιλεὺς δὲν κάμνει ἄσχημα νὰ κάμῃ μίαν περιοδείαν σταῖς ἐπαρχίαις. Τότε γράφεις σύ, γράφω κι' ἐγὼ ἐγκυκλίους, καὶ τοῦ κάμνουν παντοῦ ὑποδοχαῖς, καὶ τότε μασκαρεύονται αὐτοὶ οἱ ψωρολογιώτατοι.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ὁ στρατὸς πῶς πάγει ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Μέτζο τράγειο, μέτζο πρόβειο.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Τότε, . . . τφόντι, ἅς κάμῃ μίαν περιοδείαν.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Τοῦ τὸ λέγω σήμερον· ὡς τόσον τὰ πράγματα εἶναι ἥσυχα κομματάκι, δὲν ἔχομεν κανένα φόβον.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ὑγίαινε, κύριε ὑπουργέ, ἄργησα, καὶ ξεύρεις πῶς με καρτεροῦν στὸ Ὑπουργεῖον· (ἀναχωρεῖ).

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Στὸ καλὸ, ἀδελφέ ! κουράγιο ! (γράφει).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ο ΝΟΤΑΡΑΣ καὶ ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

ΝΟΤΑΡΑΣ

Καλημέρα, κύριε ὑπουργέ, πῶς ἔχετε ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Κύριε Αὐλάρχα, ὀρίστε ! (ἐγείρεται καὶ δεικνύει τὸ ἀνά-
κλιτρον).

ΝΟΤΑΡΑΣ

Εὐχαριστῶ· τί νέα ἔχομεν ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Καλά, ἡσυχία.

ΝΟΤΑΡΑΣ

"Ερχομαι κατὰ διαταγὴν ἀνωτέραν νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἂν θέ-
λετε νὰ γίνετε πρωθυπουργός, διότι ὁ Γενναῖος ἐβαρέθηκεν,
εἶπε, τὸ βάρος.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

"Α δά ! Τώρα εἵμεθα μὲ τὸν Γενναῖον.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Λοιπὸν τί λέγετε ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

"Ερχομαι ὕστερα ἐπάνω καὶ σᾶς λέγω· ξεύρετε ὅμως τί
ἐσκέφθηκα, νὰ παρακινήσωμεν τὴν Μεγαλειότητά του νὰ κάμη
μῖαν περιοδείαν εἰς τὰς ἐπαρχίας, διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰ παρά-
πονα τῶν πολιτῶν, καὶ τότε ἡμεῖς διατάσσομεν καὶ τοῦ κά-
μουν ὑποδοχὰς καὶ ἐορτὰς παντοῦ, καὶ ἔτσι κλείομεν τὰ
μάτια τοῦ κόσμου.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Καλὰ τὸ ἐσκέφθητε· τοῦ τὸ λέγω ἐγώ, ἂν θέλετε σήμερον
εἰς τὸ γεῦμα.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Πολὺ καλὰ· κάμετέ του μῖαν ὁμιλίαν.

ΝΟΤΑΡΑΣ

“Ομως κι’ αὐταῖς ἡ ἐφημερίδες δὲν τρώγονται· βρίζουν ξε-
διάντροπα· καὶ ὁ λαὸς πολὺ ἐξαγριώνεται. Ἐγώ, νὰ σᾶς
εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, φοβοῦμαι πολὺ.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Μὴ φοβῆσαι τίποτε, κύριε Αὐλάρχᾳ, ἄφησέ τους νὰ φωνά-
ζουν· ἔχομεν τὰ μέτρα μας.

ΝΟΤΑΡΑΣ

Αὐτὸ μ’ ἔλεγε χθὲς καὶ ὁ Φρούραρχος, ὁ κύριος Λαζαρέτος.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

“Ὅπως καὶ ἂν ᾔναι, ὁ Βασιλεὺς πρέπει νὰ κάμῃ τὴν πε-
ριοδείαν του.

ΝΟΤΑΡΑΣ (ἐγείρεται)

Τώρα θὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν πρέσβυν τῆς Βαυαρίας,
καὶ μετὰ μίαν ὥραν θὰ ᾔμαι εἰς τὸ Αὐλαρχεῖον· δοῦλός σας.

(Ἀναχωρεῖ, ὁ δὲ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ σιωπηλῶς ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

(Οἰκία τοῦ Βούλγαρη)

ΒΟΛΓΑΡΗΣ, ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ καὶ τεσσαρά-
κοντα ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κύριε Βούλγαρη, σᾶς εὐχομαι νὰ ζήσετε ἔτη πολλὰ καὶ
καλά.

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ (μειδιῶν)

Εὐχαριστῶ.

(Πολλοὶ τῶν ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ χαιρετῶσι κλίνοντες τὴν κεφαλὴν).
τες τὴν κεφαλὴν).

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

“Ἐως ὅτου ἐτοιμασθῇ ἡ τράπεζα, δυνάμεθα νὰ κάμωμεν

μίαν ὁμιλίαν διὰ τὴν πανήγυριν, εἰς τὴν ὁποίαν εἵπομεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰς 18 τοῦ προσεχοῦς μηνός. (*Πρὸς τὸν Βούλγαρον κατ'ἰδίαν*). Μήπως μᾶς ἀκούει κανεὶς ξένος ;

ΒΟΥΛΓΑΓΗΣ (*γεγωνυῖα τῇ φωνῇ*)

Ἐλεύθερα ! κανεὶς δὲν εἶναι ἐδῶ. Ἡ οἰκογένειά μου εἶναι εἰς τὸ πέρα δωματίον· ἐδῶ δὲν μᾶς ἀκούει κανεὶς.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τὰ πάντα κατὰ ροὺν. Ὁ Βασιλεὺς προτίθεται νὰ ἀπέλθῃ εἰς περιοδείαν μετ' ὀλίγον, ὥς γράφει ἡ «*Αὐγή*», καὶ τότε καλλίτερα. Εἰς τὴν Βόνιτσαν προετοιμάζεται καὶ μετ' ὀλίγον· λοιπὸν μακρὰν οἱ σχοινοτενεῖς λόγοι καὶ τὰ ρητορικὰ σχήματα. Ἡ πατρίς πάσχει· οἱ ἔξω ὁμογενεῖς διαμαρτύρονται κατὰ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῆς πατρίδος μας. Τὰ παθήματά μας εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· (*συρεῖ ἐκ τῆς ζώνης ἐγχειρίδιον, ἐμπήγει τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ ἐλαφρῶς εἰς τὸν βραχίονά του, ἔπειτα λαμβάνει ἐν ποτήριον καὶ δέχεται τὸ ἐκρέον αἷμα*). Συνέταιροι ! Ἄς ἐτοιμάσωμεν διὰ τῆς ἐλαφρᾶς ταύτης πληγῆς τὸ ποτὸν τοῦτο, ὅπερ ἔσται τὸ σύμβολον τῆς ἐνώσεώς μας. Τοῦ λοιποῦ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα, εἰμὴ μία οἰκογένεια, ἀφωσιωμένη εἰς τὴν αὐτὴν εἰμαρμένην, ἢ νὰ θριαμβεύσωμεν, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν. Μαυρομιχάλη, (*εἶπεν εἰς ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν*). Χύσον εἰς τὴν φιάλην ταύτην σταγόνας τινὰς ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ γενναίου Πετρόμπεη.

(Ὁ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ ὑπήκουσε, καὶ κατὰ σειρὰν ἅπαντες οἱ ΣΥΝΩΜΟΤΑΙ, ὥστε τὸ ποτήριον ἐπληρώθη κατὰ τὸ ἥμισυ αἵματος, ὅπερ ἀνέμιξαν μὲ οἶνον ζεστόν. Τὸ ποτήριον ἔπειτα λαβὼν ὁ ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ἐνώπιον τῶν συνεταίρων του, ὠχριῶντων καὶ σιωπηλῶν ἐπανέλαβε).

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

«*Ψυχαὶ ἡρωϊκαί, μεγαλόφρονες καὶ φιλοπάτριδες τῶν ἀρχαίων τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ταύτης βασιλέων Θησέως καὶ Κόδρου ! Σκιαὶ τοῦ Ἀρμοδίου καὶ τοῦ Θρασυβούλου ! Πατέρες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐχθροὶ ἄσπονδοι τῶν τυράννων τῆς πατρίδος μας ! Σᾶς ἐξορκίζω νὰ χορηγήσητε εἰς ἡμᾶς μὲν δύναμιν καὶ νίκην, εἰς ἐκείνους δὲ φόβον, ἥτταν καὶ κατὰπλη-*

ξιν. Πατάξατε τὴν διάνοιαν τοῦ τυράννου μὲ σκότος, καὶ παραλύσατε τοὺς βραχίονας τῶν ὀπαδῶν του, ἵνα ὑποκύψωσι γυμνοὶ καὶ ἄνευ ὑπερασπίσεως εἰς τὰς θελήσεις μας. Ἄς ὑποχωρήσωσιν, ἢ ἅς ἀποθάνωσιν ἐν μέσῳ τῶν οἰκογενειῶν των. Ἐν μιᾷ νυκτί, ἅς ἐκδικηθῶμεν τριάκοντα ἐτῶν κακὰ, ἅτινα μᾶς ἐπιβαρύνουσι. Καὶ σέ, ὦ παντοδύναμε θεέ, ὅστις τιμωρεῖς τοὺς προδότας, σέ ἐπικαλούμεθα μάρτυρα τοῦ ὅρκου μας. Ἀφιερώνω δὲ εἰς τὴν ἀδυσώπητον δικαιοσύνην σου τοὺς δειλοὺς καὶ προδότας, οἵτινες ἤθελον παραβῆ τὸν ὅρκον των. Εἴθε νὰ εὕρωσιν εἰς τὰ καταχθόνια τῆς κολάσεως σκηνώματα ἀναλόγους ποινὰς ἀπὸ τὰς ἐριννύας τοῦ Ἄδου !».

(Μετὰ τὴν κατάραν ταύτην ἔβαψαν ΠΑΝΤΕΣ τὰ χεῖλη των μὲ τὸ αἷμα τῆς φιάλης κατὰ σειράν).

ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Ἡ τράπεζα εἶναι ἡτοιμασμένη· ἅς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἐστιατόριον·

(Εἰσέρχονται ΠΑΝΤΕΣ προπορευομένου τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΗ, εἷς τινα μεγάλην αἵθουσαν φωταγωγομένην ὑπὸ πολλῶν λαμπάδων).

Καθίσατε. Ἄς λάβωμεν μέρος πάντες εἰς λιτὸν δεῖπνον, ὅπερ εἶναι πολὺ προτιμότερον ἀπὸ τὰ πολυτελῆ δεῖπνα τῶν βασιλέων· οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐνόςφω ἔζων ἐν λιτότητι καὶ ὀλιγαρκείᾳ, ἦσαν κύριοι καὶ ἑαυτῶν καὶ ἄλλων· τί μᾶς κωλύει νὰ ἀναμνησθῶμεν τῆς μεγάλης ἡμῶν καταγωγῆς, καὶ νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸ ἀρχαῖον ἡμῶν μεγαλεῖον ;

Εἰς τῶν ἀξιωματικῶν (λαμβάνει τὸ ποτήριον)

Προπίνω, κύριοι, ὑπὲρ τῆς ὑγείας πάντων τῶν συναδέλφων τῶν φρονούντων ὡς λαλούντων, καὶ πάντων τῶν ὑποκαιομένων ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ πυρὸς τῆς ἐλευθερίας !

(ΠΑΝΤΕΣ συγκρούουσι τὰ ποτήρια).

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κύριε Βούλγαρη, ἃς εἴμεθα μέτριοι εἰς ὅλα, καὶ εἰς αὐτάς
τάς ἐκφράσεις μας· εἴμεθα καλῶς συνενοημένοι. Τὸ πυροβολι-
κὸν μὲ ὑπακούει ὡς θηρευτικὸς κύων· ὁ στρατὸς εἶναι μὲ
ἡμᾶς σύμπας· καὶ ὁ κύριος ὑπουργὸς θὰ μείνῃ μὲ τοὺς Χει-
μαριώτας του μόνον. Καὶ ὑμεῖς, κύριοι συνάδελφοι, (πρὸς
τοὺς ἀξιωματικούς) δὲν σκέπτεσθε οὕτω ;

(Οἱ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ποιοῦσιν ἐμφαντικὸν σημεῖον παραδοχῆς)

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Λοιπὸν ἄμα ὁ Βασιλεὺς ἀναχωρήσῃ τελειώσουν τὰ πάντα.

ΒΟΥΛΑΓΡΗΣ

Βέβαια.

(Τελειώνει τὸ δεῖπνον, καὶ ἀποχαιρετῶντες σιωπηλῶς
τὸν ΒΟΥΓΑΡΗΝ ἐξέρχονται ὁμοθυμαδόν).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

(Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν)

(Θάλαμος τοῦ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ, ἐν ᾧ ὑπάρχει Γραφεῖον,
ἀνάκλιντρον καὶ καθίσματα).

ΓΕΝΝΑΙΟΣ καὶ ΣΠΥΡΟΜΗΔΙΟΣ

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Λοιπὸν τὰ ἐμάθατε ; μόλις ἀνεχώρησεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ
ἤρχισεν ὁ λαὸς νὰ τὸν ὑποδέχεται, καθὼς βλέπετε ἀπὸ τὰ
ἔγγραφα τοῦ ἐπάρχου Ὑδρας, Μονεμβασίας καὶ τοῦ Νομάρ-
χου Λακωνίας, καὶ ἰδοὺ ἐπανάστασις εἰς τὴ Βόνιτσα.

ΣΠΥΡΟΜΗΔΙΟΣ

Revolte de caserne.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Δηλαδή ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Δὲν εἶναι ἐπανάστασις· εἶναι ἀταξία εἰς τὸν Στρατῶνα.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ἀταξία, ξατασία, ἰδοὺ ὁ κόσμος εἰς τὰ ὄπλα· τί διάβολο
νὰ κάμωμεν τώρα ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Θὰ τὴν καταπνίξωμεν καὶ αὐτήν.

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ναί, ἀλλὰ φοβοῦμαι νὰ μὴν ἔχη καὶ ὁ Γρίβας τὸ χέρι του
μέσα.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Ἄ, μπά !

ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Τί, ἄ μπᾶ ; εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν φαίνεται εἰς τὸ φανερόν,
ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχη τὸ χέρι του μέσα· ἤμπορεῖ
νὰ γίνη τι εἰς τὴ Βόνιτσα χωρὶς νὰ ξεύρη αὐτός ;

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Ἀδιάφορον. Ἡμεῖς χρεωστοῦμεν νὰ λάβωμεν μέτρα· καὶ
πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πηγαίνω εἰς τὸ ὑπουργεῖόν μου νὰ
διατάξω τὰ δέοντα· (ἀναχωρεῖ, ὁ δὲ Γερραῖος κάθεται εἰς τὸ
τραπέζιον καὶ γράφει).

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

(Ἐξώθεν τῆς Γερουσίας Πληθος συντηγμένον
Ἀξιωματικοὶ καὶ Πολῖται)

(Ἀκούονται πυροβολισμοὶ καὶ φωναί)

Ὁ ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ
καὶ ὁ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ)

ΦΩΝΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ζήτω τὸ Ἔθνος !

ΦΩΝΑΙ ἈΛΛΑΙ

Κάτω ὁ Ὅθων !

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γενναῖε στρατέ, ἀκολούθει με ! ἀφήσατε πλέον αὐτὸν τὸν ἀνάξιον ἀρχηγόν σας (δεικνύων τὸν Σπυρομήλιον), ὅστις δὲν πρέπει πλέον νὰ σᾶς διοικῇ.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ

Περιορισθῆτε, κύριε ἀξιωματικέ, εἶμαι ὑπουργὸς τοῦ Βασιλέως· παράδος τὸ ξίφος σου.

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (μὲ εἰρωνείαν)

Μετριάσατε, κύριε ὑπουργέ, τὸν θυμὸν σας, καὶ μὴ μὲ ἀπειλῆτε τόσον πολὺ.

ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ (ὠχρίων ὑπ' ὀργῆς)

Περιορίσου, σὲ λέγω· εἶδεμή, σὲ πέμπω ὑπὸ συνοδείαν εἰς φυλακὴν. Χωροφύλακες !

ΠΑΠΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑθνους σὲ διατάττω νὰ ὑποχωρήσης, διότι θὰ ἀναγκασθῶ νὰ σὲ δέσω.

ΦΩΝΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ

Κάτω τὸ σύστημα ! κάτω ὁ Βασιλεὺς ! Ζήτω ἡ Πατρίς !

(Ὁ ΣΠΥΡΟΜΗΛΙΟΣ ἀναχωρεῖ ἔντρομος· εἰς ΠΟΛΙΤΗΣ περιφέρει τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν· ἄλλος ΠΟΛΙΤΗΣ σχίζει τὴν σημαίαν τὴν φέρουσαν τὸ οἰκόσημον τοῦ ΟΘΩΝΟΣ).

Εἰς τῶν ἀξιωματικῶν

Ἐντιμον σῆμα, κατασταθὲν βδελυρὸν διὰ τοῦ ξένου οἰκίσμου ! οὐδέποτε μᾶς ὠδήγησες εἰς ἀγῶνα ἔντιμον πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς μας, ἀλλ' αἰέποτε προηγῆθης εἰς χύσιν ἀδελφικοῦ αἵματος· γενοῦ λοιπὸν ῥάκος !

ΦΩΝΑΙ ΠΟΛΛΑΙ

Ζήτω ἡ ἐλευθερία !

(Ἀκούεται ἀδιάλειπτος πυροβολισμὸς)

ΑΛΛΑΙ ΦΩΝΑΙ

Ζήτω ὁ Κανάρης ! Ζήτω ὁ Βούλγαρης !

ΟΛΟΙ ΟΜΟΥ

Ζήτω ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις !

(Ὁ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ ἀναβαίνει εἰς τὸ κατάστημα τῆς Γερουσίας, καὶ μετὰ
τινῶν λεπτῶν ἀπουσίας ἐξέρχεται κρατῶν χάρτην γεγραμμένον καὶ
ἀναγινώσκει).

« Ἡ δυναστεία τοῦ Ὁθωνος καταργεῖται· ἡ ἀντιβασιλεία
» τῆς Ἀμαλίας καταργεῖται. Διορίζεται προσωρινὴ Κυβέρνη-
» σις. Συγκαλεῖται ὁσονούπω ἔθνοσυνέλευσις διὰ τὴν ἐκλογὴν
» τοῦ Βασιλέως καὶ διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πολιτεύματος.

ΦΩΝΑΙ ΑΠΕΙΡΟΙ

Ζήτω ὁ πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ! »

Ἡ σκηνὴ πίπτει.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΤΟΥ ΘΩΔΩΡΗ

ΚΩΜΩΔΙΑ

Η ΣΚΗΝΗ ΕΝ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙ

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗΝ

Πρόσωπα τῆς Κωμοδίας.

ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ	}	σύζυγοι.
ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ		
ΘΩΔΩΡΗΣ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ	}	σύζυγοι.
ΚΥΡ ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ ΣΥΝΤΕΦΗΣ		
ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ		

ΚΑΤΗΝΑ θυγάτηρ αὐτῶν.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ προξενήτρια.

ΓΙΑΝΝΗΣ φίλος τοῦ Θωδωρῆ.

ΦΙΛΟΙ συμπόται τοῦ Θωδωρῆ καὶ τοῦ Γιάννη ἐν τῷ καπηλείῳ.

ΙΕΡΕΥΣ ἐφημέριος.

ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ διοικητῆς τῆς Κωμοπόλεως.

ΣΚΟΠΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ φρουρῶν τὴν φυλακὴν.

Σημειώσεις.

Πολλοὶ τῶν Ὀθωμανῶν ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ ζαπτιέδων (χωροφυλάκων) διαμένοντες εἰς τόπους, ἔνθα ὑπάρχουσι Χριστιανοὶ καὶ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ, ἐσυνείθισαν νὰ ὁμιλῶσι μετρίως τὴν Ἑλληνικὴν.

ΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΤΟΥ ΘΩΔΩΡΗ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΔΙΠΡΑΚΤΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Οἰκία τοῦ Τσελεπῆ Γιοβρέκη)

(Ἡ προξενήτρια ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ καὶ ἡ ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ)

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Καλὴ 'σπέρα, Τσελεπῆ Γιοβρέκη καὶ Κοκκώνα Χρυσάφω
μ' ὅλη σας τὴν φαμίλια! νὰ μὲ συμπαθᾶτε ποῦ ἦρθα ἀπάνω
στὸ τραπέζι· θάρρευα πῶς ἀποφάγετε.

ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Καλῶς την! μπουγιούρουν! ὀρίστε νὰ φᾶμε.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Καλὴ 'σπέρα, Τσάτσα Μαρουλιώ! δὲν πειράζει· κάθησαι
νὰ πάρης ἓνα μεζέ, νὰ πιῆς κι' ἓνα κρασάκι· τὸ ξέρω πῶς τὸ
γουστάρεις.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

"Α, ναί! αὐτὸ τὸ εὐλογημένο τὸ 'συνείθισα πλειό, κι' ἂν
δὲν ἔχω τὴν ὁκὰ στὸ πλάγι μου, δὲν τρώγω· τὸ καταλα-
βαίνω πῶς μοῦ κάνει καλό· γιατί ἀπὸ τὴ μελαγχολία γυρί-
ζει μὲ τὸ κρασί ἢ καρδιά μου καὶ γίνεται σὰν χαροποιά·
ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας μου τόπινε καὶ 'κεῖνος, καὶ κάθε βράδυ
τραγουδοῦσαμε σὰν δυὸ πιστὰ κι' ἀγαπημένα τρυγονάκια.
'Απὸ τᾶλλα τὰ ποτὰ μ' ἐφύλαξε ὁ Θεός· γιατί κάθε πουρνό,

μεσημέρι και βράδυ βάζω κανένα δυο ποτήρια ρακί στο στόμα για τή μυρωδιά, και μόνο καμμιὰ πρέζα ταμπάκο πέρνω, και κανένα τσιγάρο στην ώρα καπνίζω από τὸ σεκέτι μου· μὰ ἀλήθεια ὁ καφφές δὲν εἶναι νὰ μου λείψη. Τὴν ἄλλη τὴν ώρα κάνω ὅλο και δουλειά· πλέκω κάλτσαις, μπαλόνω και τὰ φορέματά μου, γιατί ὁ καιρὸς 'ποῦ φθάσαμε δὲν εἶναι νὰ φορέση κανεὶς καινούρια· εἶναι φωτιά στην ἀκρίβεια.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Ἔχεις δίκιο, Τσάτσα Μαρουλιώ.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Καλέ, ἄς ἀφήσωμε τώρα αὐτά· ἐγὼ ἦρθα αὐτὴ τὴν ώρα νὰ σᾶς κάμω μιὰν ὁμιλία για ἓνα κορίτσι, σὰν τὸ κρὺο νερό, και ἔχει καλὸ και τὸ προικιό της, και ταιριάζει για τὸ γυιό σας τὸ Θωδωρῆ Μὴ θαρρέϊτε πῶς ἐστάλθηκα ἀπὸ 'κείνη τὴ φαμίλια· ἐγὼ μοναχὴ, ἀφ' ἐαυτοῦ μου ἦρθα, γιατί σᾶς ἀγαπῶ, και βλέπω πῶς εἶναι τερειαστὸ πρᾶγμα· ξέρετε τὴ φαμίλια τοῦ Κύρ Γεωργάκη τοῦ Σιντέφη και τὴ μονάκριβη θυγατέρα του Κατήνα· εἶναι ἀκόμη πολὺ νέα· τώρα ἔκλεισε τὰ τριανταεννιά· για πιο μικραῖς ποῦ ταῖς παντρεύουν, δὲν ἰξέρουν νὰ κρατήσουν νοικοκεριό· στὴ γνώμη εἶναι μάλαμα, ὡς και τὴ μαμμιά της ἔδειρε, γιατί τῆς εἶπε πῶς εἶναι κακὴ· δὲν τὸ καταδέχεται, ἔχει φιλοτιμία· ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι φαίνεται πολλὰ ἀκακὴ και ἀθῶα, και θαρρεῖς πῶς κουτοφέρνει· σὰν περιπατῇ, κουνεῖ τὰ χέρια της, εἶναι και ἀψηλὴ, και δίνει ἀγέρα στο κορμί της· εἶναι και πολλὰ ξηρακιανὴ ἀπὸ ταῖς πολλαῖς δουλειαῖς· φυλάγει στο σπῆτι της μεγάλη καθαριότητα· σφαγγαρίζει τὸ πάτωμα και ξεσκονίζει συχνά, παραπάνω ἀπὸ δυὸ φοραῖς τὸ χρόνο, και ἀσπρίζει τὸ 'ντσάκι της ἀπὸ τὸν καπνὸ στον χρόνον ἀπάνω· πλένει, ζυμόνει· στο ράψιμο τώρα ἀκόμη μαθαίνει, και καταγίνεται σὲ φιλοδουλειά, σὲ σεντόνια και μεσοφόρια δικὰ της· τέλοσ εἶναι νοικοκερὰ ὡς τὴν ἀκρὴ· ὅσο για μαγειρευμα, ἡ μαμμή της δὲν τὴν ἀφίνει, γιατί πότε καίει τὸ φαγί, πότε τὸ κάνε ἀρμυρό· ἀλλὰ στον ἄνδρα της θὰ προσέχη· μὲ λίγα λόγια ὅποιος τὴν πάρη θὰ περάση ζωὴ χαρισάμενη.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν προτίμησι· μὰ δὲν ἔχει καιρὸ τὸ παλληκάρι μας ἀκόμα· μόλις εἶναι σαρανταπέντε χρονῶ, καὶ τώρα προσπαθεῖ καὶ 'κεῖνο νὰ κάμῃ ἓνα φόρεμα ἀπάνω του· μὲ τὰ μεθύσα καὶ μὲ τοὺς καυγάδες πουλήσαμε τ' ἀμπέλι μας, καὶ τώρα πάγει ἀργάτης στὰ ξένα· τί νὰ κάμῃ; μεροδοῦλι, μεροφάγι· ἔπειτα ξακολουθεῖ τὰ πρῶτά του, καὶ τώρα εἶναι στὴ φυλακὴ· σὰν ἐβγῇ καὶ τὸν ρωτήσωμε, ἂν θέλῃ γίνεται.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Ναί· πρῶτα ὁ Θεός, νὰ γίνῃ, καὶ θὰ ῥῖναι ἀνδρόγυνο εὐλογημένο..

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Αὐτὰ εἶναι τυχερά· δὲν τὸ ξέρεϊ κανεὶς· κατὰ τὴν προκοπὴ ποῦ ἔχουν ἡ νέα καὶ ὁ νέος, ὡς καθὼς ξέρω καὶ μοῦ λές, μπορεῖ καὶ νὰ πλουτήσουν· γιὰτὶ πλούσιοι φτωχῆναν καὶ φτωχοὶ ἀρχοντίναν.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

"Αμποτες! μὰ πολυβραδειάστηκα· 'πάγω, κ' ἔρχομαι πάλιν ἄλλοτες· καλὴ νύχτα σας!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

'Στὸ καλὸ ξημέρωμα, Τσάτσα Μαρουλιώ! ν'ἀρχεσαι συχνὰ νὰ σὲ βλέπουμε, καὶ νὰ τὰ ξαναποῦμε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Ἡ φυλακὴ ἢ τὸ κρατητήριον).

(Οἰκία ἰσόγειος μὲ μίαν θύραν καὶ δύο σιδηρόπλεκτα παράθυρα, χρησιμεύοντα εἰς φυλάκισιν τῶν ὀλιγοπόινων, καὶ πλησίον αὐτῆς ἡ διώροφος οἰκία (τὸ κονάκι) τοῦ διοικητοῦ (ΚΑΙΜΑΚΑΜΗ), εἰς τῆς ὁπίας τὸ ἰσόγειον σταθμεύει ἡ φρουρὰ τῆς πόλεως (Στρατών), εἰς δὲ τὸ ἄνω πάτωμα, ὅπου φέρεϊ κλίμαξ, κατοικεῖ ὁ ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ).

ΓΙΑΝΝΗΣ, ΣΚΟΠΟΣ καὶ ὁ ΘΩΔΩΡΗΣ.

ΓΙΑΝΝΗΣ (ἐρωτῶν τὸν σκοπὸν)

Ποῦ εἶναι ὁ Θωδωρῆς ὁ Γιοθρέκης φυλακωμένος;

ΣΚΟΠΟΣ

Τί τὸ θέλεις;

ΓΙΑΝΝΗΣ

Τὸν θέλω νὰ τοῦ μιλήσω.

ΣΚΟΠΟΣ

Δώσε μπαξίς ν' ἀνοίξω νὰ τὸ φωνάξω νὰ ῥθῇ.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Τί μπαξίς; ἔγω τοῦ μιλῶ ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἄλλο θὰ τοῦ κουβεντιάσω.

ΣΚΟΠΟΣ

Ντίπ δὲν γίνεται, ἂν δὲ δώσῃ μπαξίς.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Νά, πάρε· (τῷ δίδει δύο γρόσα).

ΣΚΟΠΟΣ (παρατηρῶν τὰ δοθέντα)

Ντίπ λίγο εἶναι, τζάνουμ! δώσῃ ἀκόμη.

ΓΙΑΝΝΗΣ (τῷ προσθέτει ἀκόμη ἓν γρόσι)

Νὰ κι' ἄλλο.

Ο ΣΚΟΠΟΣ

(ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς φυλακῆς φωνάζων)

Δωδωρῆς Γιοβρέκ! γκέλ μπουρντῆ! σὲ ἤρεϋουν.

ΘΩΛΩΡΗΣ

(ἐξελθὼν δεξιοῦται τὸν φίλον καὶ κρυφομιλοῦν)

Τί κάνεις, Γιάννη; Τί μαντάτα;

ΓΙΑΝΝΗΣ

Καλά· γιὰ σένα ἤρθα νὰ σὲ ἴδῳ· πῶς περνᾷς; δὲν κοντεύει νὰ τελειώσῃ ὁ καιρὸς τῆς φυλακῆς σου;

ΘΩΛΩΡΗΣ

Κακὰ καὶ ψυχρὰ περνῶ· μ' ἔφαγε ἡ ψεῖρα· θέλω ἀκόμη τρεῖς μῆνους· δὲν ἤμπορεῖς νὰ οἰκονομήσῃς καμμιά λίρα νὰ δώσωμε ἵστον Καϊμακάμη νὰ μὲ βγάλῃ; γιὰτὶ οἱ τοῦρκοι μὲ τὸ μπαξίς, ὅ,τι θέλεις σοῦ κάνουν, ἡ ἀρχαῖς ἐδῶ ἵστην τουρκιὰ ἔχουν κάρτα μπιάνκα, φθάνει νὰ ἔχῃς νὰ δώσῃς· καὶ ληστεία νὰ κάμῃς καὶ φόνο, τίποτε δὲν παθαίνει· δώσε σὲ κείνους τοὺς ζαπτιέδες· ποῦ σὲ πιάσουν καλὸ μπαξίς, νὰ στραβωθοῦν νὰ μὴ σὲ βλέπουν, ποῦ θὰ τὸ κόψῃς λάσπη· ἢ καὶ ἂν σὲ βάλουν ἵστῃ φυλακῇ, δώσε κἄτι τί σ' ἐκεῖνον ποῦ φυλάγει, ἢ πιὸ πολὺ ἵστον Κονάκι, νὰ κλείσουν τὰ μάτια καὶ

σύ νά φύγης. Γιὰ τοῦτο τοὺς ἔμαθαν οἱ δικοί μας οἱ προὔχοντες, καὶ ὅσους θέλουν βγάνουν ἀπὸ τὴ φυλακὴ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, μὲ τὸ μπαξίς· μὰ ὕστερα 'κεῖνον 'ποῦ λευθερώσουν, τὸν θέλουν σκλάβο ἀλευθέρωτο, νὰ τοὺς σκάφτῃ τ' ἀμπέλια τοὺς χάρισμα, νὰ τοὺς κἀνῃ ὅλαις τῶν ταῖς δουλειαῖς, καὶ τὸ χρέος τῆς λίρας γιὰ τὸ μπαξίς μένει πάλιν γιὰ χρέος παντοτεινό, πολλαπλασιασμένο ἑκατὸ τὰ ἑκατό. ὥστε ἐπὶ ζωῆς σου νὰ μὴν τὰ ξεπληρώσης· γιὰ τοῦτο καὶ δὲν εἶπα τίποτε κανενὸς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀγιογδύταις· κάμε μου λοιπὸν καμιὰ λίρα νὰ γλυτώσω τοὺς ἄλλους τρεῖς μῆνους.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Μιὰ λίρα, καϋμένε Θωδωρῇ, τὴν ἔχω ὅλη κι' ὅλη; σαν μονόγουλο σκόρδο, στὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας· ὕστερα δὲ θ'ἄχωμεν οὐδὲ ἓνα κρασί νὰ πιοῦμε.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Βρὲ ἀδερφέ, αὐτὸ φοβάσαι; δουλεύομε ὕστερα, θὰ τύχῃ καὶ κανένα κελεπίρι, καὶ πάντα γιὰ τοὺς φίλους καὶ γιὰ τὴν ταβέρνα δὲν θὰ μᾶς λείψῃ ὁ παρ᾽· ἔπειτα καὶ οἱ δυὸ προσμένομε καμμιὰ στραβὴ τύχῃ γιὰ προῖκα, καὶ τότε ὅξω φτώχεια! δὲν βλέπεις καμπόσους νέους τσελεπῆδες, χαφτομούιδες, ποῦ φέρνουν γύρω τοὺς μαχαλάδες μὲ τὰ μπαστούνια τοὺς καὶ μὲ τρύπια τὴν τσέπη; κἀνουν τὸ κόρτε, γιὰ νὰ χτυπήσουν καμπόσαις λυρίτσαις, ἂν βάλουν καμμιὰ στὸ χέρι ἀπὸ 'κεῖναις ποῦ φυσοῦν. Ἐχει ὁ Θεὸς καὶ γιὰ μᾶς, μόνον μὴ συλλογιέσαι γιὰ μιὰ λίρα.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Καὶ ποῦ νὰ τὴν δώσωμεν;

ΘΩΔΩΡΗΣ

Πήγαινε ἐπάνω στὸν Καϊμακάμη νὰ παρουσιασθῇς, βγάλε τὰ παπούτσια σου καὶ τὸ φέσι σου, χαϊρέτησέ τον μὲ τὸν τεμενᾶ, παρακάλεσέ τον καὶ 'πέ του. Ἐφέντη μου, εἶναι ἓνας φτωχός, Θωδωρῆς Γιοβρέκης, φυλακισμένος γιὰ ἔξη μῆνους, ἐπειδὴ καὶ βρέθη σ' ἓνα καυγᾶ, καὶ χωρὶς νὰ φταίγῃ τὸν ἐφυλακῶσαν· ἔκαμε φυλακὴ τώρα τρεῖς μῆνους. Νὰ σοῦ δώσῃ ὁ Θεὸς πολὺ καλὸ, δός μου ἓνα ντεσκερέ, νὰ τὸν ἀφήσῃ ὁ στρα-

τιώτης ποῦ φυλάγει νὰ πάγη στὸ σπῆτί του, ὅπου προσμέ-
νουν ἀπ' αὐτὸν δέκα ψυχαῖς νὰ ζήσουν· καὶ βάλε καὶ τὸ χέρι
στὴν τσέπη· ἐκεῖνος θὰ σοῦ γράψῃ τὸν ντεσκερεῖ χωρὶς ἄλλο,
γιὰ τὸ μπαξίς ποῦ ἐτοιμάζεις νὰ τοῦ δώσης.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Πολὺ καλὰ

(Ἀποχωρίζονται· ὁ ΘΩΔΩΡΗΣ εἰσέρχεται εἰς τὴν φυλακὴν, ὁ ΣΚΟΠΟΣ
κλείει τὴν φυλακὴν καὶ ὁ ΓΙΑΝΝΗΣ ἀναβαίνει τὴν κλίμακα τῆς οἰ-
κίας τοῦ ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ὁ ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ, ὁ ΓΙΑΝΝΗΣ, εἶτα ὁ ΣΚΟΠΟΣ καὶ ὁ ΘΩΔΩΡΗΣ.

ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ (πρὸς τὸν Γιάννην παρουσιασθέντα).

Νὲ ἰστέρισιν ; τί θέλεις σύ ;

ΓΙΑΝΝΗΣ (κρατῶν τὸ φέσι καὶ ἀνυπόδυτος).

Ἐφέντη μου, ἦρθα νὰ σὲ παρακαλέσω γιὰ ἓνα Θωδωρῆ
Γιοβρέκη, ποῦ εἶναι στὴ φυλακὴ τώρα τρεῖς μῆνους, γιατί
βρέθηκε σ' ἓνα καυγᾶ, καὶ ἄδικα τὸν ἐμαρτύρησαν, καὶ ὅλη
ἡ φαμίλια προσμένει τὸ ψωμί της ἀπ' αὐτόν· ξέρω πῶς εἶσαι
πονόψυχος, ἐφέντη μου, καὶ θὰ κάμῃς τὴ χάρι νὰ τὸν ἀφή-
σης ἐλεύθερο, καὶ νὰ μοῦ δώσης ἀπὸ τὸ χέρι σου ἓνα ντεσκερεῖ
νὰ τὸν δώσω στὸν φύλακα τῆς χάψης, νὰ τοῦ ἀνοιζῇ νὰ
πάγῃ στὸ σπῆτί του.

ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ

Αὐτὸ δὲ γίνεται· καὶ γιὰ πόσους μῆνους εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΗΣ (θέττον τὸ χέρι εἰς τὴν τσέπην)

Γιὰ ἕξι μῆνους, ἐφέντη μου, καὶ ἔκαμε τοὺς τρεῖς μέσα
στὴ χάψη.

ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ

(ὰδὼν ὅτι ἐτοιμάζει μπαξίς, γράφει τὸν ντεσκερεῖ).

Γιὰ χατῆρί σου καὶ γιὰ χατῆρι τῆς φαμίλιας του τὸν
ἀφίνω.

ΓΙΑΝΝΗΣ

(ἀφ' ἑνὸς τοῦ μπαξίς ἐπὶ τοῦ Γραφείου)

Ἐὐβαλᾶ, ἐφέντη μου, ὀρίστε γιὰ ἓνα καφφὲ παρασί.

ΚΑΙΜΑΚΑΜΗΣ (ἐγχειρίζων τὸν ντεσκερέ).

Πάρε καὶ δώσε στὸ στρατιώτη τῆς φυλακῆς νὰ τὸν βγάλῃ νὰ φύγῃ, καὶ νὰ μὴ ξανακάμῃ καυγᾶ, γιὰτί σακὶν δὲ θὰ γλυτώσῃ.

ΓΙΑΝΝΗΣ

(Καταβάς τὴν κλιμακα ἐγχειρίζει πρὸς τὸν στρατιώτην τὸν ντεσκερέ).

Ἀπὸ τὸ Κονάκι, γιὰ ν' ἀφήσῃς τὸ Θωδωρῇ Γιοβρέκη.

ΣΚΟΠΟΣ

(Λαβὼν τὸν ντεσκερέ, ἀν καὶ δὲν ἐγνώριζε τὰ τὸν ἀναγνώσῃ, τὸν φιλεῖ, τὸν ὑψώνει ὑπὲρ τὸ μέτωπον καὶ ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς φυλακῆς φωνῶν).

Θωδωρῆς Γιοβρέκ ! γκέλ ! (ἐλθόντα δὲ διέταξε ν' ἀπέλθῃ)
Ἄϊντε !

ΘΩΔΩΡΗΣ

(Ἐξελθὼν ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Γιάννη).

Πᾶμε τώρα, ἀρκαντάση, σὲ μιὰ ταβέρνα νὰ πιοῦμε ἀπὸ ἓνα κρασί· κρατῶ ἀπάνω μου κανέναν γρόσι, καὶ νὰ τὰ ποῦμε.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Τράπεζα ἐπιμήκης μὲ θρανία καὶ καθίσματα, ἔνθα ἐκάθηντό τινες, καὶ ἄλλη τράπεζα μὲ φιάλας καὶ ποτήρια, ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἵσταται ὁ ΚΑΠΗΛΟΣ).

ΘΩΔΩΡΗΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ καὶ ΦΙΛΟΙ αὐτῶν.

ΘΩΔΩΡΗΣ καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ (χαιρετίζοντες τοὺς φίλους).

Γειά σας, μακκαντάσιδες !

ΟΙ ΦΙΛΟΙ (ἀντιχαιρετίζοντες).

Γειά σας, παληὰ συντρόφια ! τί γενήκετε σεῖς ; σύ, Θωδωρῇ, πῶς τὰ πέρασες στὴ χάψη ;

ΘΩΔΩΡΗΣ

Τώρα 'που ξεσκλαβώθηκα, μώρ' ἀδέρφια, ἄς τὰ λέμε καλὰ·
ἄμ' εσεῖς πῶς τὰ περάσετε τρεῖς μῆνους;

ΟΙ ΦΙΛΟΙ

Πρώτα τὸν ταβερνάρη νὰ μάθῃς ἀπὸ τοῦ κρασοῦ τὴν πού-
λησι ποῦ ἔκαμε. "Αλλοτε μόνο ἡ παραίγια μας ἤθελε τὴν
ἡμέρα εἴκοσι ὀκάδες κρασί· τώρα δὲν ζωδεύει οὐδὲ δέκα. Σὺ
ἐφυλακώθης· χάσαμε τὸν Κόκκο ποῦ χτύπησε τὸν 'Αλέξη
σ' ἓνα καυγᾶ ποῦ 'γινε 'δῶ μέσα, καὶ τράβιξε γιὰ τὴν Σάμο
ἢ γιὰ τὴ Σύρα. Χάσαμε καὶ τὸ Μανώλη. ποῦ δὲ μᾶς ζυγώνει
πλειό, γιὰτὶ ἔχει τὴν ἀβοκλοῦ του, καὶ μείναμε μεῖς οἱ φου-
καράδες χωρὶς παρᾶ· μὰ θαρρῶ θὰ χάσωμεν καὶ σένα, γιὰτὶ
ἀκούομε πῶς σὲ παντρολογοῦν.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Δὲν ἰξέρω τίποτε ἀκόμη· στὸ σπῆτι δὲν ἐπῆγα· ἀπὸ τὴ
χάψη ἴσα καὶ 'δῶ· μὰ ὅ,τι καὶ νὰ γίνῃ, 'γὼ τοὺς παληοὺς
φίλους δὲν τοὺς ξεχνῶ.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ

Μπακαλούμ! νὰ σὲ δοῦμε· (πρὸς τὸν κάπηλον) κέρασέ τους
ἀπὸ ἓνα κρασί καὶ δὸς καὶ σὲ μᾶς νὰ πιοῦμε.

(Ὁ ΚΑΠΗΛΟΣ τοῖς δίδει τὰ ποτήρια μὲ κρασί).

ΘΩΔΩΡΗΣ καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ

'Εβίβα, στὴν ὑγειά σας!

ΟΙ ΦΙΛΟΙ

(Συγκροτοῦντες τὰ ποτήρια μεθ' αὐτῶν)

'Εβίβα! (πίνοντες καὶ οἱ ἴδιοι).

ΘΩΔΩΡΗΣ καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ

Βάλε κι' ἀπὸ μᾶς, ταβερνάρη, νὰ πιοῦμε ὅλοι.

(Ὁ ΤΑΒΕΡΝΑΡΗΣ ἐπαναλαμβάνει τὴν δόσιν, ἐκεῖνοι δὲ πίνουν· χαι-
ρετῶντες, πληροῦνουν καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια ἀποχαι-
ρετῶντες ἀλλήλους).

ΑΠΑΝΤΕΣ

Καλὴν ἀντάμωσιν!

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(*Ἡ οἰκία τοῦ Τσελεπῆ Γιοδρέκη*).

Ἡ ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔμαθα, ἄνδρα μου, πῶς ἔβγαλαν τὸ Θωδωράκη μας ἀπὸ τὴ φυλακὴ· ἓνα κορίτσι γειτονόπουλο εἶπε πῶς τὸν εἶδε μ' ἓναν ἄλλον μαζί· καὶ ἂν δὲν ἔκαμε λάθος, τ' ὄνειρό μου θὰ βγῇ ἀληθινό. Εἶδα στὸν ὕπνο μου ἀπόψε πῶς ἤμουν στὸ περιγιάλι· καὶ στὴν ἄκρη τοῦ γιγλοῦ ἓνα χταπόδι μὲ τὰ πλοκάμιά του ἔσφιγγεν ἓνα ψάρι, σκορπιό· ἐκεῖ πέρασεν ἓνας, καὶ μὲ τὸ κουμπὶ τοῦ γελεκιοῦ του χτύπησε τὸ χταπόδι στὸ κεφάλι καὶ ζαλίστηκε καὶ ἀμόλησε τὸ ψάρι· ἂν ἐρθῇ ὁ Θωδωράκης μας, τ' ὄνειρό μου θὰ ἦναι πραγματικό, καὶ ἀπὸ 'δῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ πιστεύω τὰ ὄνειρα, ὅτι μᾶς φανερώνουν τί θὰ γενῇ, σὰν ἰξέρουμε νὰ τὰ ἐξηγήσωμεν.

ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

"Ἀκουσε, γυναῖκά μου· ἂν τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὴ φυλακὴ, θὰ τὸν ἔβγαλαν γιὰ τὸ χατῆρι τοῦ μπαξισιοῦ· αὐτὴ ἡ Τουρκιὰ εἶναι βασιλικο τοῦ μπαξισιοῦ· μὰ ἀλλοίμονον καὶ σ' ἐκεῖνον καὶ σ' ἐμᾶς· γιατί θὰ πάρῃ θάρρος, καὶ θὰ κάμῃ μεγαλείτερα κακὰ, καὶ θαῦρωμε καὶ 'μεῖς, φτωχοὶ ἄνθρωποι, τὸ μπελλᾶ μας. Αὐτὰ γίνονται 'δῶ στὰ μέρη τῆς Τουρκίᾳς, ὅπου κατοικοῦν χριστιανοί· μᾶς γδύνουν οἱ Τοῦρκοι μὲ τὰ δοσίματα, ὕστερα καὶ μὲ τὰ μπαξίσια, γιὰ νὰ μᾶς κάμουν τάχατες συγκατάβασι, καὶ μᾶς ἀφίνουν νὰ ξανακάμωμεν

ἄλλα, γιὰ νὰ μᾶς ξαναγδάρουν, καὶ ἔτσι πληθαίνουν τὰ κακὰ καὶ τὰ κακουργήματα, καὶ ἀσφάλεια δὲν ἔχομεν οὔτε τῆς ζωῆς μας, οὔτε τῆς τιμῆς μας, οὔτε τῆς περιουσίας μας, καὶ οἱ προκομμένοι κοτζαμπασίδες μας εὐρίσκουν τὸ συμφέρον τους εἰς αὐτά, καὶ τὰ ἔχουν βαλοῦτα ἐντέζα μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ γυμνώνουν ἐμᾶς καὶ φοφοῦμε τῆς πείνας· γιὰτί, γιὰ νὰ μὴ δανεισθοῦμε ἀπ' αὐτοὺς μὲ ἄσπλαχνο τόκο, προπουλοῦμε σ' αὐτοὺς τὴ σταφίδα μας καὶ κάθε μας εἰσόδημα σὲ πολλὰ ξεπεσμένη τιμή, καὶ τὰ χαραμίζομεν, γιὰ νὰ πάρωμεν ἔμπρὸς μιὰ ἢ δυὸ λίρας νὰ ζήσωμε· ὡς καὶ οἱ Μητροπολιτάδες καὶ οἱ δεσποτάδες μας περνοῦν καμμιὰ φορὰ μὲ τόσο σαλτανάτι καὶ πομπὴ βασιλικὴ γιὰ νὰ συνάξουν χρήματα καὶ νὰ μᾶς ξεπαραδιάξουν. Λίγοι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν αἴσθημα ἐθνικὸ καὶ φιλογένεια νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ἐλληνοπρεπῆ μάθησι τῶν παιδιῶν μας, ὅπως κάνουν οἱ πλούσιοι ὁμογενεῖς εἰς τὴν πόλι καὶ εἰς τὴ Σμύρνη· καλὰ λέν πῶς τὸ ψάρι ἀπὸ τὴν κεφαλὴ βρωμεῖ· τί νὰ σοῦ κάμουν καὶ οἱ μικροὶ ὑπάλληλοι τῆς Τουρκίᾳς καὶ οἱ στρατιῶται; τὸ μικρὸ καὶ τιποτένιο τους μισθὸ περνᾷ χρόνος καὶ δὲν τὸν πληρώνονται· γι' αὐτὸ πέφτουν σταῖς κατὰχρησais καὶ σ' αὐθαίρετα πράγματα, σὰν τὰ ὄρνια στὸ λέσι, καὶ οὔτε νόμος τοὺς παιδεύει, οὔτε κρίσι τοὺς πιάνει, γιὰτί οὔτε νόμους, οὔτε δικαστήρια ἔχουν καθὼς πρέπει· ἡ μεγαλειότερη ἀρχὴ βλέπει τὴν πιὸ μικρὴ νὰ ζητῇ καὶ νὰ πέρνῃ χρήματα αὐθαίρετα καὶ παράνομα, καὶ παραβλέπει καὶ δὲν ἔμιλει, γιὰ τί κ' ἐκείνη πέρνει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο περισσότερα.

Νὰ μοῦ θυμᾶσαι, γυναῖκα, ὅτι πῶς αὐτὸ τὸ βασίλειο τῶν Τούρκων μὲ τὴν κακὴν του διοίκησιν καὶ μὲ ταῖς παρανομίαις καὶ αὐθαιρεσίαις του θὰ χαθῇ· ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ᾔῃναι τὸ πλουσιώτερον ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα δασύματα ὅπου συνάξει ἀπὸ τόσais χώραις καὶ τόσα πασσαλίκια· μὰ λίγα πᾶνε στὸ βασιλικὸ Ταμεῖο, γιὰτί τὰ πέρνουν ἀπὸ ἑδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀλογάρισστα, ὅπου τὰ κλέπτουν οἱ ὑπάλληλοι καὶ σκορπίζουνται, καὶ ὁ βασιλικὸς χαζνὲς εἶναι πάντα ἄδελος, καὶ τὸ βασίλειο καταχρεωμένο· δὲν βλέπεις πῶς τὸ κατακούρεψαν; ἔγειναν

βασίλεια ξεχωριστά, ἄρπαξε ὁ Νυπριάλος, πῆρε ὁ Ἑγγλέζος τὸ ἑλληνικὸ νησί τὴν Κύπρο, πῆρε ἡ Ἑλλάδα κι' αὐτὴ ἓνα κομμάτι· μὰ νὰ 'ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἦταν καὶ δίκιο καὶ μοναχὰ αὐτὸ εἶναι δικό της ; δὲν εἶναι τῆς Ἑλλάδας ὅλοι οἱ τόποι ἕως ἀπάνω στὴν ἄρβανιτεῖα καὶ στὸ Μαυροβοῦνι ; ὅλη ἡ χώρα ποῦ ἔχει τὴ Σαλωνίκη, τὸν Ἰντερνέ κι' αὐτὴ τὴν πόλι ; ὅλα τὰ νησὰ καὶ ἡ Κρήτη, καὶ ὁ τόπος τῆς Ἀνατολῆς ὅπου κατοικοῦμεν ἀπὸ τὴ Μαύρη Θάλασσα, ἕως κάτω στὴν Κύπρο μιὰ γραμμὴ νὰ περνᾷ ἐκεῖθεν ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Μαγνησᾶς, ἕως κάτω στὴ Μερσίνα εἶναι δικά της· τὸ ἔχω ἀκούσει ἀπὸ γραμματισμένους, ὅτι πῶς ὅλκις αὐταῖς ἡ χώραις, ὅπου ὡς τὴν σήμερον κατοικοῦν χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες, εἶναι παλαιόθεν ἑλληνικαῖς, καὶ ὕστερα πάλι χριστιανικαῖς ἀπὸ τὸ μέγα Κωνσταντῖνο καὶ τὸν Παλαιολόγο· ποῦ βασίλευσαν στὴν Πόλι· καὶ τὸ ξεύρουν καὶ οἱ Φράγγοι, μὰ δὲν τοὺς συμφέρει. Ἄς 'πηγαίναμε, γυναῖκά μου, καὶ μεῖς μὲ τὴν Ἑλλάδα, σὲ βασίλειο δικό μας, ἐλεύθερο, σπουδασμένο· μὲ νόμους καὶ μὲ τάξι, ποῦ ἔχομεν ἓνα γένος, μιὰ θρησκεία, καὶ ἃς ἀπέθαινα 'κείνη τὴ στιγμή ! ἃς πάρω τούτη τὴ χαρά, κι' ἃς ἀποθάνω.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Ὅλα, ὅσα λέγεις, ἄνδρα μου, εἶναι σωστά· δὲν θὰ 'δοῦμε προκοπὴ ποτὲ 'δῶ στὴν Τουρκιᾶ· πληρώνομε, καὶ πάλι εὐταξία δὲ βλέπομεν· χτὲς πάλιν ἓνας τουρκαρβανίτης ἐσκότωσεν ἓνα χριστιανὸ μέσα στ' ἀμπέλι του· καὶ ἓνας Κιρκέζος ἀτίμασε μὲ τὴ βία τὴ θυγατέρα τοῦ γείνονά μας τοῦ Κωστῆ ὅξω στὴ ξοχικὴ καλύβα του, καὶ 'σκότωσε καὶ τὸν ἀδελφὸ της· ζωὴ εἶναι αὐτὴ, νὰ φοβούμαστε νὰ 'βγοῦμε στὰ ποστατικά μας, νὰ συναῶμε τὰ εἰσοδήματά μας ; Ἄ ! ἃς 'μπορούσαμε νὰ πουλήσωμε τὰ 'λίγα πολλὰ κτήματά μας καὶ νὰ πᾶμε νὰ ζήσωμε στὴν Ἑλλάδα ἐλεύθερα καὶ ἡσυχὰ μέσα σὲ τόσα μας ἀδέλφια, χριστιανούς ! θ' ἀπεθαίναμεν εὐχαριστημένοι. Ὅσο γιὰ τὸν υἱό μας τὸ Θωθωρῆ, πιστεύω πλεὶς νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ κυτάξῃ τῇ δουλειᾷ του. Ἡ φυλακὴ τριῶ μηνῶ θὰ τὸν ἔκαμεν ἄρνι. Ἐπειτα, νὰ ποῦ τὸν γυρεύουν σὲ καλὸ σπητικό,

στοῦ Κύρ Γεωργάκη τῇ θυγατέρᾳ. Σὺν πάρῃ γυναικί, θὰ φρονιμέψῃ, καὶ θὰ κάμῃ νοικοκυριό, καὶ ἡ φροντίδες τῆς φαρμιλίας τοῦ θὰ τὸν ξεσπάσουν ἀπὸ ταῖς πρώταις τοῦ ἀταξίαις· δὲν τὰ θυμᾶσαι τὰ δικά σου ποῦ ἦσαν θεοπάλαβος; δὲν ἔκλεφτες τὰ γιοβρέκια ἀπὸ τοὺς φούρνους, καὶ γι' αὐτὸ σὲ 'βγαλὰν Γιοβρέκη;

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ, ΤΣΕΛΕΠΗΣ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶν ΘΩΔΩΡΗΣ.

ΧΡΥΣΑΦΩ

(Ἰδοῦσα πλησιάζοντα τὸν υἱὸν τῆς ἔξωθεν)

Καλῶς ἦλθες, Θωδωρῇ μου! ἀδυνατίσεις, παιδί μου.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Καλῶς σὰς ἡῦρα, μανούλα μου· ἀδυνατίσα, γιατί ἡ φυλακὴ καὶ ἡ σκλαβιὰ τριῶ μηνῶ μου πῆραν τὸν ἀέρα μου· (πρὸς τὸν πατέρα) πατέρα μου, τί κάνεις; (τοῦ ἀσπάζεται τὴν δεξιάν.)

ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Καλά, παιδί μου· μὰ δὲν μοῦ 'λές πῶς ἐβγήκες ἀπὸ τῆ φυλακῆς, πρὶν νὰ τελειώσῃ ὁ καιρὸς σου;

ΘΩΔΩΡΗΣ

Ἐνας καλὸς φίλος εὔρεθῃ, ἔδωκε στὸ κονάκι μιὰ λίρα καὶ μ' ἐβγάλε· αὐτὸ τὸ καλὸ θὰ τὸ θυμοῦμαι, καὶ ὅχι μόνο τῇ λίρα θὰ δώσω διπλὴ σὰν καζαντήσω, μὰ καὶ εὐεργέτη μου θὰ τὸν γνωρίζω.

ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Καὶ πῶς, παιδί μου, θὰ καζαντήσῃς μήπως θὰ γίνῃς σαράφης μὲ ταῖς ψεῖραις ποῦ 'φερεις ἀπὸ τῇ φυλακῇ; γιατί ποῦ θαύρης τῇ λίρα, ποῦ μᾶς πῆραν καὶ τ' ἄλλό μας ἀμπέλι γιὰ τὸ ντζερεμέ (πρόστιμον) ποῦ χτύπησες στὸν καυγᾶ, καὶ γιὰ δόσιμο στὸ κονάκι; Ἀπὸ 'δῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, παιδί μου, νὰ λείψῃς ἀπὸ

τοὺς καυγάδες καὶ νὰ παύσης ἀπὸ τὰ μεθύσα, γιὰ νὰ δουλέ-
ψης νὰ κάμης καὶ σὺ ἓνα φόρεμα ἀπάνω σου. Νά, ποῦ σὲ
γυρεύουν καὶ σὲ σπητικὸ καλὸ· πέρνεις τὴν προῖκά σου, ὅ,τι
κι' ἂν σοῦ δώσουν, καὶ κυτᾶζεις τὸ νοικοκεριό σου, γιὰ νὰ
ζήσης σὰν ἄνθρωπος.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Καλὰ μοῦ εἶπαν λοιπόν, ὅτι πῶς μὲ ζητοῦν γιὰ γαμβρό !
Χαρὰ μου ! νὰ βάλω στὰ χέρια μου παράδες, νὰ δῆς πόσους
ἀντάμηνδες θὰ κάμω ! καὶ ποιὸ εἶν' αὐτὸ τὸ σπητικὸ ; μὴν
ἦναι ἡ νύφη καμμιὰ γρηχὰ πανούκλα καὶ κουτή ;

ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Ἡ μητέρα σου τὰ ξέρει καὶ ἄς σοῦ τὰ πῇ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Σὲ ζητοῦν στοῦ Κυρ Γεωργάκη τοῦ Σιντέφη τὴν κόρη· λίγο
μεγάλη εἶναι στὰ χρόνια. μὰ εἶναι, καθὼς λέγουν μὲ πηγμένο
μυαλὸ καὶ νοικονερά· ἔχει καὶ καλὸ προικιὸ καὶ μᾶς ταιριεῖ-
ζει στὴν ἀνθρωπιὰ καὶ στὴν οἰκογένεια· εἶναι πολὺ καθὼς
πρέπει.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Ἐκατάλαβα· θὰ ἦναι 'κείνη ποῦ 'ζύμωσε ψωμί μὲ σαπου-
νάδ' γιὰ νὰ γίνη πιὸ ἄσπρο, κι' ἀκούστηκε στὸν κόσμῳ· μὰ
ἄς ἦναι, πολὺ καλὰ, νὰ δοῦμε καὶ πόσα μετρητὰ δίνει· γιὰτὶ
σήμερα χωρὶς μετρητὰ, καὶ νὰ ἦναι καὶ ἀρκετὰ, δὲν παν-
τρεύονται. "Αν ἔχη χίλια γρόσα καὶ τὰ κτήματά της,
τὴν πέρνω· μὰ τὰ μισὰ μετρητὰ τὰ θέλω τώρα στὰ ραβω-
νιάσματα νὰ μοῦ μετρηθοῦν, καὶ τὰ μισὰ στὰ στεφανώματα·
(καθ' ἑαυτόν). "Ας βάλωμε καμπόσα στὴν τσέπη, γιὰτὶ πρέ-
πει νὰ φανῶ φιλότιμος εἰς τοὺς φίλους, καὶ τώρα δὲν ἔχω
παρᾶ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Νὰ περνᾷς φρόνιμα, καὶ νὰ δουλεύης. κι' αὐτὰ ὅλα διορ-
θώνονται.

ΘΩΔΩΡΗΣ

Βάλε μου νὰ φάγω 'λίγο, ὅ,τι βρεθῇ, καὶ νὰ κοιμηθῶ, νὰ
βγάλω καὶ τὸ 'ποκάμισό μου ποῦναι γιομάτο ψείραις· γιὰτὶ

μέσα στὴ φυλακὴ οὔτε φαγὶ χορταστικὸ ἔφαγα, οὔτε ὕπνο ἀναπαυτικὸ εἶδα.

(Ἡ μήτηρ παρέθεσε φαγητόν, ἐκεῖνος ἔφαγεν, ἤλλαξεν ὑποκάμισον καὶ ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ καὶ ἡ ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Καλὴ 'μέρα, Κοκκώνα Χρυσάφω, τί γίνεται τ' ἀσκέρι σου ; βλέπω εἶσαι μονάχη, σὲ καλὴ ὥρα ἦλθα.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Καλὴ σου 'μέρα, Τσάτσα Μαρουλιώ, μόνη εἶμαι· μὰ γιατί' ἔγινες ἀκριβοθώρητη, καὶ ἔχεις τόσον καιρὸν νάρθης ;

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

'Απὸ τὴ βραδεῖά ποῦ ἦρθα καὶ μοῦ 'πες πῶς ἔχουνε τὸ Θωδωρῇ σου στὴ φυλακὴ, ἀρρώστησα· λυπήθηκα τέτοιο παλληκάρι νᾶναι στὴ χάψη. Ἡ καλὴ κοπέλλα τοῦ Σιντέφη, καλὴ μοῖρα νὰ δῇ, μὲ 'συντρόφευε καὶ μοῦ παραστάθη στὴν ἀρρώστια μου· μὰ σὰν ἔμαθα προχθὲς ὅτι πῶς ἐβγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ ὁ Θωδωρῆς, ἐχάρηκα, κι' ἀνασηκώθηκα λιγάκι, καὶ ἔκαμα τ' ἀδύνατα δυνατά, ποῦ λένε, νὰ 'ρθω νὰ σᾶς συγχαρῶ καὶ γιὰ νὰ βαστῶ καὶ στὰ πόδια μου 'ζέστανα ἓνα 'κατοστάρι κρασί καὶ ἤπια· τόχω ὁδηγία ἀπὸ ἓνα καλὸ γιατρό, Τσαρλατάνο, τὸν ἐλέγανε.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Σὲ καλό σου ! καὶ δὲν μοῦ τὸ μηνοῦσες πῶς ἦσουν ἀρρώστη νὰ 'ρθω νὰ σὲ δῶ, καὶ νὰ σοῦ κάμω καὶ 'γὼ ὅ,τι μποροῦσα ; τὴν ἀλήθεια σοῦ λέγω, πῶς δὲν τόμαθα διόλου, τώρα πρώτη φορὰ τ' ἀκούω· ἄς ἦναι δά, δόξα σοι ὁ Θεὸς ποῦ ἦταν περαστικό.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Σπολάτι ! Μὰ σὰν ἦρθα τώρα, ἐπειδὴς καὶ εἵμαστε καὶ

μόναις, ἔμποροῦμε νὰ ῥμιλήσωμε γιὰ τὴν ὑπόθεσι ποῦ σοῦ εἶπα ἄλλοτες ῥκείνη τῇ βραδεῖᾳ ποῦ ἤρθα καὶ ῥτρώγετε ἀκόμη· ἡ νύφη κἀνει τὰ προικιὰ της, καὶ ῥτοιμάζεται, γιὰτὶ ῥγὼ τοὺς εἶπα πῶς εἶνε βέβαιον, ὅτι πῶς θὰ γίνη τελειωτικά, σεῖς τί λέγετε ; ἐπήρετε καὶ τὴ γνώμη τοῦ γαμβροῦ ;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

ῥΟ Θωδωρῆς μας εἶναι καλόγνωμος, καὶ ὅ,τι ἀποφασίσωμε μεῖς οἱ γονεῖς του, τὸ παραδέχεται· τὴν κόρη τὴν γνωρίζει· μοναχὰ θέλομε νὰ ξέρωμε καὶ ῥκεῖνος καὶ ῥμεῖς τὸ προικιό-της, τί κτήματα τῆς δίνουν καὶ πόσα μετρητά· ἄς τὰ γρά-φουν νὰ τὰ ῥδοῦμεν καὶ ν' ἀποφασίσωμεν τέλεια.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΔΙΩ

Τί νὰ τὰ γράψουν ; ῥγὼ ξέρω νὰ σοῦ τὰ ῥπῶ ἓνα πρὸς ἓνα, ὅσα ἔχουν εὐχαρίστησι νὰ δώσουν μὲ τὴν εὐχή τους ῥστην κόρη τους. ῥΕνα ἀμπέλι ῥστὸ πλάγι τοῦ Κουτρούλου βουνοῦ, ἓνα χωράφι ῥστὸν Κόκκινον βράχο, ἓνα σπῆτι κατώγι ῥστὸν ῥΑπάνω μαχαλᾶ μὲ τὴν αὐλή του, τὰ μέσα τοῦ σπητιοῦ, τὰ ρουχικά της καὶ πεντακόσα γρόσα μετρητά.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Κοντεύομε νὰ εἴμαστε σύμφωνοι· σ' ἓνα πρᾶγμα μονάχα δὲν συμφωνοῦμε, ῥστὰ μετρητά· πρέπει νὰ γίνουν χίλια γρόσα καὶ τὰ μισὰ νὰ δοθοῦν τώρα ῥστὰ ραβωνιάσματα, καὶ τ' ἄλλα μισὰ ῥστὸ στεφάνωμα. Αὐτὰ ἂν τὰ παραδεχθοῦν, εἶναι κόρη μου ἡ Κατήνα καὶ ὁ Θωδωρῆς μου γυιὸς των.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΔΙΩ

Χωρὶς νὰ φέρνωμε ἀργοπορίαις, ῥγὼ σᾶς τὸ ὑπόσχομαι νὰ παρακινήσω τὸν Κύρ Γεωργάκη τὸν Σιντέρη νὰ παραδεχθῇ ὅλα, ὡς καθὼς τὰ εἶπες· μὰ οἱ ἀρραβῶνες νὰ γίνουν τώρα ῥποῦ εἶναι ἡ ἀπόκρισις, καὶ τὸ στεφάνωμα ὕστερα ἀπὸ τὴ λαμπρὰ σὲ δεκαπέντε ῥμέραις.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Αἱ ! μὲ ὦρα καλὴ ! τώρα νὰ πιοῦμε μιὰ καὶ ῥστην ὑγειὰ τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης· μὰ, κρασί θέλεις, ἡ μαστίχα ; γιὰτὶ εἶναι ἀκόμη πρωτῆ.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

"Ας ἦναι καὶ μαστίχα, γιὰ νὰ φᾶμε, τὸ μεσημέρι ποῦ κοντεύει, μὲ ὄρεξι.

ΑΜΦΟΤΕΡΑΙ (πίνουν καὶ εὐχονται)

'Στὴν ὑγείᾳ τους ! καὶ εἰς τὰ τέλεια νὰ δώσῃ ὁ Θεός !
καλὰ στέφανα !

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Οἰκία τοῦ Κυρ Γεωργάκη Σιντιέρη)

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ, ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ,
ΚΥΡ ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ καὶ ἡ κόρη ΚΑΘΗΝΑ.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Καλὴ 'σπέρα. Κυρ Γεωργάκη, μὲ τὴν κοκῶνα σου καὶ τὴ
χαϊδεμένη σου κόρη !

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Καλὴ 'σπέρα σου, Τσάτσα Μαρουλιώ· σὲ καλὸ σου, τέτοια
ᾧρα 'ποῦ μᾶς 'θυμήθηκες ! ὅ,τι καὶ ἀποδειπνήσαμε· δὲν ἤρ-
χόσουν 'λίγο προτῆτερα νὰ δειπνήσωμεν μαζί ; ἢ δὲν κατα-
δέχεσαι τὸ τραπέζι μας ;

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Ἦρθα μὲ χαρά, Κυρ Γεωργάκη, καὶ σᾶς φέρνω τὰ συχαρή-
κια, ὅτι πῶς τὰ ἐτελείωσα μὲ τοὺς γονεῖς τοῦ Θωδωράκη,
κ' εἶναι πλεῖο γυιὸς σας· μονάχα ἔταξα μετρητρά πεντακόσα
γρόσα παραπάνω, καὶ τὰ μισὰ χρήματα τῆς προίκας νὰ δο-
θοῦν 'τώρα 'στὴν ἀρραβῶνα, καὶ τ' ἄλλα μισὰ 'στὸ στεφά-
νωμα ὕστερα ἀπὸ τὸ πάσχα μέσα σὲ δεκαπέντε μέραις· γιατίι
γιὰ πεντακόσα γρόσα ἦταν κρῖμα νὰ κλωτσήσῃ ἡ δουλειὰ
'πίσω.

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

"Ο,τι ἔκαμες, καλὰ καμωμένα, Τσάτσα Μαρουλιώ· μόνον
νὰ πιῆς ἓνα κρασάκι μ' ὅλο σου τὸ δίκιο, καὶ σ' εὐχαριστῶ
γιὰ τὸν κόπο σου.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Σπολάτι ! ἐγὼ ἤπια τὸ συνειθισμένο καὶ τὸ τακτικό μου εἰς τὸ φαγί, τὴν ὀκαδίτσα μου. Ἄς ἦναι καλὰ τὰ κορίτσα τοῦ κόσμου, τὰ δουλεύω ἔμπιστεμένα, καὶ μοῦ φέρνουν τὰ καυμένα· καὶ τὸ Βουρλιότικο κρασί δὲν χωρατεύει· μὰ ἄς τὸ πιῶ κι' αὐτό.

(Λαμβάνει τὸ ποτήρι μὲ τὸ κρασί ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς κόρης καὶ εὐχεται).

Στὴν ὑγειά σας ! καὶ εἰς τὰ στεφανώματα μὲ τὸ καλό ! (πρὸς τὴν Κατήναν ἰδίως) σοῦ προξένεψα ἓνα παλληκάρι, ποῦ θὰ ζήσης εὐχαριστημένα, καὶ θὰ μὲ συγχωρῶς γιὰ πάντα.

KATHNA

Εὐχαριστῶ, καλὴ ψυχὴ ! Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς θὰ σε βλαστημῶ· γιατί ἀκούω πῶς εἰναῖ μεθύστακας καὶ μπεκρῆς, καὶ δὲν κρατεῖ τὸ χέρι του, καὶ στὸ μεθύσι του κάνει καυγάδες, καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἐφυλακῶσαν· ἀλλοίμονο σέ 'μένα ! ποιὸς ξέρει τί θὰ ὑποφέρνω, καὶ τί θὰ τραβῶ, σὰν ἔρχεται καμμιά φορὰ μεθυσμένος ! ἔμπορεῖ νὰ 'πάγω κι' ἀδικοσκοτωμένη ἀπ' αὐτόν.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Μὴν ἀκούης, εἶναι τοῦ κόσμου λόγια, γιατί ἀπὸ φθόνο θέλουν νὰ φέρουν ἐμπόδια· μὰ πάλιν σὰν δὲν θέλῃς, κόρη μου, τὰ χαλνῶ, καὶ διαλύεται ἡ ὑπόθεσις.

KOKKONA ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Ἐγνοιά σου, καλὲ Τσάτσα Μαρουλιώ, ἡ κόρη μου τ' ἄκουσε αὐτά, καὶ τῆς τὸ εἶπα νὰ μὴν τὰ πιστεύσῃ, γιατί οἱ ἐχθροὶ μας θέλουν νὰ χαλάσουν τὸ γάμο.

KATHNA

Ἐμαθα ἀκόμη πῶς δὲν ἔχει δεύτερο βρακί ν' ἀλλάξῃ, οὐδὲ κτῆμα νὰ δουλέψῃ, καὶ πῶς εἶναι καὶ χαλασμένος, γιατί σήκωσε μὲ στοίχημα ἓνα μεγάλο βαρέλι κρασί γιομάτο, μὰ δὲν μοῦ 'παν τὸ χάλασμα, μόνο καταλαβαίνω ἔγω, ὅτι πῶς θὰ 'φνηδιάστηκε κ' ἔσπασε κανένα κόκκαλο τῆς μέσης του, καὶ τότε πῶς ἔμπορεῖ νὰ κάνῃ δουλειά ;

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Ἐγώ, κόρη μου, δὲν τὸν ἔψαξα νὰ ᾿δῶ, γιατί δὲν εἶμαι
γιατρός.

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ (πρὸς τὴν κόρην του)

Σοῦ εἶπα πολλαῖς φοραῖς νὰ μὴν ἀνακατεύεσαι, γιατί μᾶς
ντροπιάζεις.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ (πρὸς τὴν κόρην της).

Δὲν καταλαβαίνεις τί λέγεις, καὶ νὰ σωπαίνης, γιατί ᾿μι-
λεῖς ὅλο ἀνόητα, σαράντα χρονῶ γυναιῖκα· (πρὸς τὴν Τσάτσα
Μαρουλιώ). Μὴν τῆς ξεγυρεύης, γιατί ἀκόμη δὲν ἰξέρει τὸν
κόσμο, εἶναι ἀθώα καὶ ἀκακῇ. Μονάχα νὰ ᾿πῆς εἰς τὰ συμπε-
θερικά μας καὶ στὸ γαμβρό, καὶ νὰ ᾿ρθῆς καὶ σύ, νὰ φᾶμε
αὔριο βράδῳ ᾿δῶ, γιὰ νὰ τελειώσουν οἱ ἀρραβῶνες· ἐμεῖς θὰ
κάμωμεν ταῖς ἐτοιμασίαις ποῦ πρέπει.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Πάει καλὰ· θὰ τοὺς τὸ ᾿πῶ, καὶ θὰ ᾿ρθῶ κ' ἐγώ γιὰ νὰ
σιγουντῶ πάντα στὸ καλὸ τέλος· ἔχετε γειά! (ἀναχωρεῖ λέ-
γουσα καθ' ἑαυτήν). Νὰ ξυπνητῇ κόρη! ἀγκαλά, ὅ,τι ὁ γαμ-
πρός, καὶ ἡ νύφη· τύφλα καὶ μούντζα καὶ οἱ δύο· πάρε τὸν
ἕνα κτύπα τὸν ἄλλο· καλὰ ξετελέματα!

ΣΚ ΝΗ ΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

ἰκία τοῦ Κυρ Γεωργάκη Σιντέφη).

(Τράπεζα ἐστρωμένη, ἐφ' ἧς παρατίθενται ἐδέσματα καὶ ὅλα τὰ χρειώδη,
καὶ περὶ ἧν κάθηνται οἱ μνηστευόμενοι, οἱ γονεῖς αὐτῶν, ἡ ΤΣΑΤΣΑ
ΜΑΡΟΥΛΙΩ καὶ ὁ ἐφημέριος ΙΕΡΕΥΣ.)

Ὁ ΙΕΡΕΥΣ, ἡ ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ, οἱ νεόμνηστοι καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν.

Ο ΙΕΡΕΥΣ (πάντων σιωπῶντων)

Καλὸν εἶναι καὶ διὰ τὰ δύο μέρη, καὶ τοῦ νέου καὶ τῆς
νέας, πρὶν ἀρχίσῃ τὸ δεῖπνον, νὰ συμφωνήσουν εἰς ὅλα, διὰ
νὰ βεβαιωθῇ καὶ νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις τοῦ νέου συνοικε-
σίου, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ μετὰξὺ των καμμία διένεξις, καὶ

ἔπειτα τρώγομεν καὶ διασκεδάζομεν· διότι, ἐννοεῖτε, εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸ κρασί πίνεται ἀφθονώτερον, καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ ὁ νοῦς δὲν εἶνε εἰς κατὰστασιν νὰ σκεφθῇ ὀρθῶς, οὔτε ὁ πίνων νὰ συζητήσῃ καὶ πραγματευθῇ ὑπόθεσιν σπουδαίαν, ὡς τὴν προκειμένην· (πρὸς τὴν συμπεθέραν) τί λέγετε καὶ σεῖς ;

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Εἶμαι σύμφωνος.

ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Να ἰ, ἔτσι λέγω καὶ ἡγὼ νὰ κάμωμεν.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Εὐλογημένα νὰ ἴναι τὰ λόγια σου, παππᾶ μου· (πρὸς τὴν παρακαθημένην συμπεθέραν της). Καλέ, τί Θεοῦ δῶρα εἶναι τὰ γράμματα ! δὲν ἀκούεις τοῦ παππᾶ μας πόσον φρόνιμα ἔμιλεῖ, καὶ πόσον ὁμορφα λέγει τὰ λόγια του ; μὰ αὐτὰ τὰ ἑλληνικά, εἶναι γλῶσσα τοῦ Θεοῦ, καὶ μοῦ πέρνουν τὴν καρδιὰ σὰν τ' ἀκούω.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Ἄμ' ὅλη τὴ σοφία οἱ Ἕλληνες τὴν εἶχαν· καὶ μεῖς ποῦ κρατοῦμε ἀναντᾶμ μπαμπαντᾶν ἀπὸ ἑκείνους τίποτε δὲν ἰζέρομεν.

ΤΣΕΛΕΠΗ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ

Ἐμεῖς τὰ εἶπαμε στὴν Τσάτσα Μαρουλιώ, τὸ τί χρειάζεται νὰ δώσῃ εἰς τὴν κόρη του ὁ συμπέθερος Κύρ Γεωργάκης.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Τοὺς τὰ εἶπα ὅλα καὶ τὰ παραδεχθῆκαν μ' εὐχαρίστησι.

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Μάλιστα. Ἄς τὰ ποῦμεν τώρα φανερά, ὅ,τι κι' ἂν δίνω, γιὰτὶ δὲν εἶναι κανένας ξένος. Δίνω πρῶτα κι' ἀρχῆς τὴν εὐχή μου νὰ ζήσουν εὐτυχισμένα, καὶ νὰ ἀποκτήσουν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ τὰ καλὰ· ἔπειτα, ἓνα σπῆτι μονόπατο μὲ τὴν αὐλή του στὸν Ἀπάνω μαχαλαῖ· ἓνα ἀμπέλι στὸ Κουτρουλὸ τὸ βουνό, ἓνα χωράφι στὸν Κόκκινο βράχο, δυὸ σεντόνια, ἓνα στρώμα, δυὸ φουστάνια, δυὸ μεσοφούστανα καὶ πέντε ποκάμισα τῆς νύφης κι' ἄλλα πέντε τοῦ γαμβροῦ.

καὶ τέλος χίλια γρόσα μετρητά, τὰ πεντακόσια νὰ τὰ μετρήσω τώρα, καὶ τ' ἄλλα πεντακόσια στὸ στεφάνωμα, μέσα σὲ δεκαπέντε μέραις ἀπὸ τὴ Λαμπρά· Ἄλλα μικρὰ πράγματα ποῦ θὰ τῆς δώσω, δὲν μπαίνουν στὴν πέννα.

ΚΑΘΗΝΑ (πρὸς τὸν πατέρα)

Πατέρα, νὰ μοῦ δώσης καὶ ῥμένα τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο κόμμοδα, καθήκια μαθές, ποῦ ἔχομε, τιμὴ στὰ μούτσουνα σὰς, γιὰ νὰ μὴν βγαίνω ὅξω τὴ νύχτα.

(Εἰς τὸν λόγον αὐτῆς οἱ γονεῖς τῆς ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ γελάσωσιν· ὁ δὲ ΙΕΡΕΥΣ μειδιῶν ἐξηκολούθησεν, ὅπως λησμονηθῇ τὸ πρᾶγμα).

ΙΕΡΕΥΣ

Τί λέγετε σεῖς οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ καὶ ὁ γαμβρός, παρὰδέχεσθε;

ΑΠΑΝΤΕΣ

Μάλιστα.

ΙΕΡΕΥΣ

Εὐλογητὸς ὁ θεός! Αὐριον σᾶς συντάσσω ἐγὼ τὸ προικοσύμφωνον, ὑπογράφετε καὶ τὰ δύο μέρη, ὑπογράφω καὶ ἡγὼ καὶ ἓνας ἄλλος ὡς μάρτυρες, διὰ νὰ μὴν ἐξοδεύεσθε ματαίως νὰ τὸ συντάξετε ἐπίσημον ἐνώπιον συμβολαιογράφου· γράφομεν δὲ δύο ὅμοια, καὶ κρατεῖτε καὶ τὰ δύο μέρη ἀνὰ ἓν.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Ἔτσι νὰ γίνῃ, παππᾶ μου, γιὰ τὴν τάξι, νὰ χαρῆς τὴν ἱερωσύνη σου!

ΙΕΡΕΥΣ

Τώρα ἂς ἀλλάξουν δακτυλίδια νὰ τὰ εὐλογήσω· (τὰ εὐλογεῖ) «εὐλογημένα εἶησαν τὰ μνηστρα ταῦτα». Καιρὸς ἤδη, φίλοι μου, διὰ τὸ δεῖπνον. Ἄς πλησιάσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἂς ἀρχίσωμεν τὸ συμπόσιόν μας· (εὐλογεῖ τὴν τράπεζαν καὶ ἀπαγγέλλει τὴν εὐχὴν «φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται», κ.τ.λ. ἔπειτα ἀρχίζουν τὸ φαγητόν).

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΙΑΚΗΣ (πρὸς τὴν Τσάτσα Μαρουλιώ).

Τί συλλογιέσαι, Τσάτσα Μαρουλιώ καὶ δὲν τρώγεις;

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Συλλογιέμαι τί τραγοῦδι νὰ παραγγείλω νὰ 'ποῦνε ὕστερα
στὸ χορὸ τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης ποῦ νὰ ταιριεῖάζη.

ΚΥΡ ΓΕΩΡΓΙΑΚΗΣ

Δὲν μᾶς τὸ λές τώρα στὸ τραπέζι, ἂν τὸ ἔχης ἔτοιμο, νὰ
τ' ἀκούσωμε ;

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

"Ας τὸ πῶ νὰ τ' ἀκούσουν ἡ γυναῖκες νὰ τὸ 'ποῦν ὕστερα
στὸ χορό.

Ὁ ἥλιος ραβωνίστηκε καὶ πῆρε τὸ φεγγάρι·
ἐκεῖνος εἶναι λαμπερός, ἡ κόρη ἔχει χάρι.

Νύφη, εἶσαι τὸ καμάρι
τοῦ γαμβροῦ ποῦ θὰ σὲ πάρῃ.

Ὁ νέος ἔχει προκοπή, ἡ νέα ἔχει γνῶσι·
ἡ τύχη τοὺς ἐταίρειαξε, καὶ πλούτη θὰ τοὺς δώσῃ.

Ὅμορφιὰ καὶ νερότη τόση,
κάθε νοῦ θὰ παλαδώσῃ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Καλὲ γι' ἀκοῦτε τὴν καλότυχη τὴν Τσάτσα Μαρουλιώ,
ποῦ νὰ ζῇ, πῶς τὰ ταιριεῖάζει !

ΚΟΚΚΩΝΑ ΧΡΥΣΑΦΩ

Ἐσυνείθισε πλεῖρό, καὶ εἶναι θεοφωτισμένη σ' αὐτά.

ΤΣΑΤΣΑ ΜΑΡΟΥΛΙΩ

Ἡ ῥεβωνιαστικὴ πρέπει νὰ καθίσῃ στὸ τραπέζι κοντὰ στὸν
ἀβοκλοῦ της νὰ γνωρισθοῦνε 'λίγο στὴν ἀρχή, νὰ πάρουν
θάῤῥος.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Πῶς τῶς ξέρεῖ ἡ Τσάτσα Μαρουλιώ ὅλα τὰ ταιριαστὰ
πράγματα !

Ο ΙΕΡΕΥΣ (λαβὼν ἐτ τῷ μεταξὺ ποτήριον μὲ οἶνον χαιρετᾷ)

Εἰς ὑγείαν σας ! καὶ εἰς τὴν στέψιν μὲ τὸ καλό ! (πρὸς
τοὺς γονεῖς) νὰ τοὺς χαιρέσθε !

ΑΠΑΝΤΕΣ

Εὐχαριστοῦμεν, παππᾶ μου, νὰ ζῆς.

(Ἐπειτα πίνουν κατὰ σειρὰν χαιρετῶντες· πίνει δὲ καὶ ἡ μνηστὴ κατὰ
παραγγελίαν εἰς ὑγίαν τοῦ γαμβροῦ χαιρετῶσα).

KATINA

Θωδωρῇ, πίνω στήν ὑγείᾳ σου ! καὶ τοῦ χρόνου τέτοια !
ἄς ῥῆσαι καὶ χαλασμένος, ἴγώ σέ πέρνω, γιὰ νὰ σκάσουν οἱ
ἐχθροί μας !

(Μόλις ἐτελεῶσε τὸν λόγον, καὶ ὁ ΘΩΔΩΡΗΣ προσβληθεὶς καὶ σκοτι-
σμένος ἀπὸ τὸν οἶνον, ὥσπερ βιάως τὴν μνηστῆν του. Θραύει ἐν ποτή-
ριον ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀνατρέπει τὴν λυχνίαν καὶ σβύνεται τὸ φῶς,
ἐξέρχεται δὲ τῆς οἰκίας ὑβρίζων).

Μωρὲ νύφη ποῦ μοῦ ἔδωκαν ! μωρὲ ζῶ ποῦ πῆρα ! ὦ ἀλλὰχ
μπελᾶ βερσιν !

(Πάντες οἱ ἄλλοι ἐκπλήκτοι εἰς τὸ σκότος, προσμένουσι νὰ ἀναφθῇ φῶς
οἱ δὲ γονεῖς τοῦ ΘΩΔΩΡΗ ἀνεχώρησαν περίλυποι καληνυκτίζοντες).

ΤΣΕΛΕΠΗΣ ΓΙΟΒΡΕΚΗΣ καὶ ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ

Καλὴ νύχτα σας ! δὲν ἦταν τῆς τύχης νὰ τελεσφορήσῃ
τὸ συνοικέσιο, δὲν ἤθελε ὁ Θεός.

(Καὶ ἀπῆλθον οἴκαδε).

(Ἡ Σκηνὴ πίπτει)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΩΜΩΔΙΑΣ

διότι εἰς κάθε ἄνθρωπον βεβαιότερα εἶναι ἢ μητέρα παρὰ ὁ πατέρας, δὲν εἶναι ἔτσι, κύριε Φιλοκτήτη ;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Βεβαίως. Ἄλλ' ἀφοῦ δὲν γνωρίζω τὸ ὄνομα τῆς μητρός της . . .

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Μάθε το· καὶ ἀφοῦ τὸ μάθης φρόντισε νὰ σκοτώσης μίαν νυχτερίδα μὲ μιὰν ξυλιάν, καὶ ἀφοῦ τὴν σκοτώσης, ἀναψε φωτιά μὲ μιὰν τραδιξιάν τοῦ σπύρου...

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Καὶ ἔπειτα νὰ τὴν ψήσω καὶ νὰ τὴν φάγω ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

"Οχι, βρ' ἀδελφέ ! ἄκουσε λοιπόν· βάλε την νὰ βράσῃ εἰς ἀφόριο τσουκάλι.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Εἶναι λοιπὸν καὶ τσουκάλι φορεμένα ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἀφόριο, δηλαδὴ νέο, λογιώτατε, δὲν ἔμαθα τὰ ἐλληνικὰ τὰ δικὰ σου, τύπτω, τύπτεις, τύπτει· λέξον, λεξάτω· λέξα-τον, λεξάτων· λέξατε, λεξάτωσαν καὶ λεξατωσάτωσαν. Ἀλλὰ γνωρίζω ἐπιστήμην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν σὺ χαμπαράκι δὲν ἔχεις.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

"Αφῆσέ τ' αὐτά, Κύρ Γιαννάκη, καὶ ἐξακολούθησε τὴν ὁμιλίαν σου· καὶ ἀφοῦ βράσῃ ἡ νυχτερίδα ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Τὸ παρακάτω κοστίζει νὰ τὸ μάθης· ἐγὼ ἐξώδευσα νὰ τὸ μάθω· (μελετᾶ) ἄγλα, τάγλα, μαθοῦ, κάδος, κάδος, κάδος.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Ἐκατάλαβα· θὰ μάθω νὰ κάνω ταγκλάδες μέσα εἰς τὸν κουβά· κάδος, δὲν θὰ 'πῃ, κουβάς ; ἔπειτα ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (μελετῶν).

Ἐλωήμ, ἥρωήλ, Ἰάω, Ἰωατζάθ, ἄγλα, τάγλα.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

"Αφῆσε αὐτὰ διὰ μίαν στιγμὴν, καὶ τελείωσε τὴν ὁδήγίαν σου.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Μωρὲ γειᾶ σου ! πρέπει νὰ χάσω ὀκτὼ ἡμέρας διὰ τὸ χα-
τῆρί σου ;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Δηλαδή ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Αὐτὰς τὰς λέξεις πρέπει νὰ τὰς 'πῶ 3819 φοραῖς εἰς τὴν
ῶραν τοῦ "Αρεως, ὅπου εἶναι τώρα, ὦρα 12, ἡμέρα τετάρτη.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Λοιπὸν δὲν θὰ μὲ μάθης ; δὲν πειράζει· ἀντίο· (προχωρεῖ
εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Στάσου λοιπὸν· (ὁ Φιλοκτῆτης ἐπιστρέφει)· πολὺ καλὰ· ἀ-
πορροῶ νὰ σοῦ τὸ μάθω μὲ δύο συμφωνίας.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Γιὰ νὰ ταῖς ἀκούσω.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἡ πρώτη εἶναι, νὰ μὴν τὸ κάμης εἰς τὴν Παρασκευοῦλα
μου .

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Τί ταιριάζει, Κύρ Γιαννάκη, τόσον κακοήθη μὲ θεωρεῖς ;
ὁ τίμιος ἄνθρωπος καὶ ὁ ἔχων ἀνατροφὴν, τοὺς συγγενεῖς τῶν
φίλων του, τοὺς θεωρεῖ συγγενεῖς τοῦ ἑαυτοῦ του· ἐγὼ δὲν
εἶμι Εὐρωπαῖος, ὅπου ἀλλέως εἶναι μαθημένοι. Οἱ Εὐρω-
παῖοι λαμβάνουν τὰς σχέσεις σου διὰ νὰ πλησιάσουν τὴν ἀ-
δελφὴν σου καὶ τὴν γυναῖκά σου, νὰ ὀνομασθοῦν καβαλλιέρ
σερβάνταις, καὶ νὰ ἀποκτοῦν τόσην ἐπιρροὴν εἰς αὐταῖς,
ὅπου καμμὶαν φορὰν, ἂν μαλλώσῃ τὸ ἀνδρόγυνον, ἢ ὁ ἀδελ-
φὸς μὲ τὴν ἀδελφὴν, προστρέχουν εἰς τὸν καβαλιέρ σερβάντη
νὰ τοὺς συμβιβάσῃ.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Μπράβο, ἀγαπητὲ Φιλοκτῆτη ! μ' ἀρέσουν τὰ αἰσθήματά
σου· βλέπω ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου σπουδάζεις, δὲν διε-
φθάρησαν οἱ ἄνθρωποι, καθὼς ἄλλοι· λοιπὸν ἡ δευτέρα συμ-
φωνία εἶναι νὰ μὲ βοηθήσῃς εἰς μίαν μαγικὴν πράξιν, ὅπου
σκοπεύω νὰ κάμω.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Μήπως σκοπεύεις νὰ καταιβάσης τὸν διάβολον ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἐπάνω κάτω.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Μὲ πολλήν μου εὐχαρίστησιν θὰ λάβω μέρος εἰς τὴν μα-
γειάν σου, ἀρκεῖ νὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἰδῶ τὸν Κύ-
ριον Διάβολον.

(Ὁ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ λαμβάνει ἓν βιβλίον ἀπὸ τὸ τραπέζι, καὶ
εὐρίσκει ἓν κεφάλαιον αὐτοῦ τὸ ὅποιον δεικνύει εἰς τὸν ΦΙΛΟ-
ΚΤΗΤΗΝ).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Ἴδου τί πρέπει νὰ γείνη κατὰ τὴν ἀλάνθαστον ἐρμηνείαν.
Θὰ ὑπάγωμεν μαζὶ εἰς μίαν παλαιὰν ἐκκλησίαν, χαλασμένην
δηλαδή, ἕως εἰς τὴν Κυψέλην, ἀφοῦ ὑπάγωμεν ἐκεῖ, ἐγὼ θὰ
κάμω τὴν σφραγίδα τοῦ Σολομῶντος κατὰ γῆς, θὰ καπνίσω
καὶ θὰ διαβάσω τὸν Ἀραβικὸν Ἑσμᾶν 32 φοραῖς· καὶ σὺ θὰ
διαβάσης τὸν 41 ψαλμὸν 45 φοραῖς· καὶ ἐκεῖ θὰ παρουσια-
σθῇ ἓνα ἄσπρο ἄλογο, τὸ ὅποιον θὰ καββαλικεύσω, καὶ
ὅ,που τοῦ εἰπῶ, θὰ με πάγῃ εἰς δύο λεπτὰ· ἔχω μεγάλην ἐπι-
θυμίαν νὰ περιηγηθῶ τόπους, νὰ ὑπάγω εἰς Παρισίους, εἰς
τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὸ Λονδίνον,...

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ, Κύρ Γιαννάκη, σὲ βοηθῶ καὶ
πότε θέλετε ;

ΛΥΡ ΓΙΑΝΑΚΗΣ

Νὰ σήμερον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Πολὺ καλὰ νὰ ὑπάγω μίαν στιγμὴν ἕως εἰς τὸ σπῆτι καὶ
ἔρχομαι· (ἀπέργεται).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Σὲ περιμένω·

(Ἐξέρχονται ἀμφότεροι ἀπὸ διάφορα μέρη).

ὁ φίλος μου· σὰν ἐβγοῦμε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἔμβωμεν εἰς τὸ ἐρημοκλήσι, ἐσὺ θὰ στέκης μὲ τὸ ἄλογον ὀλίγον μακρύ, καὶ θὰ προσέξῃς, καὶ σὰν βήξω δυνατὰ δυὸ φοραῖς, κτυπᾷς τοῦ ἀλόγου καὶ ἐμβαίνει στὸ ἐρημοκλήσι, χωρὶς νὰ φανῇς σὺ διόλου· ἐκατάβαλες ;

ΠΕΤΡΟΣ

Πολὺ καλὰ.

(Ὁδεύουσι πρὸς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(Ὁ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ἡ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ καὶ ἔπειτα)
ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ)

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Μεῖνε σήμερον ἐδῶ μόνη σου, ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν περίπατον μὲ τὸν Φιλοκτήτην, καὶ τὸ βράδῳ βράδῳ ἔρχομαι.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

Μήπως θὰ πᾶς νὰ ζητήσῃς τὸ τριφύλλι μὲ τὰ τέσσαρα φύλλα, διὰ νὰ πάρῃς τοὺς θεσouroύς;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

"Α μπᾶ, καὶ μένη ! καὶ δὲν εἶναι καιρὸς νὰ σὲ χαρῶ ! ἐκεῖνο δὲν εὐρίσκεται, παρὰ εἰς τὸ Βαγδάτι. Καλὲ γιὰ περίπατον θὰ ὑπάγωμεν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

Καλὲ ἄνδρα μου, δὲν ἔρχεσαι στὰ λογικά σου ; δὲν τηρᾷς τὸ μαγαζί σου, νὰ βγάλῃς κανένα λεπτόν, μόνον ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἴσα μὲ τὸ βράδῳ μὲ τὰ δαιμονικά σου βιβλία· ξεύρεις ὅτι δὲν ἔχομεν κάρβουνα εἰς τὸ σπῆτι ; δὲν ἔχομεν λάδι, δὲν ἔχομεν ἀλεῦρι ; "Αχ ! Γιαννάκη ! (κλαίει).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Μὴν κλαίῃς, Παρασκευούλα μου, καὶ θὰ μὲ δῇς ἐντὸς ὀλίγου φοβερόν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

Τί φοβερὸν θὰ σὲ ἰδῶ ; ὅπου τὰ παπούτσιά σου ἔλυωσαν, καὶ θὰ περιπατῇς ξυπόλυτος, καὶ ἐγὼ ἡ φτωχή, τί θὰ σοῦ κάμω μὲ δυὸ χέρια, ποῦ ξεγδαρθήκανε στὴν πλύσι, γιὰ νὰ κάμω ἓνα φουστάνι, ἔλα, ἄνδρα μου εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, ἄφησέ τα αὐτά, ἃς ἦναι γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ! (*γοατίζει ἐνώπιόν του*)

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Σήκω, ἀνόητη ! καὶ δὲν γνωρίζεις τὸ τί σοῦ γίνεται· περίμενε δεκαπέντε ἡμέραις, καὶ θὰ 'δῇς· δὲν 'μπορῶ νὰ σοῦ πῶ περισσότερα· θὰ δῇς τὸ σπῆτί μας παράδειςον· Δημάρχους, Νομάρχας, ἱερεῖς ἀρχιεπισκόπους, ὁ ἓνας, Κύρ Γιαννάκη ἀπὸ 'δῶ, ὁ ἄλλος Κύρ Γιαννάκη, ἀπὸ κεῖ· (*ἐνθουσιᾷ*) ἀφήσετέ με, δὲν ἔχω καιρὸν σήμερον, φύγετε ἀπὸ τὸ σπῆτί μου (*ὀρμᾷ φανταζόμενος αἰθρώπους ἔμπροσθέν του*)· δίδεις χίλιας δραχμαῖς ; τότε πάγει καλὰ, τώρα τὰς θέλω· δίδεις εἴκοσι λίραις ἅγιε δέσποτά μου ; (*ἔπειτα συνέρχεται*) ἄ ! θάρρεψα πῶς εἶναι 'κεῖνη ἡ ὥρα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ (*κατ' ἰδίαν*)

"Α, τὸν δυστυχῆ ! κοντεύει νὰ σαλεύσῃ ὁ νοῦς του· (*πρὸς τὸν Κύρ Γιαννάκη*)· λοιπὸν, ἄνδρα μου ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

(*Βλέπων πλησιάζοντα τὸν Φιλοκτήτην*)

"Α ! νά, ἔρχεται ὁ Φιλοκτήτης ! ἔ ! ἀντίο, Παρασκευούλα, καὶ ὁ θεὸς βοηθός ! (*πρὸς τὸν Φιλοκτήτην*) ἔ ! πηγαίνομεν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Μάλιστα, ἔτοιμος. Τί κάμνετε, κυρία Παρασκευούλα ;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ (*κατηφής*)

Πολὺ καλὰ, ἡ εὐγενεῖά σας ;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Εὐχαριστῶ· θὰ ὑπάγωμεν μὲ τὸν Κύρ Γιαννάκην ὀλίγον ἔξω.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

(*πρὸς τὴν Παρασκευούλαν κατ' ἰδίαν*)

'Αντίο, ἀγάπη μου, μὴ λυπεῖσαι, ὁ θεὸς δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθῶμεν.

(*Ἀναχωροῦσι μετὰ τοῦ ΦΙΛΟΚΤΗΤΟΥ*)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ μόνη.

Πηγαίνει με τὸν Κύρ Φιλοκτήτην· ὁ Θεὸς ἰξεύρει τί μαγείαις πάγουν νὰ κάμουν· δεκαπέντε χρόνια τὸν ἔχω ἄνδρα· ποτὲ δὲν ἄφησε τῇ μαγικῇ του· ὁλοένα τὸ βράδυ καπνίζει μοσχολίβανο, κάμνει κύκλους με ἓνα φονιάδικο μαχαῖρι, διαβάζει νὰ καταιβάσῃ τὴν ἀρχάγγελον Οὐρουήλ, διὰ νὰ τοῦ δείξῃ νοὺς θησαυροὺς τῆς γῆς, καὶ μοῦ τάζει πότε διαμαντένια βραχιόλια, πότε δακτυλίδια χρυσᾶ, καὶ οὔτε βραχιόλια ἁγιοταφίτικα δὲν μοῦ ἔφερεν· ἄς πάγω νὰ δῶ τὴν μπουγάδα μου· (ἀναχωρεῖ).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Ἐρημοκλήσιον ἔξω τῆς πόλεως).

(Ὁ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ κρατοῦντες βιβλία
ἔπειτα ὁ ΠΕΤΡΟΣ με τὸν λευκὸν ἵππον).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ὡραῖον μέρος αὐτό· τώρα σύ, φίλτατε, ἀναψε ὀλίγη φωτιά, διὰ νὰ καπνίσωμεν ὀλίγον θειάφι, καὶ κόκκαλον ἀποθαμμένου κατὰ τὴν ἐρμηνείαν, καὶ ἐγὼ θὰ κάμω τὴν πεντάλφα μου.

(Ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ἀνάπτει φρύγανά τινα).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἔλα ἐδῶ, διάβαζε σύ τὸν 41ον ψαλμόν, εὔρέ τον (ἀναδιφᾷ τὸ ψαλτήριον) ἄ! νὰ τον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

«Ὁν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλκφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ ὁ θεός, κτλ.»

(Ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ἀναγινώσκει μουρμουρίζων τὸν ψαλμόν).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἀναγινώσκει Ἀραβιστὶ ἐπίσης μουρμουρίζων, ὥστε ἀκούεται ἓν μουρμουρητόν· μετὰ τινὰ δὲ σιωπὴν ὁ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ διακόπτει τὴν ἀνάγνωσιν).

Τί διάβολο! πῶς δὲν ἐφάνη ἀκόμη τὸ ἄλογον; μήπως ἔκαμα κανένα λάθος; (ἐπικαλεῖται τὰ πνεύματα ἀραβιστὶ) ἄβρακαντάβρα! ἄβρατσέλαν! ἄβραξῆς!

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Ἐγὼ ἀκόμη δὲν ἐτελείωσα τὸν ψαλμόν.

(Προσποιεῖται ὅτι ἀναγινώσκει, καὶ ἐπομένως βῆχει δυνατά· ὁ ΠΕΤΡΟΣ ἀκούων τὸ βῆξιμον ἐλαύνει τὸν ἵππον, ὅστις εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐρημοκλήσιον, ἐκεῖνος δὲ φεύγει.)

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (ἐντρομος)

ὦ! Σιμόνε Γρυμοῦτε! (τρέμων πλησιάζει τὸν Φιλοκτῆτην)
Φίλε μου, λάβε αὐτὸ τὸ κλειδί, δός το εἰς τὴν σύζυγόν μου, δός καὶ αὐτὰ τὰ χαρτιά, διότι ἐμπορεῖ νὰ χαθῶ· ἔλα νὰ σέ ἐναγκαλισθῶ, ἀκριβέ μου φίλε, ἴσως δὲν θὰ σέ ἰδῶ πλέον, δός μου ἓνα μολυβοκόνδυλον, ἂν ἔχῃς, νὰ σοῦ γράψω ὅτι αὐτοχειριάζομαι, ὥστε, ἂν χαθῶ, νὰ τὸ δείξῃς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, νὰ μὴ σοῦ ζητῇ τὸ αἷμά μου· ἔλα βοήθησέ με ν'ἀναβῶ.

Ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ βοηθεῖ τὸν ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΝ καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ ἵππου.)

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Μὴ φοβῆσαι.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (πρὸς τὸν ἵππον)
Εἰς τοὺς Παρισσίους !

(Ὁ ἵππος ἐξέρχεται καὶ κατόπιν ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ τὸν φωνάζει).

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Καλὸν κατευόδιον ! (ἀκολουθῶν τὸν Κύρ Γιαννάκη μ-
κρόθεν).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ὁ Μύλος

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ μόνος, εἶτα ὁ ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ἐπὶ τοῦ
λευκοῦ ἵππου καὶ ἔπειτα ὁ ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ (μόνος)

Ἐπέρασαν ἡ τρεῖς ὥραις, καὶ οὔτε ὁ Πέτρος ἦλθεν, οὔτε
ὁ Φιλοκτήτης· τί πᾶ νὰ πῇ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ; στήν πίστι
μου δὲν μπορῶ νὰ τὸ καταλάβω. (Θεωρεῖ κατόπιρ τὸς Κύρ
Γιαννάκη π.λησιάζοντα). Αἶ ! νὰ τὸ κουτσαύτικο, ποῖος νὰ
τὸ ἔχη καββάλα ; (παρατηρεῖ προσεκτικὰ) ποῖος ξεύρει ; . .
Μπᾶ ! ἐσεῖς εἴσθε, Κύρ Γιαννάκη ; καὶ πῶς δὲν μοῦ ἐμηνύ-
σατε νὰ βάλω ἓνα ροῦχο ἅπάνω ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (ἐκθαμβος)

Ποῦ εἶμαι ; ποῦ εὐρίσκομαι ;

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Εἰς τὸν μύλον μου, Κύρ Γιαννάκη, δὲν με γνωρίζεις ;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Ἴδου λοιπόν, εἶμαι εἰς Παρισίους, Κύριε, δὲν μοῦ δείχνετε
τὸ παλάτιον, τὸ Λοῦβρον ;

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Τί ἔπαθες Κύρ Γιαννάκη μου ; σέ καλὸ νὰ σοῦ γίνη· εἶσαι
εἰς τὸν μύλον μου.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Τί μηχανή εἶναι αὐτή; (δεικνύων τὸν Μύλον).

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Μπα Χριστέ καὶ Παναγιά μου! εἶναι ὁ μύλος μου, ἀδελφε
Γιαννάκη! (κατ' ἰδίαν) τὸν καυμένον τὸν ἄνθρωπον! αὐτὸς
ἐτρελλάθηκε!

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Δείξετέ μου τὰ βουλευάρτα.

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Τί νὰ σοῦ δείξω;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Μήπως εἶμαι εἰς τὸ Λονδίον; (πρὸς τὸν Μαστρονικόλαρ)
Δείξετέ μου τὸ Χάιτ πάρκ.

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Καλὲ τί εἶν' αὐτὰ τὰ χαγιάρτια ποῦ θέλεις νὰ σοῦ δείξω;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ἄς ὑπάγω παρέκει, διότι αὐτὸς δὲν εἶναι φιλόξενος (ἐλαί-
νει τὸν ἵππον του παρέκει).

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Ἐ! ποῦ πηγαίνεις; μοῦ χρειάζεται τὸ ἄλογον· θὰ τὸ
ζεύξω τώρα 'στὸ μύλο· (τὸν καταβιάζει διὰ τῆς βίας).

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ (πλησιάζων)

Βρέ, τί κάνεις αὐτοῦ; (προσπαθεῖ νὰ κρατήσῃ τὸν Κύρ
Γιαννάκη ἐπὶ τοῦ ἵππου).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Ἡ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ, ὁ ΠΕΤΡΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ (πρὸς τὸ ἀκροατήριον)

Μὴν εἶδετε τὸν ἄνδρα μου;

ΠΕΤΡΟΣ

Τὸν ἄνδρα σου γυρεύεις; νὰ τον· (δεικνύει πρὸς τὸ μέρος
τοῦ μύλου).

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

Μπά! τί χάγια εἶναι αὐτά; πῶς εἶσαι καθβάλα, Γιαννάκη;

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (ἐιθους)

Ἀφήσατέ με νὰ ὑπάγω εἰς τὸ Βατικανόν, διότι πρέπει νὰ ἦναι ἐδῶ ἡ Ρώμη· θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Πάππην, μὴ μὲ ἐμπο-
ἐμποδίζετε· (κτυπᾷ τὸν ἵππον)· μήπως εἶναι ἐμποδισμένον νὰ
ὑπάγω καὶ αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ Κρεμλῖνον τῆς Μόσχας;

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Καλὲ τί κρινολῖνο τῆς Μόσχας σου μοῦ λές πῶς θὰ πᾶς,
καὶ δὲν ντρέπεσαι;

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

Καλὰ λέγει ὁ ἄνθρωπος· ἀφήσέ τον, Μαστρονικόλα, νὰ
ὑπάγῃ.

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ (μὲ θυμὸν)

Ποῦ νὰ ὑπάγῃ, μωρὲ ἀδελφέ; μοῦ χρειάζεται τὸ ἄλογον.

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Ἀφοῦ ἐδῶ δὲν μὲ ἀφίνουν ἡσυχον, ἄς ὑπάγω τοῦλάχιστον
ἄλλοῦ· (πρὸς τὸν ἵππον) εἰς Κωνσταντινούπολιν!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ (πρὸς τὸν Φιλοκτῆτην)

Ἀπὸ τὸν θεὸν νὰ τὸ εὖρης! μοῦ τρέλλανες τὸν ἄνδρα μου,
(πρὸς τὸν Κύρ Γιαννάκη) Καλέ, Χριστὸς καὶ Παναγιά! τί
ἔπαθες Γιαννάκη μου; νά, ἐγὼ εἶμαι ἡ γυναῖκά σου, ἡ Πα-
ρασκευούλα σου, δὲν μὲ γνωρίζεις;

ΠΕΤΡΟΣ

Αὐτὸς πάγει, κυρά μου! δὲν βλέπεις πῶς; . . (κάμνει διὰ
τῆς χειρὸς του σχῆμα, ὅτι ἔχασε τὸν ροῦν του).

ΜΑΣΤΡΟΝΙΚΟΛΑΣ (μὲ θυμὸν)

Καταίβω Χριστιανέ, γιατί θὰ σὲ ρίξω κάτω· ἀκοῦς νὰ
ζητῇ νὰ μοῦ πάρῃ τὸ ζῶόν μου εἰς Κωνσταντινούπολιν! ἐνῶ
ἐκεῖ ἔχει τόσα καὶ τόσα . . . (τὸν ρίπτει κάτω).

ΚΥΡ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ (ἀγασηκωνόμενος λέγει κατ' ἰδίαν)

Φαίνεται ὅτι λάθος θὰ ἔκαμε εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ μοῦ
ἦλθε ἵππος δευτέρας ποιότητος· καὶ λάθος ἐνόησα ὅτι ἤμουν
εἰς Παρισσίους καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη. Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ,
εἶναι ἵππος, τὸν ὅποιον μοῦ ἔστειλαν τὰ πνεύματα, καὶ ἴσως

τώρα εὐκολώτερον δυνηθῶ νὰ τελειοποιήσω διὰ τῆς ἐπιστή-
μης τὰ πάντα (πρὸς τὸν *Μαστρονικόλαν*). Πῶς, Κύριε, μὲ
ρίπτεις κάτω ; τί σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ ἵππου
μου ; δεικνύων ἐναλλὰξ τὸν *Μαστρονικόλαν* καὶ τὸν ἵππον)
αὐτὸν μοῦ τὸν ἔστειλαν τὰ πνεύματα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

(σύρει τὸν ἄνδρα της ἐκ τοῦ ἐνδύματος)

Πηγαίνωμεν, ἄνδρα μου, εἰς τὸ σπῆτι, νὰ προσκαλέσωμεν
καὶ ἕνα παππᾶ νὰ κάμῃ ἀγιασμόν· φταῖς καὶ σύ, μὰ φταίει
καὶ ὁ φίλος σου· αὐτὸ τὸ ρεζίλι εἰς τὸν φίλον σου νὰ τὸ
χρωστᾷς· ἀγκαλὰ τὴν σήμερον ἡμέραν τὰ περισσότερα κκκὰ
τὰ παθαίνει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς φίλους του.

(Ἀναχωροῦσιν· ἡ σκηνὴ πίπτει.)

